

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์อุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ไทยที่นำมาผลิตซ้ำ ระหว่างปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2551 ที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 เรื่อง 12 ชุด ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นต่างๆ ในละคร 5 เรื่อง ทีละเรื่อง ซึ่งจะเรียงลำดับที่วิเคราะห์ตามลำดับก่อนหลังของปี พ.ศ. ที่ละครชุดแรกออกอากาศ โดยมีประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นและเนื้อเรื่องย่อของละครโทรทัศน์
2. อุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) และการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ในเนื้อหาละครโทรทัศน์แต่ละชุด
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่า (Values) และความสัมพันธ์ (Relationship) ของเนื้อหาของอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์แต่ละชุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จําเลยรัก

รูปที่ 4.1 ฉากรโทรทัศน์เรื่องจําเลยรัก ชุดที่ 3

ข้อมูลเบื้องต้น

ประเภทละคร : ละครชีวิตเรียมย์ (Melodrama)

โครงเรื่อง : ความรักของชายหญิงและรักสามเส้า

แก่นเรื่อง : ความรัก (Love Theme)

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดละครโทรทัศน์เรื่องจําเลยรัก

ละครชุดที่	รายชื่อนักแสดงนำ	ปีที่ออกอากาศ	สถานีโทรทัศน์	ผู้ผลิต
1.	หฤษฎ์ รังสิมันต์ : ลิขิต เอกมงคล ไศรยา นภาพงส์ : สาวิตรี สามักศักดิ์ ต้นสนีย์ ศุภอรจรณ์ : ชไมพร จตุรภูช	2531	7	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
2.	หฤษฎ์ รังสิมันต์ : จอห์น รัตนเวโรจน์ ไศรยา นภาพงส์ : กุลสตรี ศิริพงษ์ปรีดา ต้นสนีย์ ศุภอรจรณ์ : มยุริญ ผ่องผุดพรรณ	2540	7	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
3.	หฤษฎ์ รังสิมันต์ : อธิชาติ ชุมนานนท์ ไศรยา นภาพงส์ : ทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ต้นสนีย์ ศุภอรจรณ์ : ริญญณี ศรีเพ็ญ	2551	3	บริษัท เมกเกอร์วาย จำกัด

เนื้อเรื่องย่อ

หฤษฎ์ รังสิมันต์ นักธุรกิจหนุ่มชาวใต้ เสียใจเป็นอย่างมากเมื่อ หริณ รังสิมันต์ น้องชายเพียงคนเดียวของเขาฆ่าตัวตาย เนื่องจากถูกผู้หญิงที่ชื่อ ศันสนีย์ ศุภอรรัตน์ ปฏิเสธรักอย่างไม่ไยดีด้วยความแค้น หฤษฎ์จึงวางแผนจับตัวหญิงสาวมาลักขัง แต่ด้วยความเข้าใจผิดหฤษฎ์จึงจับตัวโสริยา นภาพงศ์ญาติผู้น้องมาแทน หฤษฎ์จับโสริยามาขังไว้ในกระท่อมกลางป่า และให้เธอมีความเป็นอยู่อย่างยากลำบากโดยมีนายไป่ลูกน้องพิการเป็นคนเฝ้า แต่เขาก็ต้องแปลกใจเมื่อโสริยาสามารถทำงานบ้านได้ทุกอย่าง ผิดกับศันสนีย์ที่เขาับรู้มาว่าเป็นสาวไฮโซที่ทำอะไรเองไม่เป็นเลย โสริยายอมทนรับความลำบากแทนศันสนีย์ด้วยความกตัญญูต่อครอบครัวของศันสนีย์ที่มีบุญคุณกับเธอ ระหว่างที่ถูกจับตัว โสริยาได้พบกับบุญทวยคนรักเก่าของหฤษฎ์ที่คอยตามรังแกเธอด้วยความหึงหวง เมื่อเวลาผ่านไป ความอดทนและความดีของโสริยาทำให้หฤษฎ์เกิดความรักและความสงสารจึงตัดสินใจปล่อยตัวเธอกลับบ้าน

แล้ววันหนึ่งหฤษฎ์จึงได้รู้ความจริงเมื่อเขาได้พบกับศันสนีย์ และรัชชัชคูหมั่นของเธอ หฤษฎ์ดำเนินการแก้แค้นต่อด้วยการเข้ามาสนิทสนมกับศันสนีย์ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างศันสนีย์กับรัชชัชต้องจบลง เพราะศันสนีย์เปลี่ยนใจไปหลงรักหฤษฎ์ที่มีทั้งรูปร่างหน้าตา และทรัพย์สินสมบัติที่เพียบพร้อมมากกว่า

รัชชัชเสียใจจึงดื่มเหล้าจนเมาทำให้ประสบอุบัติเหตุ เมื่อหฤษฎ์ทราบข่าวเขารีบไปเยี่ยมและขอโทษรัชชัชด้วยความรู้สึกผิด หฤษฎ์ต้องการจะยุติเรื่องราวทั้งหมด เขาบอกศันสนีย์ว่าจะพาผู้ใหญ่มาเจรจากับพ่อแม่ของเธอ ทำให้ศันสนีย์เข้าใจผิดคิดว่าเขาจะมาสู่ขอเธอ

แต่เมื่อถึงวันที่นัดหมาย ศันสนีย์ก็ต้องตกใจเมื่อรู้ว่าหฤษฎ์ได้พาผู้ใหญ่มาสู่ขอโสริยาไม่ใช่เธอ ศันสนีย์ไม่ยอม เธอบอกหฤษฎ์เรื่องที่โสริยาเคยหายออกไปจากบ้าน หฤษฎ์จึงบอกความจริงกับศันสนีย์ว่าเขาเป็นคนจับตัวโสริยาไปเองด้วยความเข้าใจผิด ซึ่งโสริยายอมรับการแก้แค้นแทนศันสนีย์เพราะไม่อยากให้เธอและครอบครัวต้องลำบาก ศันสนีย์ยอมรับความพ่ายแพ้ หฤษฎ์ตามไปปรับความเข้าใจกับโสริยาและครองรักกันอย่างมีความสุข

ตารางที่ 4.2 แสดงอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องจำเลยรัก

อุดมการณ์ ละคร	ศักดิ์นา		ทุนนิยม		ความสัมพันธ์ ระหว่างเพศ	การใช้ความรุนแรง				ชาตินิยม	ไสย ศาสตร์
	ชน ชั้น	อา ว โส	ต้น	ปลาย		ร่างกาย	เพศ	จิตใจ	ลึกรอน ลึทธิ		
ชุดที่ 1	x	x		x	x			x	x		
ชุดที่ 2	x	x	x	x	x		x	x	x		
ชุดที่ 3	x			x	x		x	x	x		

จากตารางพบว่าอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) ในละครจำเลยรักทั้ง 3 ชุด 4

อุดมการณ์ คือ

1. อุดมการณ์ศักดิ์นา
2. อุดมการณ์ทุนนิยม
3. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
4. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

และมีการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ของอุดมการณ์ที่ปรากฏในละครทั้ง 3 ชุดดังนี้

- ละครชุดที่ 1
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์ศักดิ์นา
 3. อุดมการณ์ทุนนิยม
 4. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
- ละครชุดที่ 2
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์ทุนนิยม
 3. อุดมการณ์ศักดิ์นา
 4. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
- ละครชุดที่ 3
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

3. อุดมการณ์ทุนนิยม

4. อุดมการณ์ศักดินา

สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่า (Values) และความสัมพันธ์ (Relationship) ของเนื้อหา
อุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องจำเลยรักแต่ละชุดได้ดังนี้

อุดมการณ์ศักดินา

อุดมการณ์ศักดินาปรากฏชัดเจนในละครชุดที่ 1 นับตั้งแต่การเริ่มเรื่องจนถึงขั้นพัฒนา
เหตุการณ์ เป็นอุดมการณ์ศักดินาที่เชื่อว่ามนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันอันเนื่องมาจากชาติกำเนิด
จากภาพความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของไศรยาและสันสนีย์ ถึงแม้ว่ามารดาของทั้งสองจะเป็น
พี่น้องกัน แต่การที่มารดาของสันสนีย์ แต่งงานกับผู้ชายที่มาจากตระกูลผู้ดี มีฐานะและมีหน้าที่การ
งานใหญ่โต ก็ทำให้สถานภาพทางสังคมเปลี่ยนเป็นชนชั้นที่สูงกว่า และมีความชอบธรรมที่จะใช้
อำนาจในการกำหนดชีวิตของผู้ที่ด้อยกว่าอย่างไศรยาผู้เป็นหลานสาวได้ ทั้งในเรื่องการขอรับมา
อุปการะ การบังคับให้เรียนคหกรรม รวมถึงการที่ ไศรยายินยอมรับการแก้แค้นแทนสันสนีย์ เพื่อ
เป็นการทดแทนบุญคุณที่เลี้ยงดูมา แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ศักดินาระหว่างชาติกำเนิด และ ศักดิ
นาในระบบอาวุโส ที่ผู้ที่ด้อยกว่าและเคยได้รับความช่วยเหลือจะต้องตกเป็นหนี้บุญคุณและมีภาระ
ที่ต้องทดแทนไปตลอดชีวิต

ยกตัวอย่างเช่น อุดมการณ์ศักดินาที่ปรากฏในบทสนทนาระหว่างหญญกและสันสนีย์ที่
กล่าวถึงสถานภาพของไศรยาในบ้านศุภอรกรณ์

หญญก: ผมทราบว่าคุณไศรยาไม่ใช่น้องแท้ๆ ของคุณไหม้ย

สันสนีย์: ไม่ใช่หรอกค่ะ ยัยโศกเป็นลูกของคุณป้า แม่ของเค้าเป็นคนยากจน แล้ว
ก็มีลูกหลายคน เลี้ยงกันไม่ไหว คุณแม่ก็เลยช่วยสงเคราะห์รับยัยโศมา
เลี้ยงไว้ตั้งแต่เด็กๆ คุณแม่กะให้ยัยโศมารับใช้ดิฉันนะ อืม แต่ที่จริงแล้ว
เลี้ยงยัยโศคนเดียวก็ดีกว่าเลี้ยงคนใช้ตั้งห้าคน จงรักภักดี จะใช้อะไรก็ก้ม
หน้าก้มตาทำ ไม่ปริปาก

บทสนทนาระหว่างคุณน้ากับไศรยา เกี่ยวกับการเรียนต่อทางด้านคหกรรมเพื่อทดแทน

บุญคุณ

คุณน้า: โศ น้าอยากให้คุณอะไรด้วยหน่อยจ๊ะ

ไศรยา: ค่ะ คุณน้า

คุณน้ำ: ยัยศันไปแล้ว น้ำอยากจะให้ไอ้ออกจากโรงเรียน
 ไศรยา: ออกจากโรงเรียน!!
 คุณน้ำ: อย่าทำหน้าอย่างนั้นสิลูก ไม่ใช่ให้ออกมาอยู่บ้านเฉยๆ นะ น้ำอยากจะให้ไอ้
 เข้าวิทยาลัย เรียนเกี่ยวกับการช่างหรือคหกรรมศาสตร์อะไรก็ได้ น้ำอยาก
 จะให้ไอ้มาอยู่ปรนนิบัติคุณน้ำผู้ชายเค้า ได้ไหมลูก
 ไศรยา: -เงิบ-

สำหรับอุดมการณ์ศักดิ์นาที่ปรากฏในละครชุดที่ 2 เป็นรูปแบบอุดมการณ์ศักดิ์นาระหว่าง
 ชาติกำเนิดและศักดิ์นาในระบบอาวุโสเช่นเดียวกับละครชุดที่หนึ่ง แต่ต่างกันตรงที่พบอุดมการณ์
 ศักดิ์นาในช่วงพัฒนาเหตุการณ์ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญมาตั้งแต่การเริ่มเรื่องเหมือนละครชุดที่ 1 มี
 เพียงการสรุปความสัมพันธ์ภายในครอบครัวคร่าวๆ ผ่านการบอกเล่าจากปากของไศรยาให้เพื่อน
 ใหม่อย่างหริณพิง

ไศรยา: ชั้นไม่มีพ่อ พ่อชั้นตายตั้งแต่ยังเล็ก บ้านก็จน ส่วนแม่ก็มีลูกตั้งสามคน
 เลี้ยงไม่ไหว ก็เลยเอามาให้คุณน้ำเลี้ยงตั้งแต่พ่อตาย แต่คุณน้ำเลี้ยงชั้น
 เหมือนลูกคนนึงเลยนะ แต่... นี่ชั้น ไม่ได้สนิทหาคุณน้ำนะ แต่ชั้นต้องดูแล
 ข้าวของเครื่องใช้ของคุณน้ำ รับผิดชอบพี่ ลูกสาวของคุณน้ำ
 หริณ: แล้วไศรยารู้สึกยังไง
 ไศรยา: รู้สึกยังไง? ไม่เห็นจะรู้สึกยังไงหนิ มันก็ถูกต้องแล้ว จะให้รู้สึกยังไงล่ะ

ยังคงพบศักดิ์นาในระบบอาวุโสในฉากที่บังคับให้ไศรยาเรียนคหกรรม เพื่อมาปรนนิบัติ
 รับใช้เป็นการทดแทนบุญคุณที่ได้ส่งเสียเลี้ยงดู แม้ว่าไศรยาจะกล่าวบอกว่าเธอต้องการเรียนต่อใน
 ระดับมหาวิทยาลัยแล้วก็ตาม

ไศรยา: แต่ไศรยาอยากเรียนต่อมหาวิทยาลัยนะคะคุณน้ำ
 คุณน้ำ: น้ำสองคนแก่แล้วเลยอยากให้หนูเรียนต่อวิชาการบ้านการเรือน
 หนูจะได้คอยดูแลปรนนิบัติน้ำได้ไงจ๊ะ แล้วหนูเองก็จะได้ชื่อว่าเป็นคน
 กตัญญู
 ไศรยา: -เงิบ-

ในละครจำเลยรักชุดที่ 2 ยังพบอุดมการณ์ศักดิ์นาระหว่างชาติกำเนิดในฉากที่สันสนีย์แสดง
 ความรังเกียจครอบครัวของไศรยาอย่างชัดเจน เมื่อพวกเขาเดินทางมาจากต่างจังหวัดเพื่อที่จะมาส่ง
 เธอไปเรียนต่อต่างประเทศ ซึ่งไม่พบในชุดที่ 1 และ 3

เส็งยม: ยังอยู่กันข้างบนอยู่เลยคะ คุณสันยังแต่งตัวไม่เสร็จ นี่คุณมาจาก
อยุธยาหรือคะ

แม่ไศรยา: จะ แม่เห็ยม เออ แล้วเรือบินออกก็โมงละจ๊ะ
แม่เห็ยมออกไปส่งด้วยหรือเปล่า

เส็งยม: หุ่ย ไม่ได้ไปคะ คุณสันไม่ให้ไปหรอกคะ จะได้อายเค้าตาย เชิญนั่งก่อน
นะคะ

สันสนีย์ พ่อ และแม่ เดินลงมาพอดี

เส็งยม: เออคุณคะ คุณแม่ของคุณ โศ คุณอารีย์ แล้วก็คุณเอกพงศ์มาจากอยุธยาคะ
บอกว่าจะไปส่งคุณสันที่คอนเมืองด้วยนะคะ

สันสนีย์: ว้าย!! คุณพ่อคุณแม่ ไม่เอานะคะ ไม่ให้น้ำส้มอีกไปส่งนะคะ
ไม่เอานะคะ พี่อารีย์กับพี่เอกทำทางบ้านนอก บ้านนอก หนูอายเค้า
นะคะคุณพ่อ นะคะคุณแม่

นอกจากนี้แล้วสาเหตุที่สันสนีย์ปฏิเสธความรักจากหริณในละครชุดที่ 1 และ 2 ซึ่งปรากฏ
ชัดเจนจากบทสนทนาระหว่างไศรยาและสันสนีย์ ที่กล่าวถึงชาติตระกูลของหริณว่าต่ำต้อยกว่า
แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ศักดิ์นาระหว่างชาติกำเนิดด้วยเช่นกัน

ไศรยา: คุณพี่คะ หริณมีอะไรน่ารังเกียจหรือคะ คุณพี่ถึงรักเค้าไม่ได้

สันสนีย์: พี่จะรักเค้าไปได้อย่างไรกันหละจ๊ะ

ไศรยา: โอ้ คุณพี่คะ คุณพี่บอกโศตั้งร้อยตั้งพันครั้งแล้วว่ารักไม่ได้ คุณพี่อับอาย
เสียเกียรติ เพราะอะไรคะ เพราะเค้าจนใช่ไหมคะ

สันสนีย์: สงสัยพี่คงจะต้องบอกเธอแล้วละ เพราะถึงอย่างไร

เธอก็จะต้องไปตอบพี่ชายของหริณเค้าเหมือนกัน

ไศรยา: นั่นสิคะ คุณพี่จะให้โศตอบในนามของสันสนีย์ สุภอรรถน์ว่าอย่างไรคะ

สันสนีย์: อ้อ ไม่ยากเลยจะ ตอบไปอย่างตรงไปตรงมานี้แหละว่าสันสนีย์ สุภอรรถน์
ลูกสาวของคุณอรรถน์ สุภอรรถน์ อดีตอธิบดี ไม่สามารถจะทนแต่งงาน
กับคนที่ไม่มีสกุล ซ้ำยังบ้านนอกคอกนาอย่างนายหริณ รังสิมันต์ได้ โศจะ
สกุลของเราเป็นสกุลของผู้ดีเก่ามาหลายชั่วคนแล้วนะ คุณพ่อคุณแม่คงจะ
ไม่ยอมแน่ๆ ถ้าพี่จะเลือกผู้ชายที่ท่านไม่รู้จักหวนอนปลายเท้ามาเป็นเขย

ไศรยา: โอ้ ตอนแรกๆ ก็เห็นคุณพี่ต้อนรับหริณดีนี่คะ ตอนที่กลับจากเมืองนอก
ใหม่ๆ คุณพี่ไม่ทราบหรือคะว่าหริณไม่ใช่คนกรุงเทพฯ

คันสนียะ: อ้าว ก็ไม่รู้ละสิ ที่จริงหน้าตาอิศาหรินก็ดูดีสินะ แถมเป็นนิสิต
มหาวิทยาลัย พี่ก็นึกว่าเขาจะเป็นลูกคนดีๆ อย่างพวกเรา นึกแล้วยังจำ
ไม่หาย เขาบอกว่าจะให้พี่ชายของเขามาช่วยพี่กับคุณพ่อ หึ ฝันหวานจริง
โสธยา: แล้วคุณพี่เคยบอกเค้ารีเปเล่าว่าคุณพี่รังเกียจเค้าเรื่องอะไร
คันสนียะ: บอกสิ ทำไมพี่จะไม่บอกล่ะจ๊ะ พี่บอกไปหมดแหละจ๊ะ ดี ไม่อยากเจียมตัว

สำหรับในละครชุดที่ 3 ไม่ได้เน้นอุดมการณ์ศักดิ์นา เหมือนในละครสองชุดแรก โดยให้
เหตุผลของการที่โสธยายอมทำทุกอย่างเพื่อคันสนียะและครอบครัวนั้น เนื่องจากความเข้าใจผิดว่า
คันสนียะเคยช่วยชีวิตไว้ในวัยเด็ก พบในฉากที่โสธยาถูกหอยงูจับมัดไว้กับเสาสะพานปลา
ในขณะที่น้ำทะเลกำลังขึ้น ด้วยความกลัวน้ำทำให้โสธานึกถึงเหตุการณ์ในวัยเด็กที่ตนเองกำลังจะ
จมน้ำ แต่พอฟื้นขึ้นมา ก็พบกับคันสนียะ

คันสนียะ: ยัยโส!! ยัยโส!! ดิ้นสิยัยโส

โสธยา: คุณพี่

คุณน้ำ: ยัยคัน เป็นอะไรรีเปเล่าลูก ตายแล้ว นี่เกิดอะไรขึ้นเนี่ย

คันสนียะ: ยัยโสตกน้ำกะ

คุณน้ำ: ห้า นี่หนูลงไปช่วยน้องหรือลูก

คันสนียะ: กะ

โสธยาในวัยเด็กมองคันสนียะด้วยความซาบซึ้งใจ

โสธยา: คุณพี่คะ ถ้าการยอมรับโทษจากคนบ้าแทนคุณพี่ มันช่วยทดแทนบุญคุณ
ของคุณพี่ได้ โสยอมกะ โสยอมทุกอย่าง

และยังปรากฏในฉากที่ครอบครัวของคันสนียะพูดถึงโสธยาอีกด้วย

พ่อคันสนียะ: ยัยโสเนี่ยเค้ารักลูกจริงๆนะ ตั้งแต่เล็กจนโตอะไรก็คุณพี่ อะไรก็คุณพี่

แม่คันสนียะ: อ้าวคุณ ก็ลูกเรามีบุญคุณกับเค้าท่วมหัวนี้ คุณจำไม่ได้หรือคะ

ที่ตอนนั้นยัยโสรู้สึกจะตกน้ำ แล้วลูกเราก็กล้าหาญชาญชัยกระโดดลงไป
ช่วยเค้า อู๊ยย รู้สึกตอนนั้นจะเจ็ด แปดขวบเองนะ

สำหรับเหตุผลของการที่คันสนียะบอกเลิกกับหริณ ยังคงปรากฏร่องรอยของความเหยียด
หยาม ดูถูกคนอื่น แต่ก็ไม่ได้ปรากฏอุดมการณ์ศักดิ์นาชัดเจนเหมือนในละครชุดที่ 1 และ 2
ยกตัวอย่างเช่นบทสนทนาตอนเริ่มเรื่องระหว่างโสธยากับคันสนียะที่พูดถึงหริณที่หายหน้าไป

ไศรยา: ป่านนี้หริณคงเสียใจแย่ ที่โดนคุณพี่ไล่เค้าอย่างนั้น หริณเค้ารักคุณพี่มากนะกะ

คันสนีย์: แต่พี่ไม่ได้รักเค้า ผู้ชายอะไรเข้าขึ้นาราคาญ แคบอกเลิกก็ทำท่าว่าจะเป็นจะตาย จะไปตายที่ไหนก็ไปเลย น่ารำคาญ

และมีสอดแทรกในข้อความที่หุญท์พบในสมุดบันทึกของหริณหลังจากที่หริณจบชีวิตตัวเองลงด้วยการยิงตัวตาย

หริณ: “ทำไมคุณเกิดรังเกียจผมขึ้นมา ทำไมคุณเห็นความรักของผมเป็นเรื่องตลก ผมจะทำให้คุณรู้ว่า ผู้ชายกระจอก กระจอกคนนี้ จริงจังกับความรักของเรามากกว่าที่ใครๆ คิด เมื่อคุณไล่ผมไปตาย ผมก็จะทำตามบัญชาของคุณ คันสนีย์”

รวมถึงในบทสนทนาระหว่างหุญท์กับไศรยาด้วย ยกตัวอย่างเช่น

ไศรยา: นายเป็นใครกันแน่

หุญท์: ก็บอกแล้วไงว่าเป็นพี่ชายของนายหริณ คนบ้านนอก ไอ้กระจอกที่เธอเคยดูถูกนั่นแหละ

ไศรยา: ที่นี้ที่ไหน

หุญท์: ที่นี้หริอ เป็นเกาะส่วนตัวของผม หรือถ้าให้พูดอีกอย่าง ที่นี้ก็เป็นเกาะส่วนตัวของนายหริณด้วย

ไศรยา: หริณเค้าไม่เคยบอกว่าเค้ามีเกาะส่วนตัว

หุญท์: ถ้ามันบอกคุณจะไม่ได้มันเหมือนหมูเหมือนหมาใช่ไหม!!

คุณจะไม่ดำว่ามันกระจอกใช่ไหม!!

อุดมการณ์ทุนนิยม

ในละครทั้งสามชุด พบอุดมการณ์ทุนนิยมแบบยุคปลายในขั้นพัฒนาเหตุการณ์ จากการพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นภาพตัวแทนของสาวสมัยใหม่อย่างคันสนีย์ เธอรักความสะดวกสบาย ใช้ชีวิตฟุ่มเฟือย แต่งตัวนำสมัย หลงใหลในทรัพย์สินสมบัติ เงินตรา

และในขั้นภาวะคลั่งคลาญ คันสนีย์ให้การคุณค่ากับเงินตรามากกว่าคุณค่าทางจิตใจ จากการที่เธอขายสร้อยของไศรยาทั้ง ๆ ที่รู้ว่าสร้อยเส้นนั้นมีความหมายต่อจิตใจของไศรยามาก

หฤษฎ์: คุณคันสนีย์ครับผมว่าจะถามว่า ทรัพย์สินที่คุณสวม คุณซื้อจากที่ไหน คุณซื้อ
 จากกรุงเทพหรือครับ
 คันสนีย์: อ้อทรัพย์สินนี้เหรอคะ เปล่าหรือคะ คันยืมน้องสาวมานะคะ
 หฤษฎ์: เอ่อ น้องสาวคุณเค้าซื้อมา หรือสั่งทำละครับ คือผมอยากจะได้สักอัน
 คันสนีย์: คุณหฤษฎ์อยากได้หรือคะ งั้นเอาสินนี้ไหมคะ
 ธวัชชัย: คันนี้ของโศไม่ใช่นะ (ธวัชชัยกระซิบเตือนคันสนีย์)
 คันสนีย์: วัชไม่เอาน่า อย่างงี้ได้ไหม เรื่องของคัน
 คันสนีย์: คุณหฤษฎ์คะ ถ้าคุณอยากได้ คันจะขายให้
 หฤษฎ์: อืม ก็ลองเสนอราคามาสิครับ ผมสู้เต็มที่
 คันสนีย์: เท่าไหร่ก็ได้หรือคะ
 หฤษฎ์: ก็ลองบอกราคามาสิครับ
 คันสนีย์: งั้นสัก 30000 เป็นไงคะ
 หฤษฎ์: ตกลง

อุดมการณ์ทุนนิยมปรากฏชัดเจนขึ้นในละครชุดที่ 2 และเป็นประเด็นที่แตกต่างจากละคร
 ชุดที่ 1 และ 3 นับตั้งแต่การเริ่มเรื่อง โดยมีนำเสนอลักษณะของอุดมการณ์ทุนนิยมแบบยุคคั่นผ่าน
 ทางตัวละครอย่างหฤษฎ์ที่มีความขยันขันแข็ง ทำงานหนัก เพื่อความต้องการยกระดับฐานะและ
 สถานภาพทางสังคมของ และมีบทสนทนาที่มักกล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจโดยตลอดทั้งเรื่อง

นอกจากนี้ในละครชุดที่ 2 ยังมีการเพิ่มความขัดแย้งในขั้นพัฒนาเหตุการณ์ ซึ่งเป็น
 ความขัดแย้งในเรื่องการต่อรองสินสอดของหมั้นระหว่างมารดาของธวัชชัยกับคันสนีย์ แสดงให้
 เห็นถึงการปะทะกันระหว่างอุดมการณ์ศักดินาและอุดมการณ์ทุนนิยม โดยที่มารดาของธวัชชัยมอง
 ว่าสาวสมัยใหม่อย่างคันสนีย์ไม่เหมาะสมกับการเข้ามาเป็นสะใภ้ของตระกูลของตนจึงไม่ยอมให้
 สมบัติล้ำค่าของตระกูลเป็นของหมั้น ในขณะที่คันสนีย์เห็นความสำคัญของทรัพย์สินสมบัติมากกว่า
 ความรัก ยกตัวอย่างเช่น บทสนทนาระหว่างคุณหญิงแม่กับธวัชชัยเรื่องแหวนหมั้น

คุณหญิงแม่: ไปหาซื้อแหวนใหม่ก็แล้วกันนะ ดาวัช
 ธวัชชัย: อะไรนะครับคุณแม่ ผมนึกว่าคุณแม่จะให้แหวนของคุณแม่ซะอีก นะฮะ
 คุณหญิงแม่: อี อย่าทำเป็นคนพูดไม่รู้เรื่องสิ แม่จะขึ้นข้างบนละ
 ธวัชชัย: เดี่ยวก่อนสิครับ คุณแม่เคยบอกว่า คุณแม่จะยกแหวนของคุณพ่อ
 ที่เคยหมั้นคุณแม่ให้ผม เอาไปหมั้นผู้หญิงที่ผมรัก แล้วนี่ก็
 คุณหญิงแม่: แต่ผู้หญิงที่เธอรัก เป็นผู้หญิงที่แม่ไม่ชอบ

ธวัชชัย: โอ้ คุณแม่ครับ

คุณหญิงแม่: ตาวัช ถ้าแม่คันสนิย์ของคุณเค้าสามารถพิสูจน์ตัวเองได้ว่าเหมาะสมกับตระกูลเรา เมื่อถึงเวลานั้น ถ้าทำได้ของของแม่ทั้งหมด แม่จะยกให้เค้าเอง

ธวัชชัย: -เงียบ-

และบทสนทนาระหว่างธวัชชัยกับคันสนิย์ด้วยเช่นกัน

คันสนิย์: ถ้าวัชเอาแหวนใหม่มาหมั้นจะไม่มีการหมั้น

ธวัชชัย: คัน !!

คันสนิย์: คันพูดจริงๆ นะคะ ถ้าของใหม่คันไม่หมั้น

แต่คันสนิย์ยอมตกลงในตอนท้ายเพราะคิดได้ว่าในที่สุดหากมารดาของธวัชชัยเสียชีวิตเมื่อใดสมบัติก็จะตกเป็นของเธอเอง

คันสนิย์: พี่จ๋า จะทำยังไงกันดี โหนช่วยกันคิดหน่อยซิ เค้าจะเอาของใหม่มาหมั้นเนี่ย

พี่จ๋า: พี่จ๋าไม่เห็นจะมีไครยุ่งเลย ก็มีแต่คุณคันคนเดียว

คันสนิย์: เอ๊ะ พี่จ๋า

พี่จ๋า: แหม ยุคนี้นี่มัน ไอเอ็มเอฟ นะคะคุณ

คันสนิย์: ไม่ใช่อย่างนั้น พี่จ๋าจะให้เอาของใหม่หรือ เสียเปรียบแย่เลย

พี่จ๋า: ไม่เห็นจะเสียเลย ถ้าพี่จ๋าพูดว่า อีกหน่อยพอคุณแม่คุณธวัชชัยไม่อยู่แล้วทุกอย่างก็เป็นของคุณคันเองทั้งหมด ทำใจได้มั้ยล่ะ หนะ เห็นมั้ย ยิ้มได้ละ

คันสนิย์: -ยิ้ม-

และในละครชุดที่ 2 และ 3 มีการเปลี่ยนปมขัดแย้งกับคู่อริในการดำเนินธุรกิจของหญิงจากการช่วงชิงทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นความขัดแย้งในการเจรจาซื้อขายสินค้าและก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาตามมา

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นอุดมการณ์หลักที่ปรากฏในละครจำเลยรักทั้ง 3 ชุด อันสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคมชายเป็นใหญ่ ที่ดำเนินมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

แก่นเรื่องของละครเรื่องจำเลยรักแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ผู้หญิงต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจและเป็นรองผู้ชายอย่างชัดเจน

จะเห็นว่าชีวิตของตัวละครหญิงอย่างโศรยานั้นถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้อำนาจ ความต้องการ และการออกคำสั่งของตัวละครชายอย่างหญิง นับตั้งแต่การลักพาตัวมา กักขังหน่วงเหนี่ยว รวมถึงการที่มองว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ และใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการควบคุม โดยที่ผู้หญิงไม่สามารถโต้ตอบอย่างไรได้เลย จำต้องอดทน ขอมทำทุกอย่างตามคำสั่ง ยกตัวอย่างเช่น บทสนทนาระหว่างหญิงกับโศรยาในตอนที่ยับตัวมา

หญิง: ผมไม่ยอมให้คุณมีโอกาสนำเหยื่อหนุ่มไปก่อนที่มามีตบวงเสน่ห์ของคุณได้อีก

โศรยา: ถ้าอย่างนั้นคุณฆ่าฉันให้ตายตามเขาไปเลยแล้วกัน

หญิง: ผมจะกักตัวคุณไว้ที่นี่ ไม่ให้คุณมีโอกาสร้ายผู้ชายโง่ๆ คนอื่นอีก คุณคงต้องอยู่ที่นี้ไปจนกว่า ต้องทำงานตามที่ผมสั่งเท่านั้น จนกว่าคุณจะแก่เฒ่าหมดความสวยความงามไป เมื่อไหร่ที่แน่ใจว่าคุณไม่เป็นพิษเป็นภัยกับผู้ชายคนอื่นอีก ผมจึงจะปล่อยคุณไป

หญิง: ทำไมไม่ใส่เสื้อพวกนี้ เอาเสื้อผ้าที่ผมซื้อมาให้ไปใส่เดี๋ยวนี้ละ

โศรยา: ฉันไม่ใส่

หญิง: ไม่ใส่ฉันเหอ (กระซอกนางเอกเข้าหาตัว) ผมใส่ให้เอาไหม

โศรยาจึงรีบคว้าเสื้อผ้าจากมือหญิง แล้ววิ่งเข้าห้องไป

หญิง: เสร็จแล้วไปทำกับข้าวด้วย ผมหิวแล้ว สักก่อนจะเดินจากไป

หากลูกขึ้นมาต่อสู้ เรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ตนเอง เหมือนโศรยาในละครชุดที่ 3 ที่กล้าพูดกล้าโต้เถียง แตกต่างจากโศรยาในสองชุดแรก ก็จะได้รับบทลงโทษโดยใช้ความรุนแรงในการคุกคามทางเพศมากกว่าในละครสองชุดที่ผ่านมาเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

หญิง: เข้าไป (พระเอกสั่งและปลักนางเอกเข้าไปในห้อง) เผลอแป๊บเดียวไปขึ้นลอยหน้าลอยตาคุยกับคนงาน ไม่ได้คิดเลขนะว่าฉันมันผู้ชายทั้งนั้น หรือคิดอยากจะหนี จะยอมแลกด้วยอะไรก็ได้

โศรยา: ถ้าฉันคิดจะแลก ฉันไม่ยอมให้นายจับได้เหอ

หญิง: ระวังเหอะ จะเสียตัวฟรี

โศรยา: ฟรี และคุ้มมันก็ตัวของฉัน (พูดจบเดินหนี)

หฤษฎ์กระซอกแขนโศรยามาอยู่ในอ้อมกอด

โศรยา : ว้าย ปล่อยนะ

หฤษฎ์ : ปากดีนัคนะ

หฤษฎ์ : ระวังเหอะเดี๋ยวจะลากไปจูบโชว์คนงานข้างนอกซะหรวอก เอาไหม

โศรยา : นีนาย จะทำทุเรศกับฉันไปถึงไหนอะ

หฤษฎ์ : ทุเรศอะไร ผู้ชายผู้หญิงอยู่ด้วยกัน ทุเรศตรงไหน ก็แค่...นัวเนียนิดหน่อย
เหมือนกับที่คุณคุยกับนายหรือนั่นแหละ

โศรยา : ขึ้นไม่เคยทำอะไรกับหรือน

หฤษฎ์ : งั้นลองกับพี่ชายดูไหมละ

หฤษฎ์อุ้มโศรยาเข้าห้องนอน

และในละครชุดที่ 3 ยังได้เพิ่มประเด็นการมีความสัมพันธ์อย่างไม่เปิดเผยระหว่าง ชนิดา
เลขาสาว กับเจ้านายหนุ่มอย่างรัชชัช ก็สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศในสังคม
ปัจจุบันว่าผู้หญิงจำนวนหนึ่งยอมตกเป็นเบี้ยล่างของผู้ชายอย่างเต็มใจด้วยอำนาจของเงินตรา

ชนิดา : คุณคิดจะแต่งงานกับคุณสันสนียจริง ๆ หรืออะ

รัชชัช : คุณถามผมเป็นครั้งที่ร้อยแล้วมั้ง ไซ้ ผมรักสันสนีย

ชนิดา : ผู้ชายพูดว่ารักกับผู้หญิงทุกคนในชีวิต ความรักของคุณคราวนี้เชื่อได้แค่
ไหนไม่รู้

รัชชัช : ชนิดาผมเคยพูดว่าผมรักคุณ ตอนนี้อยู่ก็รัก แต่เป็นความรักฉันเพื่อน
ร่วมงานเพราะผมยังเคารพฝีมือการทำงานของคุณ ส่วนเรื่องที่แล้วมานะ

ชนิดา : ไม่เอาแล้วคะนิด ไม่อยากฟังต่อ เอาเป็นว่านิดยังต้องกินต้องใช้ ยังต้อง
ทำงาน นิดจะทำงานให้คุณต่อไป คุณจ่ายเงินเดือนนิด แล้วนิดก็จะอยู่
ใกล้ๆ ไม่รังควานแต่ไม่ไปไหน โอเคมั๊ยคะ?

รัชชัช : แต่เราคงมาเจอกันแบบนี้อีกไม่ได้และเรื่องระหว่างเรา...

ชนิดา : นิดจะปิดปากเงียบ พอใจมั๊ยคะ?

ชนิดายื่นมือให้รัชชัชจับเป็นการให้สัญญาณ แล้วเธอก็โผล่เข้ากอดเขาไว้

แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าในยุคปัจจุบันที่ผู้หญิงมีความกล้าแสดงออก มีบทบาทในสังคมมาก
กว่าเดิม แต่ผู้หญิงก็ยังตกเป็นรองผู้ชายในทุกด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศยังคงเป็นความสัมพันธ์
ที่ไม่เท่าเทียมไม่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้แล้วยังมีการกำหนดคุณค่าของเพศหญิงเอาไว้ว่า เกิดเป็นหญิงที่ดีจะต้องเรียบร้อย อดทน เก่งงานบ้าน คอยดูแลปรนนิบัติผู้ชาย เหมือนดังลักษณะนิสัยของนางเอกอย่างไศรยา ในท้ายที่สุดก็จะมีชีวิตที่ดีมีความสุข แต่ถ้าหากมีความประพฤติที่ออกนอกกลุ่มนอกทาง เช่น บุญทวยคนรักเก่าของหญิงที่นอกใจสามี ไปมีชู้ หรือตัวละครหญิงอย่างสันสนีย์ที่หิบบโหย่ง ทำอะไรไม่เป็น เป็นคนเจ้าชู้เปลี่ยนคู่ควบบ่อย ก็จะถูกตีตราว่าเป็นหญิงไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และประสบความล้มเหลวในชีวิต

อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการใช้ความรุนแรง เป็นอุดมการณ์ที่ปรากฏควบคู่กันในละครเรื่องจำเลยรักทั้ง 3 ชุด โดยเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ตัวละครชายอย่างหญิงได้รับความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงจากการสูญเสียน้องชายไป แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ผู้ชายมีสิทธิ์ที่จะใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงได้ อันเป็นอำนาจที่ได้จากความแตกต่างทางกายภาพระหว่างชายและหญิง

ในละครเรื่องจำเลยรักชุดที่ 2 และ 3 ได้มีการนำเสนอภาพความรุนแรงจากการฆ่าตัวตายของ หริณ ซึ่งเป็นเหตุผลหลักในการให้อำนาจแก่ หญิง ผู้เป็นพี่ชายในการใช้ความรุนแรงเพื่อระบายความแค้นที่ตนต้องสูญเสียน้องชายไป ซึ่งจากการฆ่าตัวตายนี้ไม่พบในละครชุดที่ 1

รูปที่ 4.2 ฉากการฆ่าตัวตายของ หริณ ในละครเรื่องจำเลยรักชุดที่ 2

รูปที่ 4.3 ฉากการฆ่าตัวตายของ หริณ ในละครเรื่องจำเลยรักชุดที่ 3

โดยที่อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงนั้นปรากฏชัดเจนมากที่สุดในละครชุดที่ 3 ที่มี การนำเสนอภาพลักษณ์ของโสริยาที่แตกต่างไป กล่าวคือ ตัวละครหญิงอย่างโสริยามีความกล้า แสดงออกถึงความไม่พอใจของตนมากขึ้น มีการโต้เถียงกับหญิงต่างจากละครสองชุดแรกที่โส ริยานั้นสงบเสียงเรียบร้อย ซึ่งการที่ฝ่ายหญิงลุกขึ้นมาสู้ขึ้นนั้นกลายเป็นเหตุผลที่สร้างความชอบธรรม ให้ฝ่ายชายใช้ความรุนแรงในการทำร้ายและคุกคามทางเพศได้ เนื่องจากโสริยาลุกขึ้นมาโต้ตอบ ความรุนแรงที่เขาทำกลับด้วยความรุนแรงเช่นกันผ่านการแสดงอารมณ์และการโต้เถียง เมื่อ ผู้หญิงไม่ยอมแพ้และลุกขึ้นสู้ ยังเป็นการตอกย้ำถึงความชอบธรรมที่ผู้ชายสามารถกระทำความ รุนแรงต่อผู้หญิงมากกว่าเดิมได้เพื่อเอาชนะหรือควบคุม

หญิง: หริณเป็นคนหัวอ่อน รักใคร่ถวายเป็นชีวิต

(พูดไปพลางลากนางเอกที่มีโซ่ล่ามที่เท้าข้างหนึ่งไปทางทะเล)

โสริยา: นี่นายยังคิดว่าฉันเป็นคนรักของหริณอีกหรือ

หญิง: ไครมันทำนองผมเจ็บ มันต้องเจ็บยิ่งกว่า

โสริยา: สมมตินะ ว่าถ้านายจับฉันมาผิฉันจะทำอย่างไร

หญิง: ผมไม่ปล่อยคุณไปเพราะเรื่องสมมติบ้าง หรือสมมติว่าผมจับผิฉันตัว มาจริงๆ ผมก็จะหมกตัวคุณไว้ที่นี่ แล้วไปตามหาทุกที่ที่มีคนหน้าตาแบบ นี้อยู่ แล้วก็จับมาใหม่ พอใจไหม

โสริยา: หมายความว่ายังไงนายก็จะไม่ยอมปล่อยฉันไปใช่ไหม

หญิง: ใช่ ที่นี้ผมเป็นเจ้าชีวิตคุณ เมื่อผมพิพากษาแล้ว คุณไม่มีสิทธิถอน

โศรยา: ศาลเตี้ย

หฤญ์: ไซ้ และนั่นคือแดนประหารของคุณ ไซ้ไปทางทะเล

โศรยาหันไปมองด้วยความตกตะลึง (กลั้วน้ำ)

หฤญ์จับโศรยามัดไว้กับเสาสะพานที่ตั้งไปในทะเล ปล่อยไว้จนให้น้ำท่วมถึงคอโศรยา แม้ว่าโศรยาวิงวอนเท่าไรหฤญ์ก็ไม่ยอมฟัง เมื่อรู้สึกสาแก่ใจแล้วจึงพาขึ้นฝั่ง

เมื่อเรื่องราวดำเนินมาถึงขั้นภาวะวิกฤติในละครชุดที่ 3 ผู้ที่ใช้ความรุนแรงทำร้ายโศรยา กลับกลายเป็นหฤญ์ไม่ใช่ นายไบ้ สืบเนื่องมาจากความรุนแรงและการคุกคามทางเพศที่หฤญ์ ปฏิบัติต่อโศรยามาโดยตลอด เมื่อถึงภาวะวิกฤติจากความโกรธแค้นจนควบคุมสติไม่ได้ หฤญ์จึง ใช้กำลังปลุกปล้ำโศรยาให้ตกเป็นของตน ต่างจากในละครสองชุดแรกที่โศรยาสามารถรอดพ้น ภาวะวิกฤติจากการปลุกปล้ำของนายไบ้ได้

(โศรยาไม่ยอมรับว่าเป็นเมียหรือ หฤญ์ไม่ให้อภัยข่มขืนโศรยาให้เป็นเมียของตัวเอง)

หฤญ์: ได้ถ้าไม่ได้เป็นผู้หญิงของหรือ ก็มาเป็นผู้หญิงของผมแล้วกัน

ผลักโศรยาลงบนเตียง

โศรยา: นี่จะทำอะไร ปล่อยนะ โศรยาร้องตะโกนให้หฤญ์ปล่อย ดันรนขัดขึ้น

หฤญ์: ผมปล่อยคุณมานานพอละ แต่คุณไม่รู้จักสำนึกผิดสักที วันนี้ผมไม่ปล่อย คุณแน่

โศรยาร้องขอให้ปล่อย แต่หฤญ์ไม่ยอมฟัง ขื่นใจโศรยาจนสำเร็จ เนื่องจากโศรยาสู้แรงไม่ไหว

นอกจากนี้ในขั้นภาวะคลั่งคลาญของละครชุดที่ 3 นั้นก็ยังปรากฏให้เห็นความรุนแรงในฉาก ที่สันสนียพยายามฆ่าโศรยาด้วยการผลักตกน้ำ ด้วยอำนาจของผู้ที่มีบุญคุณที่สันสนียยึดถือเป็น เหตุผลในการข่มโศรยามาโดยตลอด แตกต่างจากละครสองชุดแรกที่ไม่ปรากฏเหตุการณ์นี้

สันสนีย: ขึ้นนีกแล้วว่าแกต้องอยู่ที่นี้

โศรยา: คุณพี่

สันสนีย: โศรยา แกนี่เกิดมาเพื่อเป็นมารความสุขของชั้นจริงๆ

ชั้นน่าจะปล่อยแกให้ตายๆ ไปซะตั้งแต่วันนั้น แต่แกมีชีวิตอยู่เพื่อแย่ง ทุกอย่างไปจากชั้น

โศรยา: โศไม่เคยลืมนบุญคุณของคุณพี่ โศไม่รู้เรื่องนะคะคุณพี่

โศไม่เคยคิดแบบนั้นเลย โศยอมทำทุกอย่างเพื่อคุณพี่

คันสนียะ: พอได้แล้ว ขึ้นทนกับความดัดจริตของแกมานานพอละ
 ทำเป็นผู้หญิงไร้เดียงสา ไร้เดียงสาประสาอะไร
 คุณหญิงเค้าถึงมาสู่ขอแทนที่จะเป็นชั้น

โศรยา: โศไม่ทราบ โศไล่เค้าไปแล้วนะละ

คันสนียะ: แกคิดหรือว่าแกจะได้ทุกอย่างที่แกต้องการ ไม่มีทาง คนอย่างคันสนียะ
 ไม่เคยยอมแพ้ใคร

-เพี้ยะ- คันสนียะตอบหน้าโศรยา

คันสนียะ: จำวันนะ ถ้าฉันไม่ได้อย่างที่ต้องการ ใครหน้าไหนมันก็จะไม่มีความสุข
 เราอยู่ร่วมโลกกันอีกเลย โศรยา !! กลับไปอยู่ในที่ที่แกสมควรจะอยู่
 เถอะ

-โครม- คันสนียะผลักโศรยาดกน้ำ แล้วยืนมองโศรยาจนน้ำอย่างสะใจ

สวรรค์เบี่ยง

รูปที่ 4.4 ฉากโทรทัศน์เรื่องสวรรค์เบี่ยง ชุดที่ 3

ข้อมูลเบื้องต้น

ประเภทละคร : ละครชีวิตเรียมย์ (Melodrama)

โครงเรื่อง : ความรักของชายหญิง

แก่นเรื่อง : ความรัก (Love Theme)

ตารางที่ 4.3 แสดงรายละเอียดละครโทรทัศน์เรื่องสวรรค์เบี่ยง

ละครชุดที่	รายชื่อนักแสดงนำ	ปีที่ออกอากาศ	สถานีโทรทัศน์	ผู้ผลิต
1.	คำวิ วรวัฒน์ : ชุมนันท์ ภมรมนตรี นาริน โสภณรัตน์ : มณฑิยา ขมาภัย ลีลา วรวัฒน์ : เนาวรัตน์ ชุกตน์นันท์	2531	7	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
2.	คำวิ วรวัฒน์ : ดนุพร ปุณณกัณฑ์ นาริน โสภณรัตน์ : สุวนันท์ คงยิ่ง ลีลา วรวัฒน์ : ปุณชกริก ทศนารมย์	2541	7	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
3.	คำวิ วรวัฒน์ : ชีรเดช วงศ์พัฑฒัน นาริน โสภณรัตน์ : แอน ทองประสม ลีลา วรวัฒน์ : ญัฐริกา ธรรมปรีดานันท์	2551	3	บริษัท ละครไท จำกัด

เนื้อเรื่องย่อ

ลีลา กำลังจะแต่งงานอีกไม่กี่วัน แต่โชคร้ายประสบอุบัติเหตุพร้อมว่าที่สามี ทำให้แฟนต้องเสียชีวิต แต่ตัวเองรอด คู่กรณีจากอุบัติเหตุ คือ คิด วรวัฒน์ ซึ่งต้องสูญเสียภรรยาในเหตุการณ์นั้นเช่นกัน คิดจึงช่วยเหลือลีลาเรื่องค่ารักษาพยาบาลให้ และดูแลฟื้นฟูสภาพจิตใจของลีลาทุกอย่าง เมื่อรู้เรื่องของลีลา ทำให้เขาหลงรักลีลาและขอเธอแต่งงาน ลีลาไม่ได้รักคิด แต่ก็ยอมแต่งงาน เมื่อทราบว่าคิดมีลูกชาย คือ คาวี เธอต้องการแก้แค้นคาวี คนที่เธอเคยลุ่มหลงเมื่อครั้งอยู่ในวัยสาว แต่ถูกคาวีตอบแทนด้วยกิริยาเย่อหยิ่ง เพราะสมัยก่อนบ้านของครอบครัวลีลาเคยเช่าบ้านอยู่ในละแวกเดียวกับบ้านเศรษฐีของคิด โดยสุภจิตเพื่อนคนเดียวของคาวีเป็นผู้แนะนำ

คิดให้ลีลาพาครอบครัวมาอยู่ในบ้านด้วยกัน ลีลาจึงพาน้องสาว นาริน น้องชาย เริ่มถูกข่มและมารดา มาอยู่ด้วย ทำให้คาวีซึ่งไม่เห็นด้วยกับการที่พ่อแต่งงานใหม่อยู่แล้ว รู้สึกโกรธมาก ยิ่งเมื่อรู้ว่าแม่เลี้ยงคนใหม่อายุน้อยกว่าตนและเป็นลีลาด้วย ยิ่งพาลเกลียดครอบครัวลีลา เขาทะเลาะกับพ่อบ่อย จนกระทั่งวันหนึ่งคิดเครียดจัดที่ทะเลาะกับคาวี ถึงกับช็อกและหัวใจล้มเหลวเสียชีวิต คาวีเสียใจมากที่เป็นต้นเหตุให้บิดาที่รักเขาที่สุดต้องจากไป หลังงานศพคิด มีการเปิดนิทรรศการแบ่งสมบัติให้ลีลาและคาวีคนละครึ่ง แต่คิดก็ได้ซ่อนอุบายในครั้งนี้ไว้อย่างแยบคายคือ บ้านวรวัฒน์ ที่แบ่งคนละครึ่งแต่ห้ามแบ่งขายเด็ดขาด ลีลาตกลงแบ่งการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบ้านกับคาวี และแยกกันอยู่ แต่ลีลาซึ่งทั้งรักทั้งเกลียดคาวี ยังคงคอยเห็นแค้นต่อว่าปะทะคารมกับคาวีเรื่องคิดอยู่เสมอ ส่วนคาวีซึ่งเกลียดแม่เลี้ยงทุกคนเพราะรู้สึกว่ามีมาแย่งความรักจากพ่อไป มักจะต่อว่าลีลาเรื่องสมบัติของแม่ที่ลีลาเอาไปใช้พุดจาเสียดสีลีลาตลอดเวลา

คาวีได้พบกับนารินเมื่ออยู่ในบ้านเดียวกัน เมื่อทะเลาะกับลีลา ความโกรธทำให้เขามาลงกับนารินอยู่บ่อยครั้ง ด้วยความสวยและมีเสน่ห์แบบยิ่งพิศยังงาม การพุดจาจะฉาน คมในฝักทำให้ชายหนุ่มหลงรักนารินโดยไม่รู้ตัว เขาแอบหึงหวงนาริน เพราะภวันต์ น้องชายของพวาแฟนสาวของสุภจิต และทั้งสองยังเป็นน้องของสาวภารรยาของคิดที่เสียชีวิตในอุบัติเหตุ มาติดพันนาริน เพราะเขาวิ่งเกลี้ยครอบครัวของแม่เลี้ยงคนเก่าอยู่แล้ว และแน่นอนพวกภวันต์ก็เกลียดคาวีด้วย คาวีและนารินปะทะคารมกันหลายครั้ง หญิงสาวยั่วโมโหเขา และตัวเขาเองก็ต้องการเอาชนะ เมื่อสบโอกาสในวันหนึ่งคาวีโมโหถึงขีดสุด เขาจึงทำให้นารินตกเป็นของเขาในคืนนั้นเอง

นารินอึ้งสอศตจนไม่กล้าอยู่สู้หน้าพี่สาว จึงย้ายออกไปเช่าบ้านเอง และต่อมาก็ตั้งท้อง คาวีตามไปพบจนรู้ว่านารินจะมีลูกกับเขา ก็รู้สึกผิดและคิดถึงสิ่งที่เขาทำกับพ่อ จึงกลับตัวเป็นคนดี และตามนารินไปทุกที่ คอยเอาอกเอาใจนารินจนคลอด แต่นารินใจแข็งจนถึงที่สุด คาวียอมพุดจิกกับ

ลีลาเพราะอยากให้ลีลาช่วยเรื่องนาริน สุดท้ายนารินก็ยอมกลับบ้านและคืนดีกับคาวิ ทุกคนจึงกลับมาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในบ้านรวัดณ์

ตารางที่ 4.4 แสดงอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสวรรค์เบี่ยง

อุดมการณ์	ศักดิ์นา		ทุนนิยม		ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ	การใช้ความรุนแรง				ชาตินิยม	ไสยศาสตร์
	ชนชั้น	อาวุธ	ต้น	ปลาย		ร่างกาย	เพศ	จิตใจ	อิเล็กทรอนิกส์		
ละครชุดที่ 1				X	X		X	X			
ละครชุดที่ 2				X	X		X	X			
ละครชุดที่ 3				X	X	X	X	X	X		

จากตารางพบว่าอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) ในละครสวรรค์เบี่ยงทั้ง 3 ชุด

3 อุดมการณ์ คือ

1. อุดมการณ์ทุนนิยม
2. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
3. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

และมีการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ของอุดมการณ์ที่ปรากฏในละครทั้ง 3 ชุด ดังนี้

- ละครชุดที่ 1 และ ชุดที่ 2
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์ทุนนิยม
 3. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
- ละครชุดที่ 3
 1. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
 2. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 3. อุดมการณ์ทุนนิยม

สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่า (Values) และความสัมพันธ์ (Relationship) ของเนื้อหาอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสวรรค์เบี่ยงแต่ละชุดได้ ดังนี้

อุดมการณ์ทุนนิยม

อุดมการณ์ทุนนิยมที่ปรากฏในละครเรื่องสวรรค์เบี่ยงทั้งสามชุดเป็นรูปแบบของอุดมการณ์ทุนนิยมในยุคปลาย ที่เน้นการบริโภคความสะดวกสบาย มีการตัดสินใจคุณค่า และศักดิ์ศรีของคนจากฐานะและความมั่งคั่งทางทรัพย์สินเงินทอง ปรากฏเห็นได้ชัดเจนจากแนวความคิด บุคลิกและรูปแบบการดำเนินชีวิตของตัวละครหลักอย่าง คาวิ วรวัฒน์ ที่คิดว่าตนเองดีและเหนือกว่าคนอื่น เนื่องจากเกิดมาในตระกูลที่ร่ำรวย ถูกเลี้ยงดูมาอยู่บนความสะดวกสบายด้วยเงินทองแต่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว จึงทำให้ใช้คุณค่าของเงินมาเป็นเครื่องตัดสินคน รวมถึงคนที่ไม่ได้อยู่ในฐานะร่ำรวยอย่างลีลา ก็คิดว่าตนเองไม่มีคุณค่าเนื่องจากความจนไม่ต่างกัน และมีความทะเยอทะยานที่อยากจะเอาชนะ เลื่อนระดับชั้นขึ้นไปด้วยการแต่งงานกับมหาเศรษฐีอย่าง คิด พ่อของคาวิ ยกตัวอย่างเช่น คำพูดของลีลาที่พูดกับเจตก่อนวันแต่งงาน

เจต : ลิ้มสัญญาเนะ ผมจะตั้งใจทำงานเก็บเงินเยอะๆ ไว้ ซื้รถเก๋งคันใหม่สักคัน ถึงผมจะมีเงินน้อยแต่ผมก็รักลึกมากที่สุดเลยนะ

ลีลา : เปลี่ยนเป็นมีเงินเยอะ แต่รักลึนน้อยลงได้ไหมคะ

หรือวิธีการที่ลีลากล่าวถึงคาวิอย่างชื่นชม

นาริน : ขับรดยังไงวะ ไม่เห็นคนบ้างหรือไง

ลีลา : ตะโกนอะไรกัน ขายนว นี่ไง นายคาวิที่พี่พูดถึงบ่อยๆนะ เธอจำไม่ได้หรอคาวิ วรวัฒน์ ลูกบ้านใหญ่ในซอยนั่นไง ทั้งหล่อ ทั้งเท...

รวมไปถึงการแสดงความถูกผู้อื่นอย่างชัดเจนของคาวิในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยเช่นกัน

ลีลา : เอ้อ แหม แหมบอกว่า พรุ่งนี้คุณจะไปเรียนต่อเมืองนอก ก็เลยแวะเอาดอกไม้มาให้ล่ะคะ

คาวิ : พูดกับลีลาด้วยสายตาที่ดูถูกเหยียดหยาม...นี่ไอ้ดอกไม้ราคาถูกแบบนี้อะนะ ฉันไม่อยากจะให้หรอก ที่หลังถ้าจะซื้ออะไรให้ฉันก็หาของที่มีมันคู่ควรกับฉันหน่อยสิ แต่อย่างว่าอะนะ คนอย่างเธอคงไม่มีปัญญาซื้อที่ผ่านมามีเงินแรงใจเธอนะเห็นว่าเธอเป็นเพื่อนกับแหม แต่วันนี้ฉันขอพูดตรงๆ เลยแล้วกัน ฉันรำคาญมากเวลาที่เธอ มาตีสนิทกับฉัน เธอคิดว่าคนอย่างเธอฉันจะสนใจฉันหรอ หลงตัวเองมากไปหน่อยสิเปล่า ฉันจะบอกให้เธอรู้เลยนะต่อไปให้เธอตายไปซักอีกสามชาติแล้วกลับ มาเกิดใหม่เธอก็ไม่มีบุญที่ทำให้คนอย่างฉันสนใจเธอ แม้แต่ปราชญ์ตามองฉันยัง

ไม่อยากทำเลย เพราะฉะนั้นอย่าคิดฝันอะไรที่มันเกินตัว ผู้หญิงอย่างเธอ
ไม่คู่ควรกับฉัน

คำวิ : (แก้มเหี่ยบชายกระโปรงลีลา จนทำให้ลีลาล้มลง) สงสัยจะไม่ค่อยชิน
กับบรรยากาศที่นี่มั้งครับพ่อ (พูดถึงลีลา) เพราะปกติอยู่แต่บ้านเช่าเล็กๆที่
มีแค่คนจนๆ พ่อต้องมาอยู่ในวงสังคมที่มีแต่คนรวย นี่ก็เลยทำตัวไม่ถูก
ถ้าเกิดว่าปรับตัวไม่ได้ก็ออกไปซะ อย่าอยู่ให้มันเกะกะ เห็นแล้วมัน
รำคาญ

คิดไม่พอใจจึงผลักหน้าอกคำวิ

คำวิ : พ่อผมว่าเราอย่ามาทะเลาะต่อหน้าคนอื่นดีกว่านะ แค่ว่าพ่อคงผู้หญิงคนนี้
ออกงาน ผมก็อาจจะแทบแย่อยู่แล้ว พากลับสลับไปเถอะ ก่อนที่ความจน
มันจะทำให้คนอื่นเขาหมั่นหมองไปมากกว่านี้

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ปรากฏในละครเรื่องสวรรค์เบี่ยง เป็น
อุดมการณ์ที่ตั้งอยู่อุดมการณ์หลักของสังคม นั่นคือ ปิตาธิปไตย หรือ ชายเป็นใหญ่ ผู้ชายคือเพศที่มี
อำนาจและมีความเป็นผู้นำ พบในตัวละครอย่างคิด และคำวิ

โดยตัวละครอย่าง คิด วรวัฒน์ คือภาพตัวแทนของความเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้ที่ทุกคน
ต้องให้ความเคารพ เกรงใจ ในการตัดสินใจทุกเรื่องของเขา นับตั้งแต่การเริ่มเรื่องด้วยการตัดสินใจ
แต่งงาน การออกคำสั่งให้ครอบครัวของลีลาย้ายเข้ามาอยู่ในบ้าน และในช่วงพัฒนาเหตุการณ์ แม้ว่า
คิด จะเสียชีวิตไปแล้ว แต่เมื่อพิธีกรรมระบอบความต้องการของคิดทำให้ คำวิ ลีลา และครอบครัว
ของลีลาต้องอยู่ในบ้านเดียวกัน และห้ามขาย บ้าน ทุกคนก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งเสียของคิด แม้ว่าจะ
ไม่เห็นด้วยก็ตาม

คำวิ มารวาลีลาในบ้านหลังเล็กที่คิดจัดให้อยู่ คำวิเข้าไปหาเรื่องนารินเกิดการทะเลาะกัน
ใหญ่โต

คิด : นี่เจ้าวิ แก่ทำอะไรของแกนะ

คำวิ : ก็เค้าทำผมก่อน ผมก็แค่ตอบโต้กลับไป มันผิดตรงไหนหรือ
นี่พ่อไม่เห็นนะ เค้าเอาของไปใส่หน้าผม ถ้าหลบไม่ทันผมคงหัวแตกแล้ว

นาริน : ไม่จริงนะคะ รินไม่ได้ตั้งใจนะคะ

คาวี : เธอแน่ใจนะว่าเธอไม่ได้ตั้งใจ ชี้น้ำนาริน
 คิต : นี่เจ้าวิแก พอก่อนได้ไหม ฉันเคยบอกแกแล้วว่า อย่าสร้างปัญหา
 คาวี : ผมก็บอกพ่อแล้วว่าผมก็แค่ป้องกันตัว ผมสร้างปัญหาตรงไหน
 คิต : แกก็รู้ ฉันจะให้ครอบครัวคุณลีย้ายไปอยู่บ้านหลังเล็ก แต่แกเอาของไป
 วางในบ้านกะกะแบบนั้นแกทำอะไร
 คาวี : ก็ของผมมันเยอะไม่มีที่เก็บถ้ายู่กัน ไม่ได้ก็ย้ายไปอยู่ที่อื่นสิไป
 ห้องคนใช้มีที่ว่างอีกตั้งหลายห้อง
 คิต : ได้ !! ถ้าแกจะเอาบ้านหลังนั้นทำเป็นที่เก็บของของแกฉันก็จะให้
 ครอบครัวคุณลีย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านหลังนี้ เมื่อก่อนนี้นั้นไม่เคยให้ใครย้าย
 เข้ามา แต่ตอนนี้ แกเป็นคนบังคับตัวเอง

อีกทั้งยังปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ฝ่ายชายมีอำนาจเหนือกว่าฝ่ายหญิงอย่างเห็นได้
 ชัดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกทั้งสอง คือ คาวี และ นาริน นับตั้งแต่ช่วงพัฒนาเหตุการณ์
 โดยเป็นความสัมพันธ์ที่เลื่อมล้ำเนื่องจากฝ่ายหญิงตกเป็นรองทางกายภาพ ผู้หญิงเปรียบเสมือน
 วัตถุทางเพศ จากการที่ถูกผู้ชายทำร้ายร่างกาย และใช้กำลังข่มขืนในช่วงภาวะวิกฤติ

คาวีคัดรอนารินอยู่หน้าห้องนอนระหว่างนารินอาบน้ำ เมื่อนารินเดินออกมา ก็รวบตัวไว้
 นาริน : คุณคาวี คุณจะทำอะไรนะ คุณคาวีปล่อยนะ
 นาริน : ปล่อย ปล่อยนะ ปล่อยสิ ร้องไปทุบไปขณะที่คาวีพยายามอุ้มนารินไปใน
 ห้องนอน
 คาวี : เธอไม่รอดแน่ๆ จะไปไหน

นาริน : ช่วยด้วยๆๆๆ

นารินร้องขอความช่วยเหลือ แต่โดนคาวีเอามืออุดปากไว้ไม่ให้ส่งเสียงสุดท้ายคาวีก็ข่มขืน
 นารินได้สำเร็จ

นอกจากนี้ในละครชุดที่ 3 เมื่อกลับมาอยู่ที่บ้านแล้ว คาวียังใช้เรื่องที่นารินตกเป็นของตน
 แล้วในการต่อรองให้นารินทำตามคำสั่งของเขา ไม่ว่าจะเป็นการบังคับให้สวมสร้อยเพื่อแสดงความ
 เป็นเจ้าของ หรือการบังคับให้ไปในที่ต่างๆ ด้วยกันกับเขา เพื่อให้นารินเป็นเครื่องมือในการแก้แค้น
 ลีลา และข่มขืนนารินอีกหลายครั้ง จนกระทั่ง คิต รู้ความจริง

สำหรับคุณค่าของเพศหญิง พบว่าในละครเรื่องสวรรค์เบี่ยง ได้ให้คุณค่าของเพศหญิงอยู่ที่
 บทบาทของการเป็นแม่ ปรากฏในช่วงภาวะคลั่งคลาญ จากการที่คาวียอมกลับตัวเป็นคนดีเมื่อรู้ว่า

นารินท้อง เขาจึงเห็นความสำคัญของนารินขึ้นมา ในฐานะที่เป็นคนรัก เนื่องจากเป็นแม่ของลูกมากกว่าการเป็นแค่เพียงวัตถุทางเพศที่ใช้ระบายอารมณ์อย่างที่ผ่านมา

อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องสวรรค์เบี่ยงนั้น เป็นความรุนแรงที่เกิดมาจากความขัดแย้ง ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยพบการกระทำความรุนแรงทั้งสี่รูปแบบคือ ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ ความรุนแรงทางจิตใจ และการกลั่นแกล้ง

โดยปรากฏให้เห็นตั้งแต่ในช่วงการเริ่มเรื่องของละครทั้ง 3 ชุด เมื่อคาวีทำร้ายจิตใจลีลาด้วยการพุดตอถูกเหยียดหยามให้เกิดความอับอาย เนื่องจากลีลาไม่ได้เกิดมาในครอบครัวที่ร่ำรวยมีเงินทองอย่างพวกเขา อันเป็นต้นเหตุแห่งความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดเรื่องราว และความรุนแรงต่างๆ ตามมา

ความรุนแรงที่ปรากฏจากปัญหาความขัดแย้งระหว่าง คาวี กับ ลีลา นั้นแสดงออกผ่านทั้งทางวาจา และกายภาพ กล่าวคือ มีทั้งการโต้เถียงและการทำร้ายร่างกายกัน โดยในสองชุดแรกปรากฏในช่วงพัฒนาเหตุการณ์ลีลาตบหน้าคาวีเนื่องจากโมโหที่คาวีพุดจาตอถูกตน หลังจากนั้นคาวีจึงนุคนารินขึ้นรถไปต่อว่าด้วยถ้อยคำรุนแรง และตบนารินเพื่อเป็นการแก้แค้นที่ลีลาผู้เป็นพี่สาวทำกับตน

คาวีบังคับนารินออกมาจากบ้าน เนื่องจากถูกลีลาตบเลยคิดจะแก้แค้นผ่านนาริน คาวีขับรถเร็วมาก เจอมอเตอร์ไซด์จึงต้องเบรกกะทันหันจึงทำให้โทรศัพท์ที่รินแอบติดต่อกับต้อมไว้หล่น แบตเตอรี่หลุด

คาวี: โทรศัพท์มันเครื่องแต่ไม่ก๊อปปี้ (โยนออกไปนอกกรด) เต๊วฉันซื้อใหม่ให้ก็ได้

นาริน: ฉันไม่ได้อยากได้โทรศัพท์ ฉันอยากกลับบ้าน

คาวี: แล้วเธอจะรีบกลับไปไหน นานๆ จึงจะได้นั่งรถราคาแพงๆ แบบนี้ ก็นั่งมันคุ้มหน่อยซี

คาวี: อ้อแล้วไม่ต้องดีใจไปนะ ที่เธอมีบุญได้มานั่งรถคันนี้ ไม่ใช่เพราะความพิศواس แต่ฉันต้องการแก้แค้นพี่สาวเธอ เธอก็ไม่ได้ต่างไปจากพี่สาวเธอหรอกนะ อยากได้นักไม่ใช่เธอสมบัติของครอบครัวฉันนะ ถึงได้ยอมเอาตัวเข้าแลกกันทั้งตระกูล

นาริน: ฉันไม่เคยอยากได้ของๆ คุณ และไม่เคยอยากนั่งรถคุณด้วย รถมันก็เหมือนคนนะแหละ ข้างนอกอาจจะดูดี แต่พอมานั่งแล้วรู้สึกอึดอัดเหมือนคนบางคนที่หน้าตาดี แต่จิตใจต่ำช้า คิดแต่เรื่องเลวร้ายทำลายตัวเอง ทำลายคนอื่น ไปไหนมาไหนก็มีแต่คนอยากเอาบรรพบุรุษของตัวเองขึ้นมาประจาน ถ้าฉันเป็นคนแบบนี้ฉันตายดีกว่า

คาวี: เชอกล้าค่าฉันเหรอ (ขึ้นเสียง กระซอกแซกนาริน)

นาริน: ใช่ เกิดมาฉันไม่เคยค่าใคร ฉันขอค่าคุณเป็นคนแรก ผู้ชายธรรมดาๆ ที่มีแต่เงิน กับ ชาติตระกูล ที่ตัวเองไม่ได้สร้างขึ้นมา ไม่มีคุณธรรมในจิตใจ กมลสันดานแม่แต่เน็ดเดียว

เพียะ!!!! คาวีตอบหน้านาริน

คาวี: ฉันตอบแก้ความจงหองของเธอ และก็แก้แค้นที่พี่สาวเธอตอบหน้าฉัน

แต่ในละครชุดที่ 3 ได้มีการเพิ่มปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงระหว่างคาวีกับลีลา ในฉากที่ลีลาทะเลาะกับคาวี ลีลาได้ทำร้ายร่างกายตนเอง แต่กลับใส่ร้ายคาวีทำให้ทุกคนเข้าใจผิดว่าคาวีเป็นคนทำ และเป็นเหตุให้ละครดำเนินเข้าสู่ภาวะวิกฤตเร็วกว่าสองชุดแรก เพราะนอกเหนือจากที่คาวีโดนนารินไปจากบ้านแล้ว เขาไม่เพียงแต่ตอบหน้า แต่เขาจับเธอไปกักขังห่มงเหินยว ทรมาณต่างๆ นานาและบังคับขืนใจนารินหลายครั้งซึ่งเป็นทั้งการลิดรอนสิทธิด้วยการกักขังห่มงเหินยว การกระทำความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศที่รุนแรงมากกว่าในสองชุดแรกด้วยเช่นกัน เนื่องจากภาวะวิกฤตในสองชุดแรกนั้น คาวีฉวยโอกาสเมื่อไม่มีใครอยู่บ้าน ปลุกปล้ำข่มขืนนารินเพียงครั้งเดียว และไม่ได้มีการกักขังห่มงเหินยวหรือทรมาณร่างกายแต่อย่างใด

นาริน: จอดเดี๋ยวนี้นะจอด

คาวี: ใจอยากลงน้กไม่ใช่หรอ ลงมาเลย ลงมาซิ

นาริน: ปล่อยชั่นนะ

คาวี: ช้นไม่ปล่อย (ลากนารินเข้าไปในบ้าน)

นาริน: คุณคาวีคุณพาช้นมาที่นี่ทำไมนะ

นาริน: ช่วยด้วยค่า ช่วยด้วย

คาวี: หนวกหูจริงๆ ช้นบอกให้หยุด แหกปากอยู่ได้

นาริน: ไม่หยุด นารินร้องขอความช่วยเหลือต่อไป

คาวี: ได้ ช้นช้นจะทำให้เธอหยุดร้องเอง

คำวิจูบนาริน

นาริน: ทำไม ทำไม ต้องเป็นชั้นด้วย

คำวิ: เพราะพี่สาวเธออยากได้ชั้นจนตัวฉันนะสิ แต่เขาจะไม่ได้ตัวฉันไปแม้แต่ปลายเล็บ แต่เธอ ชั้นจะให้เธอมากกว่าพี่สาว และทำให้พี่สาวเธออิจฉาเธอไปตลอดชีวิต

นาริน: ไม่นะ คุณคำวิ ไม่นะ

คำวิ: เธอจะต้องชดใช้แทนพี่สาวของเธอ

คำวิลงมือข่มขืนนาริน

คำวิ: นี่จะร้องให้ทำไม น้ำตาเธอเนี่ย มันไม่ได้ทำให้ค่าตัวเธอเพิ่มขึ้นมาหรอกนะ

เพ็ญะ นารินตอบคำวิ

นาริน: คนอย่างฉันไม่มีค่าตัว สิ่งที่มีคือค่าของความเป็นคน ไม่ว่าคุณจะทำร้ายฉันแค่ไหนค่าของความเป็นคนก็ไม่มีวันหมด

คำวิ: เธอไม่ต้องมาใช้คำพูดที่มันสวยหรู ต่อให้เธอพูดยังงี้เมื่อคืนนี้ชั้นก็คือคนแรกของเธอ เสียใจด้วยที่ฉันไม่รู้สึกซาบซึ้งกับมันเท่าไร เพราะในหัวฉันมันมีแต่ความแค้นพี่สาวเธอ

คำวิ: จะไปไหน

นาริน: ไปให้พ้นจากคุณ

คำวิ: ชั้นไม่ให้เธอไป

คำวิดึงและผลักนารินไปบนเตียง เพื่อข่มขืนอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับความรุนแรงที่มาจากปัญหาความในครอบครัวปรากฏให้เห็นจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวทั้ง 2 ครอบครัวในละคร โดยในละครสองชุดแรกปรากฏเฉพาะความรุนแรงระหว่างพ่อกับลูกอย่าง คิด และ คำวิ มีฉากที่พ่อลูกทะเลาะกันในช่วงการเริ่มเรื่องและพัฒนาเหตุการณ์ เป็นความรุนแรงทางจิตใจ ต่างจากละครชุดที่ 3 ที่มีความรุนแรงทางร่างกายเกิดขึ้นด้วย โดยพบฉากที่ผู้เป็นพ่ออย่างคิด ทำร้ายลูกชายอย่างคำวิ หลังจากที่ปะทะอารมณ์กันอย่างรุนแรงอยู่หลายฉากด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น

คิด: ไหนๆ คุณเสนาเขาก็เสียไปแล้วนี่แะจะให้เกียรติเค้าสักครั้งนึง เป็นครั้งสุดท้ายไม่ได้หรือไง (ลูกขึ้นมาทูปโตะอาหาร ขึ้นเสียงใส่คำวิ)

คำวิ: พ่อครับ (พูดด้วยน้ำเสียงนิ่งๆ แต่แววตาทำทนาย) ตอนที่เค้ายังมีชีวิตอยู่ผมยังไม่สนใจเค้าเลย แล้วตอนนี้เค้าก็ตายไปแล้วด้วย ผมจะไปแคร์เขาทำไม แล้วอีกอย่าง เค้าไม่ใช่แม่ผม เป็นได้อย่างมากก็แค่เมียคนหนึ่งของพ่อ

คิด: ไอ้ (ตบหน้า และตะคอกด้วยความโมโหในคำพูดของลูกชาย)
แกมันใจดำ แข็ง กระด้าง จนแทบไม่เหลือความเป็นคนแล้ว

คำวิ: งั้นพ่อก็ตบผมอีกสิ พ่อทำแบบนี้มาตั้งแต่เด็กแล้วนี่ ตบผมอีกทีสองทีเพื่อว่าผมจะเป็นลูกที่ดีได้บ้าง (ตะคอกใส่ผู้เป็นพ่อ)

คิด: ทำอะไรจะตบอีกครึ่ง แต่ยังไม่เดินหนีออกจากโต๊ะอาหาร

คำวิ: ผมถามพ่อหน่อยเถอะ (คิดชะงัก ไม่เดินต่อ แต่ยังหันหลังให้คำวิ)
ถ้าเกิดว่าวันนี้เป็นงานศพของผม แล้วเมียใหม่พ่อเค้าไม่อยากจะไป พ่อจะโกรธเค้าเท่านี้ไหม (แล้วน้ำตาของคำวิก็นิ่งไหล แต่คิดก็ไม่ตอบคำถาม เดินหนีออกไปขึ้นชั้นบนบ้าน)

ซึ่งก็มีเหตุการณ์ความรุนแรงที่คำวิผู้เป็นลูกกระทำต่อพ่อเช่นกัน แม้ว่าจะไม่ได้ตั้งใจก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น ฉากที่คำวิแย่งสร้อยคอของแม่ ที่คิดให้ลีลาสวมใส่ จนเกิดการทะเลาะวิวาทกันถึงขั้นทำให้คิดบาดเจ็บ

คำวิ: เดี่ยว นี่เธอไปเอาสร้อยเส้นนี้มาจากไหน นี่มันสร้อยของแม่นั่นนี่

คิด: เดี่ยวๆ ไอ้ ฉันบอกให้ก็ได้ สร้อยเส้นนี้ฉันให้คุณลิเอง

คำวิ: แต่สร้อยเส้นนี้มันไม่ใช่ของพ่อนะ มันเป็นสร้อยของคุณยายที่ให้คุณแม่มา พ่อไม่มีสิทธิ์ในสร้อยเส้นนี้ ถอดออกมาเดี๋ยวนี้ละ ฉันบอกให้เธอถอดออกมาเดี๋ยวนี้ (พยายามจะเข้าไปถอดสร้อยที่คอลีลา แต่คิดกั้นไว้และผลักคำวิออกไป)

คิด: นี่คำวิ สร้อยของแม่แก่ก็เหมือนสร้อยของฉันแหละ ตอนที่แม่แก่ยังอยู่ฉันก็ให้แม่แก่ต้องมากมาย แล้วทำไมตอนนี้ฉันจะให้ลิบ้างไม่ได้

คำวิ: พ่อ พ่อจะประเคนสร้อยสักทีสิบ ก็ร้อยล้านให้เขาเนีย ผมไม่ว่า แต่มันต้องไม่ใช่สร้อยเส้นนี้ นี่เป็นสร้อยที่แม่รักมากที่สุด และมันก็ไม่คู่ควรกับผู้หญิงคนนี้ด้วย ถอดออกมาเดี๋ยวนี้ ฉันบอกให้เธอถอดออกมาเดี๋ยวนี้

คำวิเข้าไปกระชากสร้อยที่คอลีลา

ลีลา: ว้าย คุณคิดคะ คุณคิด

คิด: วิฉันทบอให้ปล่อยนะคาวิ

คาวิไม่ยอม สะบัดคิที่มาจับตัวไว้ จนคิดเสียหลักล้มหัวกระแทกโต๊ะแตก

นอกจากนี้ในละครชุดที่ 3 ยังมีฉากความรุนแรงระหว่างพี่น้อง อย่างลึลากับนาริน การออกคำสั่งบังคับนารินด้วยความอิจฉา โดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องมาเป็นเงื่อนไข จึงทำให้เกิดการทะเลาะกัน เป็นความรุนแรงที่ปรากฏผ่านทางอารมณ์ วาจา รวมถึงทางกายภาพจากการที่ลิลาลงมือทำร้ายร่างกายนาริน เมื่อนารินไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของตนอีกด้วย

นาริน : รินไม่ได้เต็มใจใส่นะคะพี่ลิ คาวิเค้าบังคับริน

ลิลา : แล้วทำไมรินถึงยอมให้คาวิบังคับได้ง่ายๆ หรือว่ารินเปลี่ยนไปตามที่คาวิพูดจริงๆ ขนาดพี่บอกว่า ถ้ารินปิดบังพี่ เราขาดกัน แต่รินก็ยังทำ รินไม่เหลือความเคารพในตัวพี่แล้วใช่ไหม

ลิลา : คาวิคงเอาอกเอาใจริน จนรินเลยมองไม่เห็นหัวพี่

นาริน: รินยังเคารพในตัวพี่ลิเหมือนเดิม พี่ลิอาจจะเห็นว่าคาวิดีกับริน แต่จริงๆ แล้วมันไม่ใช่เลย เขา ..

ลิลาตะปบแขนสองข้างของนาริน คาคั่นให้รินพูด เขย่าจนสร้อยของคาวิที่นารินซ่อนไว้ โผล่พ้น ออกมาจากคอเสื้อ

ลิลาเห็นถึงกับชะงักไป นารินตกใจจะรีบเก็บเข้าเสื้อ ลิลาจับมือ นารินไว้

ลิลา : ในเมื่อคาวิบังคับรินได้ พี่ก็จะบังคับรินได้เหมือนกัน ถอดสร้อยออกเดี๋ยวนี้

นารินสะอึก อึ้งไป ลิลาเอื้อมมือมาคว้าสร้อยและกระชากออกอย่างแรง

นาริน: โอ้ย

ในช่วงภาวะคลั่งคลาของละครชุดที่ 3 ยังพบความรุนแรงทางจิตใจที่นารินปฏิบัติกับต่อคาวิที่กลับตัวกลับใจมาทำดีด้วย รวมถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างลิลากับคาวิที่ยังดำเนินอยู่ต่อ และมีความขัดแย้งภายในครอบครัวระหว่างมารดา ลิลา และเริ่มถูกพี่น้องชายเข้ามาด้วย ต่างจากในสองชุดแรกที่ไม่ปรากฏความรุนแรงในภาวะคลั่งคลาแล้ว

เริ่ม: แม่มีอะไรหอรครับ

แม่: ลือยากรู้อะไรถามมา

- ลีลา: ลีลากรู่ว่าตั้งแต่วันนั้นคาวิเล่าหายไปไหน
- แม่: คุณคาวิเขากำลังออกไปตามหานาริน
- ลีลา: คาวิออกไปตามหานาริน คาวิออกไปตามทำไม แล้วเขาไปตามหาคนที่ไหน
นี่มันเกิดอะไรขึ้นนะ
- แม่: คุณแพท กับคุณต้อมเขาไปเจอริณโดยบังเอิญนะ
- ลีลา: อะไรนะนี่ต้อมไปเจอนารินแต่ไม่บอกลี แล้วแม่เองก็ยังรู้เห็นเป็นใจให้
คาวิไปตามหานารินนี่นะ แม่จะบ้าเปล่าอะ
- เริ่ม: นี่พี่ลีคำแม่หรอ
- ลีลา: ไข่พี่ลีคำทุกคนแหละ จำไม่ได้หรอคาวิเขาเคยทำอะไรกับรินไว้บ้าง แล้ว
ตอนนี้ยังปล่อยให้ไปตามหาอีก แบบนี้เขาเรียกว่าบ้ากันทุกคนแล้ว
- เริ่ม: คนอื่นเขาไม่ได้บ้า มีแต่พี่เท่านั้นแหละที่บ้าอยู่คนเดียวนะ พี่ลีทั้งบ้า
อำนาจ บ้าสมบัติ แล้วก็บ้าผู้ชาย พี่ลีไม่อยากให้คาวิตามหาพี่ริน เพราะพี่ลี
อิจฉาน้องสาวของตัวเอง พี่ลีทนไม่ได้เพราะพี่ลีรักคุณคาวิอยู่
อียัย เพ็ลลี่ยะ!!!
- ลีลา: อียัย เพ็ลลี่ยะ!!!
- แม่: พอแล้วๆ อย่าทะเลาะกันได้ไหม
- เริ่ม: พี่ลีจำไว้เลยนะ ต่อจากนี้ไปพี่ไม่ต้องใช้ความเป็นพี่เป็นน้องกัน คุณคาวิ
เค้าจะทำอะไรพี่รินมันก็เรื่องของเค้า คนเค้าเป็นพ่อแม่กัน ทำอะไรกันคน
นอกไม่เกี่ยว
- แม่: เริ่ม
- ลีลา: แม่ เมื่อไหร่เริ่มบอกว่าคาวิกับนารินเป็นพ่อแม่กัน มันหมายความว่ายังไง
- แม่: ถ้าแม่ไม่ตอบ ลีจะตบแม่ไหม

คู่กรรม

รูปที่ 4.5 ฉะครโทรทัศน์เรื่องคู่กรรม ชุดที่ 2

ข้อมูลเบื้องต้น

ประเภทละคร : ละครชีวิตเรียมย์ (Melodrama)

โครงเรื่อง : ความรักของชายหญิง

แก่นเรื่อง : ความรัก (Love Theme)

ตารางที่ 4.5 แสดงรายละเอียดละครโทรทัศน์เรื่องคู่กรรม

ละครชุดที่	รายชื่อนักแสดงนำ	ปีที่ออกอากาศ	สถานีโทรทัศน์	ผู้ผลิต
1.	โกโบริ : ชงไชย แมคอินไตย์ อังศุมาลิน : กมลชนก โกมลฐิติ	2533	7	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
2.	โกโบริ : ศรธรรม เทพพิทักษ์ อังศุมาลิน : พรชิตา ณ สงขลา	2547	3	บริษัท เรดครามา จำกัด

เนื้อเรื่องย่อ

แม้จะเป็นลูกสาวคนเดียว และขาดพ่อแม่มาตั้งแต่เด็ก แต่ อังศุมาลิน ก็เติบโตมาท่ามกลางความรักและความอบอุ่นของ แม่อร์กับยาย เจ้าของสวนส้มริมน้ำเจ้าพระยา หลวงชลลสินธูราชพ่อของอังเป็นทหารเรือ เขาพบรักกับอรจนได้เสียแต่งงานกัน แต่ญาติฝ่ายชายไม่ยอมรับ อังมีเพื่อนชายที่รู้ใจและสนิทสนมกันมาตั้งแต่เด็ก ชื่อวันส ในใจลึกๆของเขาแอบรักอัง เธอไม่ปฏิเสธ แต่เธอก็คิดว่ายังไม่พร้อมที่จะมีความรัก วันสได้ทุนไปเรียนต่ออังกฤษ ก่อนวันเดินทางวันสจึงถือโอกาสบอกอังได้ต้นลำพู พร้อมกับขอให้อังสัญญาว่า จะรอเขาคนเดียว อังตอบว่า เธอจะให้คำตอบวันสทันทีที่เขากลับมา วันสจดหมายติดต่อกับอังเป็นระยะ บอกเล่าถึงสงครามที่เริ่มคุกรุ่นในยุโรป

สงครามเริ่มแผ่ขยายเข้ามาถึงเมืองไทย ทหารญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาตั้งฐานทัพในจุดต่างๆของกรุงเทพฯ เธอกับครอบครัวมีโอกาสได้รู้จักสนิทสนมกับ หมอโยชิ ชาวญี่ปุ่นผู้ใจดีและเป็นมิตร หมอโยชิเอ็นดูอังจนเสนอตัวสอนภาษาญี่ปุ่นให้เธอ และชวนอังเป็นล่ามสื่อสาร แต่อังปฏิเสธด้วยมองว่าญี่ปุ่นนำสงครามมาสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน แล้วอังก็ได้พบกับ โกโบริ ขณะที่เธอว่ายน้ำเล่นไปแอบดูเรือของทหารญี่ปุ่นใกล้สวนบ้านเธอ โกโบริเป็นนายช่างใหญ่ประจำอู่ เขากล่าวทักทายอังอย่างเป็นมิตร แต่อังไม่พูดด้วย ที่อู่เรือของญี่ปุ่นมีชาวบ้านคนไทยไปทำงานหลายต่อหลายคน ตาผลกับตาบัวสองคนงานที่ถูกจ้างแอบขโมยของในโกดังจึงถูกทำโทษอย่างทารุณ อังกับชาวบ้านตามไปดู โกโบริกับอังมีปากเสียงกันจนแม่อร์กจึงต้องรีบดึงอังกลับบ้าน

แทบทุกคืนที่อู่ต่อเรือ โกโบริจะได้ยินเสียงจิมเว่มาจากบ้านอัง จนต้องแวะไปหาที่บ้านเพื่อขอชม การไปบ้านอังทำให้โกโบริได้พบกับแม่และยาย ทั้งคู่เรียกเขาว่า "พ่อคอกมะลิ" พอดีกับยายไม่สบาย โกโบริจึงไปตามหมอที่อู่ต่อเรือมาดูอาการ จากนั้นมาโกโบริก็เริ่มแสดงไมตรีกับครอบครัวอัง จนทำให้ทั้งแม่กับยายเริ่มเอ็นดู ครั้งหนึ่งโกโบริกับหมอรับเชิญของแม่อร์กให้ไปกินข้าวที่บ้าน และอังได้พบกับตาบัวกับตาผลมาแอบซุ่มดักรอทำร้ายโกโบริ แต่ด้วยวิถีอังจึงไม่บอกโกโบริ จนโกโบริกับหมอลากลับ อังตัดสินใจตามไปดูแต่ช้าเกินไป ทั้งคู่โดนทำร้ายบาดเจ็บ อังพาทั้งสองมารักษาตัวที่บ้าน เธอรู้สึกผิดและขมอ้อนให้กับโกโบริมากขึ้น

สงครามเริ่มคุกรุ่นขึ้น อังได้พบกับ ไมเคิล ทหารเชลยศึกของญี่ปุ่นที่แอบหนีขึ้นมาหลบอยู่ในบ้าน อังกับแม่เกิดสงสารจึงตัดสินใจยอมให้ไมเคิลแอบรักษาตัวอยู่ในบ้าน โกโบริกับลูกน้องมาขออนุญาตค้นบ้านตามหน้าที่แล้วพบร่องรอยของไมเคิลแต่อังปฏิเสธ โกโบริมีปากเสียงกับอัง ยายเมียนบังเอิญเดินมาเจอทั้งคู่ เลยเข้าใจว่าทั้งคู่จิกกัน สัญญาณระเบิดดังขึ้นในวันที่อังอยู่บ้านคนเดียว โกโบริได้ช่วยเหลือพาอังไปหลบภัยที่ท้ายสวน ระเบิดลงใกล้ๆจุดนั้น โกโบริยอมเสี่ยงชีวิตจับตัวแทนอัง ยายเมียนเอาข่าวอังกับโกโบริไปพูดนินทา โกโบริไม่สบายใจที่ให้อังเสียหายนะ

ตัดสินใจรักษาชื่อเสียงของอังด้วยการขอเธอแต่งงาน แม้ลึกๆ แล้วเธอจะรักแต่เพราะโกโบริเป็นชาวญี่ปุ่น อังจึงปฏิเสธโกโบริอย่างไม่ไยดี หนังสือพิมพ์ลงข่าวซุบซิบเรื่องอังกับโกโบริ หลวงชลาลัยในฐานะเดินทางมาพบอังถึงบ้านสวน เขาขอร้องให้อังยอมแต่งงานเพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น อังจึงต้องจำยอมแต่งงานด้วยเหตุผลทางการเมือง

ข่าวการแต่งงานของอังกับโกโบริลงหนังสือพิมพ์ ไมเคิลได้เห็นรูปจึงรู้ว่าพ่อของอังคือพวกเสรีไทยที่จะช่วยพาเขากลับประเทศได้ อังไปพบกับพ่อเรื่องไมเคิล พ่อรับปากจะช่วยโดยนัดแนะกันว่าจะให้ไมเคิลหลบในโรงศพแล้วให้คนช่วยกันแบกออกไปในวันนั้น แผนการส่งไมเคิลสำเร็จลุล่วง โกโบริรู้เห็นทุกอย่าง แต่ไม่ต่อว่าใดๆ เขามองหนักเพราะคิดไม่ตกเรื่องที่อังกับเขาอยู่กันคนละฝ่ายทั้งความรักและสงคราม ในคืนหนึ่งขณะที่อังมาขึ้นคิด้ถึงสัญญาที่เคยให้ไว้กับวนัสที่ได้คืนคำพูด โกโบริมาเจออังจึงบอกกับโกโบริว่าเธอมีคนที่จะรออยู่ โกโบริเสียใจ เขาตัดสินใจไปหาหรือกับทหารชั้นผู้ใหญ่เรื่องจะขอยกเลิกการแต่งงานแต่ไม่สำเร็จ การแต่งงานจึงเป็นไปตามกำหนดการ ในคืนส่งตัวโกโบริปฏิบัติตัวเป็นสุภาพบุรุษไม่ล่วงเกินอังแม้แต่น้อย แต่ในวันที่มีงานราวงโกโบริกินเลี้ยงดื่มเหล้ากับชาวบ้านอย่างสนุกสนาน และคืนนั้นเองโกโบริกับอังศุมาลินก็เป็นของกันและกัน อังเริ่มแพ้ท้อง โกโบริดีใจ แต่ก็กลัวว่าจะต้องเสียอังไป อังยังสับสนเมื่อตาบ้วนน้ำขาวมาบอกว่าวนัสกำลังจะกลับเมืองไทย โกโบริแอบอ่านจดหมายของวนัส อังรู้เข้าก็ไม่พอใจจึงประชดด้วยการย่ำให้โกโบริอย่าลืมสัญญาที่จะให้อิสระกับเธอ โกโบริทำงานหนักไม่ยอมกลับบ้านพร้อมกับทำเรื่องขอย้ายไปประจำที่พม่า

แล้วคืนหนึ่งวนัสก็แอบมาพบกับอัง เขารู้ว่าอังกำลังสับสนจึงให้อิสระอังได้เลือกคนที่เธอรัก พร้อมกับฝากให้อังบอกโกโบริด้วยว่าอย่าไปบางกอกน้อยตอนมีระเบิด อังซึ่งใจกับความเป็นสุภาพบุรุษของวนัส ระเบิดลงชุดใหญ่ทำให้อังเป็นห่วงโกโบริจึงรีบตามไปบางกอกน้อย สถานีรถไฟบางกอกน้อยโดนถล่ม ทหารนอนตาย บาดเจ็บมากมาย อังเดินตามหาโกโบริอย่างรุ่มร้อนใจ จนในที่สุดก็พบโกโบรินอนบาดเจ็บ อาการสาหัส อังบอกรักโกโบริก่อนที่จะสิ้นลมบนตักเขื่อนั่นเอง ที่งานศพของโกโบริ ทุกคนทำให้เสียใจ อังให้สัญญาต่อหน้าศพโกโบริว่า เธอจะมีชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อลูก และจะดูแลลูกให้ดีที่สุดเพื่อโกโบริ ผู้ชายที่เธอรักสุดหัวใจ

ตารางที่ 4.6 แสดงอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคู่กรรม

อุดมการณ์	ศักดิ์นา		ทวนนิยม		ความสัมพันธ์ ระหว่างเพศ	การใช้ความรุนแรง				ชาตินิยม	ไสย ศาสตร์
	ชน ชั้น	อาวุ โส	ต้น	ปลาย		ร่างกาย	เพศ	จิตใจ	ลึกรอน สิทธิ		
ละคร											
ชุดที่ 1	x	x			x					x	
ชุดที่ 2	x	x			x					x	

จากตารางพบว่าอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) ในละครคู่กรรมทั้ง 2 ชุด 3 อุดมการณ์ คือ

1. อุดมการณ์ศักดิ์นา
2. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
3. อุดมการณ์ชาตินิยม

และมีการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ของอุดมการณ์ที่ปรากฏในละครทั้ง 2 ชุดดังนี้

- ละครชุดที่ 1
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์ชาตินิยม
 3. อุดมการณ์ศักดิ์นา
- ละครชุดที่ 2
 1. อุดมการณ์ชาตินิยม
 2. อุดมการณ์ศักดิ์นา
 3. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่า (Values) และความสัมพันธ์ (Relationship) ของเนื้อหา อุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคู่กรรมแต่ละชุดได้ดังนี้

อุดมการณ์ศักดิ์นา

อุดมการณ์ศักดิ์นาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ชุดคู่กรรมมีทั้งศักดิ์นาทางชนชั้น และความอาวุโส อุดมการณ์ศักดิ์นาด้านชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ชุดคู่กรรม พบตั้งแต่ช่วงเริ่มเรื่อง โดยเป็นสาเหตุในการหย่าร้างระหว่างหลวงชลาลัยกับ แม่อร์ ผู้เป็นบิดามารดาของอังศุมาลิน

ตัวเอกของเรื่อง เนื่องจากทางบ้านฝ่ายชายเป็นตระกูลขุนนาง เป็นข้าราชการ มียศมีศักดิ์ หญิงสาวชาวสวนธรรมดาๆ อย่างแม่อร จึงถูกมองว่าไม่เหมาะสมและคู่ควร ถึงแม้จะแต่งงานและมีลูกด้วยกันแล้วก็ยังไม่ได้รับการยอมรับ การแต่งงานไม่สามารถช่วยเลื่อนลำดับชั้นในสังคมศักดินาได้แต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น ฉากที่คุณยายเล่าเรื่องพ่อให้อังศุมาลินฟัง

ยาย: แม่หนูนะ เค้าไม่อยากให้พุดถึงพ่อ เค้าอยากจะลืม แต่ยายเห็นว่าหนูนะโตแล้ว ปีน้าก็จะอยู่มัธยมแปดแล้ว สมควรจะรู้เรื่องพ่อได้บ้าง คุณพ่อของหนูเรียนที่โรงเรียนนายเรือ ชื่อ มาโนช เจอกับแม่ที่ตลาดท่าเตียน แม่นะไปขายผลไม้ ต่อมาเมื่อพ่อหนูเรียนจบเค้าก็มาขอ แล้วก็แต่งงานกันเงียบๆ ทางบ้านของพ่อหนูไม่ชอบแม่ ไม่มางานแต่งงานเลยซักคนจนแม่หนูมีหนูได้สองขวบ พ่อก็ไปเมืองฝรั่ง เหมือนจะฝรั่งอิตาลี ไปเรียนวิชาต่อเรือกำหนดห้าปี พ่อเค้าไม่อยากไปหรอก เพราะห่วงลูกห่วงเมีย แต่แม่หนูนะเค้าบอกให้คิดถึงความก้าวหน้า ไประยะแรกๆ ก็มีจดหมายมา ส่งของมาให้บ้าง แต่ระยะหลังๆ ก็เงียบหายไปนาน ...

หรือในละครชุดที่ 2 มีฉากการโต้เถียงระหว่างคุณหลวงและภรรยาใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงประเด็นเรื่องศักดินาด้านชนชั้นกับการแต่งงานเช่นกัน

ภรรยาคุณหลวง: คุณนึกว่าฉันไม่มีความคิดหรือในสิ่งที่ทำนะ ขึ้นไปแหวกๆ อยู่ที่บ้านสวน นั่นนะ มันตัวอิจาทำแท้ๆ ทำไม่ฉันจะไม่รู้ ขึ้นไปอย่างคนแพ่แท้ๆ น้าเวทนาจะตายไป ไครมองเขาก็สมเพช

คุณหลวง: คุณจะต้องไปแข่งอะไรกับเขาอีก เขามีอะไรสู้คุณได้

ภรรยาคุณหลวง: ผู้หญิงเรา อะไรสำคัญที่สุดอย่าให้พุดเลย ไข่เสื่อผ้าสวยๆ เหนอ เครื่องประดับแพงๆ เหนอ คิดฉันคิดว่า ถ้าคุณหลวงไม่คิดว่าจะต้องมีหน้ามีตาในวงการเมืองแล้วละก็ ยายกบยายแก้วอาจจะกลายเป็นลูกไม่มีพ่อไปแล้วก็ได้

อุดมการณ์ศักดินาด้านชนชั้นยังปรากฏในความสัมพันธ์ระหว่างทหาร กับ ชาวบ้าน ถึงแม้ว่าจะเป็นทหารต่างชาติ แต่เมื่ออยู่ในหน้าที่มีศถาบรรดาศักดิ์ ย่อมได้รับความเกรงใจ และ เกรงกลัวจากชาวบ้านธรรมดาทั่วไป สังเกตได้จากพฤติกรรมระหว่างตัวละครทั้งสองกลุ่ม ตัวละคร ที่เป็นตัวแทนชาวบ้านอย่างดาผลดาบ๊วจะแสดงความเกรงกลัวทหารอย่างโกโบริอยู่เกือบตลอดเวลา ยกตัวอย่างเช่น ฉากที่ทั้งสองเจอโกโบริในสวน

โกโบริ: คุณจะไปไหน

อังศุมาลิน: ไปธุระท้ายสวนเดี๋ยว

โกโบริ: ไปทำไมมีดคำอย่างนี้ ผมไปด้วยไปไหนไปกัน

อังศุมาลิน: นี่มันไม่ใช่ธุระของคุณนะ

โกโบริ: ยังไงๆ ตอนนี้งานของคุณมันก็เหมือนเรื่องของผม
สองคนนั้นชวนคุณไปไหน

ดาบ๊ว: ปะ เปล่านะ.. เปล่า เปล่าหรือก เราสองคนจะไปเป็นเพื่อนแม่อังต่างหาก
ละนายช่าง

ดาผล: งั้นแม่อัง อย่าไปเลยนะ มันดึกแล้ว ลูกกับเจ้าบ๊วจะกลับก่อนละ
แล้วพรุ่งนี้ค่อยไปไหมนะ

โกโบริ: เดี่ยว!! ไปไม่ได้

ดาผลดาบ๊วหุคุชะงัก โกโบริเดินเข้ามาใกล้ เอาไฟฉายส่องที่หน้าตาทั้งสองคน

โกโบริ: บอกมาซิ จะไปไหนกัน

ดาผล ดาบ๊ว: เปล่า เปล่าหรือก ไม่ได้ไป

โกโบริ: จะตอบที่นี้หรือจะไปตอบที่อื่น..ว่าไง!!

ดาผลดาบ๊วเข้าอ่อน ทुरुกลงไปกองกับพื้นทั้งคู่ด้วยความเกรงกลัวทหารอย่างโกโบริ

นอกจากนี้แล้วยังสื่อให้เห็นว่าทหารควรเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องมากกว่าการดูถูก จากการที่แม่อรปรามคำพูดของอังศุมาลินหลายครั้งที่พูดจากับทหารอย่างโกโบริหรือหมอโยชิไม่ดี หรือใช้คำสรรพนามแทนที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้แล้วยังมีความสัมพันธ์ระหว่างทหารที่มียศต่างกัน แสดงออกถึงทัศนคติระหว่างชนชั้นที่มาพร้อมกับอำนาจในการปกครองและออกคำสั่ง ทั้งในการให้ความเคารพยำเกรง รวมไปถึงการยอมรับการลงโทษ เป็นต้น

แม่อร: หน้าตาทำทางก็ยังไม่เด็ก ไม่น่าจะมีศถึงขนาดนี้ เอ...ชื่ออะไรน้ำ คงเป็นพ่อนี้แหละมั้ง ที่ตาผลแก้วว่าเป็นหลานแม่ทัพ เป็นถึงนายช่างใหญ่ มิน่า ทหารถึงได้กลัวกันนัก ทำทางก็ดีไม่น่าใจร้ายเลย

อังศุมาลิน: ก็อย่างนี้สิคะ ที่เขาเรียกว่าหน้าเนื้อใจเสือ ได้แก่อีตานี้แหละ

แม่อร: แต่แม้ว่าเขาทำถูกแล้วนะลูกนะ ที่คนของเราไปทำกับเขา เขายังลงโทษตามวิธีของเขา แล้วถ้าคนของเขามาทำกับเราแล้วลงเขาไม่ลงโทษมันก็ไม่ยุติธรรม ถ้าเขาไม่ทำอย่างนี้ หนูก็ต้องเอะอะหาว่าเขาวางอำนาจกับคนไทย อีตาโกๆ โปๆนี่ก็โดนทั้งขึ้นทั้งล่อง

อังศุมาลิน: หนูเกลียดมัน

แม่อร: พุดไม่เพราะเลย คำก็มัน สองคำก็มัน ยังไงๆ เขาก็เป็นนายทหารมียศ มีศักดิ์ หนูไปเรียกจิกอย่างนี้มันไม่งามนะลูกนะ ถึงเขาจะเป็นคนต่างชาติต่างภาษาก็เถอะ แม้ว่าตาคนนี้เขาเป็นคนดีทีเดียว เอาการเอางาน เวลางานก็จริงจังควบคุมคนได้

อุดมการณ์ทัศนคติด้านอาวุโสที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ชุดคุณธรรม พบในรูปแบบของการที่เด็กต้องการผู้ใหญ่ ตัวละครแต่ละตัวต้องคำนึงถึงลำดับอายุในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการมีปฏิสัมพันธ์กัน ตัวละครในเรื่องจะคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุในการกระทำและการพูดจาตลอดเวลา โดยผู้ที่มีอาวุโสจะคอยตักเตือนสั่งสอนผู้ที่อ่อนกว่าให้ประพฤติตนให้เหมาะสม ดังจะเห็นได้จากคำเตือนต่างๆ ที่มีต่ออังศุมาลินล้วนมาจากตัวละครที่อาวุโสกว่า ไม่ว่าจะเป็น คุณยาย แม่อร หรือแม้แต่ไมเคิล เซลยต่างชาติ ต่างก็ล้วนอยู่ในฐานะที่เป็นคนอายุมากกว่าทั้งสิ้น

ไมเคิล: ผมอยากเตือนอะไรสักอย่าง ในฐานะคนอายุมากกว่า คุณเป็นคนกล้า คนหัวแข็งด้วย ตัดสินใจเด็ดขาดแบบผู้ชาย ฉะนั้นบางทีคุณอาจจะตัดสินใจ

ชีวิตของคุณง่ายๆ ประเภทลูกชาติเสือ คุณเป็นผู้หญิงอย่าใช้หัวใจอย่าง
เดียว ใช้สมองด้วย ใช้เหตุผลให้มาก ชีวิตภายนอกจะรุ่งโรจน์
ถ้าคุณค้นหุ้ร้ง สักวันหนึ่งคุณจะรู้ว่าสิ่งที่คุณต้องการ มันได้ลอยหายไป
เพราะตัวคุณเอง

นอกจากนี้แล้ว ยังให้ความสำคัญต่อผู้อาวุโส ว่าเป็นผู้ที่เข้าใจโลก สามารถเป็นที่ปรึกษา
และเป็นที่เคารพเชื่อฟังของลูกหลานได้ การถ่ายทอดคุณธรรมเช่นนี้ นับเป็นการคงไว้ซึ่งระบบ
อาวุโสที่มีอยู่ในสังคมไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป

ยาย: แม่อร์ นั้งเหม่อคิดอะไรหรือลูก

แม่อร์: ยายอั้งนะกะแม่ ยายอั้งกับพ่อคอกมะลิเขามีอะไรกันก็ไม่ทราบ

ยาย: เป็นยังงัยมั่งละ

แม่อร์: ดูเขาเหมองๆ หมางๆ กันยังงัยชอบกลอยู่นะกะแม่

ยาย: เฮ่อ .. เขานะไม่มีอะไรหรอก เขารักของเขาออกจะตาย ไอ้คนของเรานะซี
ตั้งแ่งตั้งอนอยู่ นี แม่อร์รอให้พ่อคอกมะลิละ แกเอาความรักเข้าล้างชะ
หน้อย อีกหน้อยก็อ่อนลงเองแหละ ไม่รักไม่ชอบเขานะเธอ จะยอมเข้า
หอกับเขา คนอย่างยายอั้ง

แม่อร์: แม่รู้ทันยายอั้งหรือกะแม่

ยาย: -ยัมแล้วซีที่หัวตัวเอง-

นี่ นีอะไร ... หัวหงอกไข่ม้อย

การแสดงถึงความเคารพผู้อาวุโสยังสามารถดูได้จากการจัดวางตำแหน่งของตัวละครใน
ฉากอีกด้วย เช่น ที่นั่งประจำของคุณยายอยู่บนพื้นที่ยกสูงกว่าคนอื่น โดยที่ตัวละครอื่นๆ จะนั่งใน
ตำแหน่งที่ต่ำกว่าหรือเสมอกัน ไม่มีการนั่งสูงกว่า หรือจากกิริยาของอังศุมาลินที่มักจะคุกเข่าลง
เวลาจะพูดคุยกับแม่อร์และคุณยายซึ่งนั่งอยู่ เป็นต้น

รูปที่ 4.6 แสดงการจัดวางตำแหน่งของตัวละครเรื่องคู่กรรมในฉาก

สำหรับในละครคู่กรรมชุดที่ 2 นั้น ได้มีการเพิ่มตัวละครขึ้นมาในส่วนของครอบครัวของคุณหลวง นั่นคือ คุณนายภรรยาใหม่ กบและแก้ว ลูกสาวทั้งสอง การเพิ่มเข้ามามีบทบาทของตัวละครทั้งสามทำให้ปรากฏอุดมการณ์ศักดิ์นาคด้านชนชั้นอันเนื่องมาจากความต่างทางชาติตระกูลที่มีอยู่ในสังคมไทยได้ชัดเจน คุณนาย กบและแก้ว เป็นตัวแทนของกลุ่มชนชั้นสูงที่แบ่งแยกคนในสังคมด้วยชาติตระกูลของตน เนื่องจากคุณนายเป็นภรรยาใหม่ที่ต้องทำตามกฎหมายของคุณหลวง มีความเหมาะสมกันทางฐานะทางสังคม จึงได้รับการยกย่องให้เป็นเมียตบเมียแต่ง เป็นครอบครัวที่ออกหน้าในสังคม ต่างจากครอบครัวของแม่อร์ และ อังศุมาลิน ที่เป็นเพียงชาวบ้าน ชาวสวนธรรมดา ไม่ได้มียศฐาบรรดาศักดิ์ใดๆ

ถึงแม้ตัวละครที่ดัดแปลงจะสร้างความแตกต่างทางด้านอุปนิสัยของตัวละครอย่างแม่อร์ และคุณนาย ให้แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในคุณนายรับบทนางร้าย คอยรังควาญ อาละวาด และตามรังแก แม่อร์อยู่เสมอ ในขณะที่แม่อร์เป็นหญิงที่เรียบร้อย เจียมตัว ให้เกียรติสามี ทำหน้าที่ของการเป็นแม่และเมียที่ดีก็ตาม แต่คุณหลวงก็ยังคงเลือกเมียที่สามารถเชิดหน้าชูตาในสังคมได้อย่างคุณนายอยู่ดี

อีกทั้งยังมีฉากที่แสดงให้เห็นถึงการดูถูกดูแคลนชนชั้นล่างที่ต้องยอมตกเป็นเบี้ยล่าง และถูกกลั่นแกล้ง เช่น กบกับแก้วพุดจากระทบกระเทียบอังศุมาลินขณะที่อยู่บนรถ คุณนายและลูกๆ บุกมาต่อว่าแม่อร์ถึงที่บ้านสวน อังศุมาลินถูกกลั่นแกล้งตอนมาพบคุณหลวงที่บ้าน และในงานเลี้ยง ซึ่งเกือบทั้งหมดจะเห็นได้ว่าผู้ที่อยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่าต้องยอมรับในความต่างและอดทนต่อการถูก

กระทำได้กล่าว โดยทั้งหมดนั้นเป็นฉากที่เพิ่มเติมเข้ามาในละครชุดที่สอง และไม่ได้ปรากฏใน
วรรณกรรมต้นฉบับหรือละครชุดแรกแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น

แม่เอ: คุณนาย

ภรรยาของคุณหลวง: สบายดีอยู่รี (ตามแบบจิกๆ) แม่เอ

แม่เอ: ก็ตามอัธยาศัยเจ้าค่ะ แต่พวกเราก็มีความสุขกันดี

ภรรยาของคุณหลวง: คุณหลวงมาที่นี้บ้างรีเปล่า

ยาย: นิแม่คุณ มันเรื่องอะไรกัน

แม่เอ: คุณแม่

แม่เอ: คุณถามเรื่องอะไรนะคะ

ภรรยาของคุณหลวง: ก็ได้ยินแล้วนี่ ขึ้นถามว่าคุณหลวงขลาราชมาที่นี้บ้างไหม

แม่เอ: อะไรทำให้คุณคิดแบบนั้นล่ะ

ภรรยาของคุณหลวง: ลูกสาวฉันบอกว่า หลายวันก่อนนะ เราส่งลูกสาวเราไปอ้อนพ่อ
เค้าใช้ไหม กบ

กบ: ใช่ค่ะคุณแม่ ไปอ้อนคุณพ่อจะเอนุ่นเอนี่

แก้ว: เดี๋ยวกลับเองไม่ได้ ต้องให้คุณพ่อขับรถไปส่ง

แม่เอ: หนูกบ หนูแก้ว

กบ: คุณกบ

แก้ว: คุณแก้ว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

แม่เอ: คุณกบ คุณแก้ว น้ำ...ดิฉันเองรู้จักลูกสาวดิฉันดีค่ะ แล้วอีกอย่าง
ยัยอ้ง ถึงแม้จะเป็นพี่สาวต่างมารดาของคุณ แต่ก็ควรให้ความ
เคารพนับถือกันบ้าง

กบ: ใครเล่าอยากจะไปนับญาติกับพวกตัวเองล่ะ

ภรรยาของคุณหลวง: นี่เรายังไม่ได้ตอบคำถามชั้นเลย ว่าคุณหลวงมาส่งส่วยสาอากร
บ้างรึเปล่า

ยาย: นี่ถ้าหล่อนมาตามหาหัว ก็ไปถามที่อื่นไป

แม่เอ: คุณแม่ค่ะ

กบ: นี่คุณแม่คะ พวกมันมาถือดียังไง มาพูดอย่างนี้กับคุณแม่

การเพิ่มตัวละครดังกล่าวนอกจากจะเป็นการเน้นให้เห็นทัศนาระหว่างชนชั้นชัดเจนขึ้น
แล้ว ยังเป็นการลดความสำคัญของทัศนาระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กอีกด้วย ถึงแม้ว่าอังศุมาลินในละคร
ชุดที่สองจะยังคงให้ความเคารพผู้อาวุโสอย่างคุณยายและแม่เอ แต่กลับแสดงความก้าวร้าวอย่าง
ชัดเจนเมื่อพบกับภรรยาใหม่ของคุณหลวงผู้เป็นพ่อ กำลังมาต่อว่าแม่เอที่บ้านสวน

ภรรยาของคุณหลวง: นี่ เดียวนี้เด็กที่นี้เขาไม่มีสัมมาคารวะกันแล้วรีไร เห็นผู้หลัก
ผู้ใหญ่ ไม่รู้จักไหว้

อังศุมาลิน: ให้ลูกคุณไหว้แม่ชั้นก่อน แล้วชั้นจะไหว้คุณ

กบ: ตาย..ดูพูดเข้า

ภรรยาของคุณหลวง: ชั้นเป็นภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายของพ่อเรานะ

อังศุมาลิน: แต่คุณแม่ชั้นมาก่อน คนมาทีหลังเค้าเรียกว่าแย่ง ในกรณีนี้
เค้าเรียกว่าอะไรคะ

ยาย: แย่งผ้าขาวบ้าน

ภรรยาของคุณหลวง: อ้าย .. นี่ พวกนี้

นอกจากนี้แล้วละครเรื่องคู่กรรมชุดที่สองยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันเรื่องวิถีชีวิตระหว่างคนสองชนชั้นท่ามกลางวิกฤติของบ้านเมืองที่อยู่ในสภาวะสงคราม ตัวแทนของชนชั้นศักดินาอย่างครอบครัวคุณนาย และลูกสาวทั้งสองนั้น ไม่ได้เดือดร้อน หรือใส่ใจในสิ่งที่เกิดขึ้น ยังคงใช้ชีวิตหรูหราฟุ่มเฟือย แตกต่างชาวบ้านธรรมดาที่ต้องมารับผลแห่งสงคราม ต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสภาวะข้าวยากหมากแพง มีความเป็นอยู่อย่างกระเป๋ยกระเสียนและเสี่ยงภัยอยู่ตลอดเวลา รวมถึงต้องประสบกับการสูญเสียทั้งทรัพย์สิน เงินทอง ที่ทำกิน และแม้กระทั่งชีวิต

คุณหลวง: นี่ พวกคุณไม่รู้สิรู้สาอะไรเลยหรือ สงครามโลกเลยนะ

ภรรยาของคุณหลวง: ก็ไม่เห็นเกี่ยวอะไรกับเรานี้ ญี่ปุ่นรบกับอเมริกา มันตั้งซีกโลกหนึ่งหน้าซ้า คุณเองก็เป็นใหญ่เป็นโตในด้านการเมือง ยังไงเราก็ไม่เดือดร้อน

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

โดยทั่วไปแล้วละครโทรทัศน์ไทยมักจะเสนอภาพความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในลักษณะที่ฝ่ายหญิงต้องตกเป็นรองฝ่ายชาย ต้องได้รับความเจ็บช้ำน้ำใจ และต้องอดทนอยู่ในสภาวะการฉ้อฉลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ในละครชุดคู่กรรมเป็นละครที่มีโครงเรื่องและแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิง กลับแสดงลักษณะความสัมพันธ์ที่ต่างจากละครเรื่องอื่น กล่าวคือตัวละครเอกชายอย่างโกโบริ กลับเป็นผู้ที่ต้องอดทนต่อการกระทำและคำพูดของตัวละครเอกหญิงอย่างอังสุมาลิน ที่ทำให้เขาต้องผิดหวัง ซึมเศร้า และเจ็บปวดจากความสัมพันธ์หลายครั้ง นอกจากนี้ความรักที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากละครชุดคู่กรรมนี้ ยังเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่อยู่เหนือหน้าที่ ความรับผิดชอบ และชีวิต ดังจะเห็นได้จากการที่โกโบริตัดสินใจปล่อยเชลยให้หนีไปได้ เนื่องจากเกรง

ว่าอังศุมาลินและครอบครัวจะได้รับความเดือดร้อน ทั้งๆที่การตัดสินใจของเขานั้นอาจจะมีส่วนทำให้ญี่ปุ่นต้องแพ้สงคราม และเขาได้เชื่อว่าเป็นทหารที่ทรยศต่อบ้านเมือง แต่เขาก็กังเห็นว่าความรักที่เขามีต่ออังศุมาลินนั้นสำคัญกว่าสิ่งใดทั้งหมดอยู่ดี

โกโบริ: ผมบอกคุณแล้วไง ว่าผมเป็นไอ้จิ้ง ผมมีทางเลือกเพียงอยู่แค่สองทาง คือเป็นทหารที่เลวแต่มีความเป็นคนอยู่บ้างในสายตาคุณ หรือถ้าเป็นทหารที่ดี แต่เป็นตัวอะไรสักตัวไม่รู้ในสายตาของคุณ มันก็เท่านั้นสำหรับผม ผมพยายามทำดีทุกสิ่ง สำหรับคุณ แต่มันเป็นความพยายามที่เลวที่สุดสำหรับกองทัพของผม ผมให้ชีวิตเค้าแก่คุณแล้ว และบางทีผมอาจต้องใช้ชีวิตของผมให้เค้าด้วย คุณรู้ไหมว่าโทษคืออะไร ยิ่งเป่า แต่มันคงไม่มีความหมายอะไรในสายตาของคุณเลย

อังศุมาลิน: มันไม่ใช่อย่างนั้นนะ

โกโบริ: ค่าตัวของผมมันน้อยกว่าเค้าซะแล้ว ทั้งๆ ที่คนๆ นั้น ฆ่าคนมาก็ไม่น้อยกว่าผม คุณดูเค้าไว้ให้ดี ผมให้ออกาสคุณแล้ว แต่ถึงกับต้องแลกชีวิตของคนทั้งบ้านคุณ เพื่อคนๆ เดียว

อังศุมาลิน: เดียวก่อน โกโบริ ฟังชั้นก่อน

โกโบริ: คุณกลับบ้านไปซะ กลับไปเถอะ และภูมิใจได้เลยนะว่างานของคุณเรียบร้อยแล้ว นอกจากผมคงไม่มีใครทราบเรื่องนี้ トラบใดที่ผมยังอยู่ คุณจะปลอดภัยเสมอกลับเถอะ ผมจะไปส่งคุณ

ความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิงในละครโทรทัศน์ชุดกุ๊กกรรมปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนทั้งจากลักษณะทางกายภาพ และการแสดงออกของตัวละครหลักอย่างโกโบริ และ อังศุมาลิน กล่าวคือ ผู้ชายจะต้องมีร่างกายเข้มแข็ง มีความอดทน ก้าวร้าว มีหน้าที่ช่วยเหลือ ปกป้องผู้ที่อ่อนแอกว่า ต้องหาเลี้ยงครอบครัว และเป็นผู้นำมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิงที่ร่างกายอ่อนแอ ขอบบาง สงบ เสงี่ยม เรียบร้อย อ่อนโยน เป็นแม่บ้านแม่เรือนและต้องการการปกป้องคุ้มครอง ยกตัวอย่างเช่นตอนที่คุนซาและแม่ออร์กำลังทำงาน โกโบริกำลังนอนฟังอังศุมาลินเล่นจิมอยู่บนบ้านในเวลาค่ำ ก็มีเสียงหาวมา

ยาย: แม่อร์!! ยายอ้ง!! หวออีกแล้ว

อ้งศุมาลิน: คุณะกลับไปอู่หรือคะ (ถามโกโบริ)

โกโบริ: ไม่ๆ ไม่ต้องกลับ วันนี้เป็นวันพักของผมนะ ผมจะอยู่ที่นี่ ..เอ่อ.. ไม่ต้องตื่นเต้นนะครับ ใจเย็นๆ นะครับ อิเดโกะดับไฟแล้วเก็บขิม คุณแม่ดับไฟในนี้นะครับ ค่อยๆ ทำ ไม่ต้องรีบ

ยาย: พ่อคอกมะลิ!!

โกโบริ: คุณยายมากับผม คุณยายมานั่งตรงนี้นะครับ ตรงนี้ๆ ไม่ต้องตื่นเต้น ไม่ต้องกลัวนะครับ ถ้าวิ่งไม่ไหว เดี่ยวโกโบริอุ้มให้ ไม่ต้องตื่นเต้นนะครับ

ยาย: เฮ่อ ...นี่ บ้านมีผู้ช่ายอยู่นั่นนอนอุ่นดินะ เมื่อกี้แม่ไม่กลัวเลยแม่อร์เชื่อมั๊ย

แม่อร์: ไม่กลัว แต่สวดมนต์

ยาย: โอ๊ย ...สวดน้อยกว่าคราวอื่นๆ เขอะเลย

นอกจากจะเสนอภาพของตัวละครตามลักษณะเพศที่ควรจะเป็นแล้ว ละครโทรทัศน์ชุด
คู่กรรมยังเสนอภาพของตัวละครทั้งชายและหญิงที่ต่างออกไปอีกด้วย นั่นคือ การที่ให้โกโบริซึ่ง
เป็นทหารมีความเข้มแข็ง อดทน และเด็ดเดี่ยวแล้ว ยังคงมีลักษณะของความอ่อนโยน อ่อนไหวอยู่
ในตัวละครเดียวกัน พิจารณาจากการที่โกโบริสามารถทำอาหาร จัดดอกไม้ และเล่นดนตรีได้ ซึ่ง
เป็นคุณลักษณะของผู้หญิง ในขณะที่ตัวละครอย่างแม่อร์ และอ้งศุมาลินก็ได้รับการเสนอภาพ
ออกมาให้เป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งและอดทน สามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเองได้เมื่อถึงคราวจำเป็น
ดังเช่นในละครที่ถูกสามีและพ่ออย่างหลวงชลธาราชทอดทิ้ง อย่างไรก็ตามจะพบว่า ตัวละคร
หญิงทุกตัวยังคงยึดมั่นกับแนวความคิดเดิมเกี่ยวกับผู้หญิง ว่าผู้หญิงจะต้องมีความนุ่มนวล อ่อนโยน
มากกว่าความแข็งแกร่ง ดังจะเห็นได้ว่า ลักษณะความแข็งแกร่งที่อ้งศุมาลินมีอยู่ในตัวมิได้เป็นสิ่งที่
ได้รับการชื่นชม และมันถูกดำเนินี สั่งสอนจากผู้อาวุโสอย่างแม่อร์ และคุณยายอยู่เสมอ

ยาย: ต่อไปหนูเป็นคนมีเขี้ยวมีเขี้ยวแล้วนะลูก ก็ถือว่าโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะทำอะไร ต้องค่อยๆคิด ค่อยๆทำ อย่าว่าม เอาแต่อารมณ์ ผู้หญิงเราจะดีจะชั่วก็อยู่ที่สามี เขาถึงว่า สามีเหมือนจักรแก้วกันเทศ งามหน้างามเนตรทุกเวลา

โกโบริ: เมื่อกี้คุณแม่สอนว่า อย่าคือ อย่าหยัง อย่าทะนงตัว อย่าอวดดีอีกต่อไป ต้องพูดจาปรองดองกัน ผมจำได้นะ

นอกจากนี้แล้วยังปรากฏแนวคิดเรื่องคุณค่าของผู้หญิงในการวางตัวคบหาระหว่างเพศด้วย โดยนำเสนอว่า ผู้หญิงควรรักนวลสงวนตัว และจะเป็นผู้เสียหาย ถูกนิทว่าร้ายในเรื่องชู้สาวได้มากกว่าผู้ชาย และผู้หญิงที่ถูกกล่าวหาในเรื่องเช่นนี้ ย่อมเปรียบเสมือนการถูกลดคุณค่าของตนเอง ไม่ว่าเธอจะทำผิดจริงหรือไม่ ดังเช่นในกรณีระหว่างอังศุมาลินกับโกโบริที่ยายเมี้ยนพบทั้งสองคนเดินคุยกันอยู่ในสวน และนอนสลบอยู่ในท้องร่องด้วยกันหลังระเบิดลง จนกระทั่งหมอโยชิและโกโบริมาสู่ขอเพื่อปกป้องชื่อเสียงของอังศุมาลิน และหยุดคำครหานินทาของชาวบ้าน

ยายเมี้ยน: ไอ้ฟุ้ง...ไอ้ฟุ้งโวย พอดีเลย นี่นางจันทร์ มานี้ๆ เดี่ยวก่อนอย่าเพิ่งไป ฉันมีเรื่องจะเล่าให้แกฟัง แกรู้มั๊ย ตอนนี่แกรู้เรื่องแม่อังศุมาลินสาวแม่อยู่ที่ในสวน มั๊ยหละ ฉันเห็นมากับตาเลย เมื่อสองวันก่อนแม่อรกับป้าเขาไปทำบุญกันที่วัด แต่ส่วนแม่อังนะ ไปนอนกอดกับญี่ปุ่นที่ในท้องร่อง..อ๊วย.. ผีสาว เทวดาไม่เขาข้าง โดนฝังทั้งเป็นเลยทีเดียวนะ อีกหน่อยเถอะจะได้ลูกตัวเดียวตาฉันเดียว

โกโบริ: ผมรู้ว่าผมไม่ควรมาในระยะนี้ ผมเลยพาหมอโยชิมาด้วย

แม่อร์: ขึ้นมาเถอะพ่อ ปากคนมันจะพูดนะ ต่อให้เปิดไฟสว่างไว้
ปากคนมาเป็นหมูนั่นก็พูดไปได้ร้อยแปดนะแหละ

โกโบริ: ผมอยากจะบอกว่าผมเองก็ไม่ได้สบายใจกับเรื่องที่เกิดขึ้นเลย

อังศุมาลิน: เรารับรู้แล้ว คุณกลับไปได้แล้ว

โกโบริ: ถ้าผมกลับ แล้วเรื่องยุติ คุณไม่ต้องห่วงเลยผมจะทำทันที

หมอโยชิ: หมออยู่เมืองไทยมานาน รู้ดีว่าต่อให้โกโบริหายสาบสูญไปตอนนี้ ตราบาปก็ต้องตกอยู่กับหนูเองตลอดไป ชาวบ้านลองปักใจเชื่ออะไรแล้วคงยากที่เขาจะเลิกเชื่อ โดยเฉพาะในเรื่องเสียหาย

แม่อร์: หมอโยชิพูดมันก็ถูก แต่มันแก้ไขอะไรไม่ได้แล้วนี่ ก็คงได้แต่ทำใจ

โกโบริ: มันควรจะต้องมีทางแก้สักทาง

อังศุมาลิน: ทางแก้เหรอ ตอนนี้ชาวบ้านเขาก็รอเชื่อ เขาก็รอคอยอยู่
ว่าเมื่อไหร่ท้องขึ้นจะป่องออกมาโดยไม่มีพ่อเท่านั้นเอง ...หรือว่าจะให้ตี
ฆ้องร้องปาวชาวบ้านมาประชุมกันให้คุณออกไปแถลงข่าว ว่าเราไม่มี
อะไรกัน เขาก็คงเชื่อหรือกะนะ

โกโบริ: ที่คุณพูด ผมก็รู้อยู่แล้วว่ามันเป็นไปได้

อังศุมาลิน: แล้วคุณจะมาฟื้นฟูหาตะเจ็บอะไรอีก
ศักดิ์ศรีของผู้หญิงมันก็มีอยู่เท่านั้นแหละ

โกโบริ: ผมเข้าใจดีว่าเป็นเรื่องของเกียรติยศชื่อเสียงโดยตรง
พวกญี่ปุ่นเราก็อธิษฐานว่า ตายเสียดีกว่าอยู่โดยปราศจากเกียรติยศ
ผมได้คิดถี่ถ้วนดูทุกแง่มุมแล้ว...ผมคิดว่า วิธีที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด
ก็คือ...ผมควรจะแต่งงานกับคุณ

อุดมการณ์ชาตินิยม

เนื่องจากละครโทรทัศน์ชุดคุณธรรมเป็นละครย้อนยุค (period) ซึ่งใช้ฉากสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงที่ญี่ปุ่นเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยในการดำเนินเรื่อง ดังนั้นจึงปรากฏอุดมการณ์ชาตินิยมสะท้อนออกมาในละครอย่างเห็นได้ชัด ตัวละครหลายๆ เช่น เสรีไทยอย่างหลวงชลาลัย ราช และวนัส ทหารญี่ปุ่นอย่างโกโบริ หมอโยชิ ล้วนทำงานเพื่อประเทศชาติทั้งสิ้น หรือแม้แต่ชาวบ้านธรรมดาอย่างอังศุมาลิน ซึ่งเป็นตัวละครเด่นและเป็นตัวแทนของคนไทยที่รักชาติ โดยความรักชาติของอังศุมาลินอยู่ในรูปแบบของการต่อต้านและเกลียดชังชาวญี่ปุ่น ทำให้เธอปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือใดๆ แก่ญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธการเป็นล่ามเมื่อหมอโยชิมาชักชวนการไม่ยอมขายผลไม้ให้ทหารญี่ปุ่น รวมถึงการสร้างกำแพงความเป็นศัตรูขวางความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับโกโบริ หลายต่อหลายครั้ง ยกตัวอย่างเช่น บทสนทนาที่หมอโยชิมาชวนอังศุมาลินไปทำงานเป็นล่าม

หมอโยชิ: ไทยกับญี่ปุ่นต้องประสานงานกันมาก เขาต้องการล่ามจำนวนมาก งานนี้หากคนได้ยากจึงค่อนข้างจะได้เงินเดือนสูง หมอก็เลยคิดถึงอังศุมาลินขึ้นมา เพราะเท่าที่เรียนกับหมอ อังศุมาลินพอจะพูดหรือฟังได้ไม่เลวทีเดียว จริงไหม

อังศุมาลิน: ดิฉันลืมหหมดแล้ว

แม่อร: ข่ายหนู!! ข่ายหนูแกคงจะลืมหหมดแล้วจริงๆ ค่ะคุณหมอ แล้วอีกอย่างนี่ตอนนี่ก็ยังเรียนหนังสือ ถ้าไปทำงานซะก็จะลำบาก

หมอโยชิ: ไม่เป็นไรหรอก ไม่เป็นไร หมอไม่ได้มาบังคับให้อังศุมาลินไปทำงาน หมอบอกแล้วว่าเห็นงานมันดี เงินเดือนก็ดี อีกอย่างหนึ่งจะได้ไปเป็นทูตวัฒนธรรมที่ญี่ปุ่นด้วย

อังศุมาลิน: ดิฉันไม่อยากไป

อีกทั้งยังมีบทสนทนาที่ทหารญี่ปุ่นต้องการซื้อผลไม้แต่ถูกอังศุมาลินปฏิเสธหลายต่อหลายครั้ง เช่น

หมอโยชิ: คุณอจะเป็นคนรับส่งผลไม้ มีเท่าไรทางโน้นยินดีรับซื้อ รายได้
ไม่เลวทีเดียว

อังศุมาลิน: เสียใจกะหมอเราไม่มีให้

แม่อร: ขาหนู!!!

หมอโยชิ: อังศุมาลินคงไม่ชอบใจที่หมอมา เธอยังเด็ก ยังไม่เข้าใจอะไรอีกหลาย
อย่าง

อังศุมาลิน: ดิฉันไม่ใช่เด็ก ดิฉันเข้าใจอะไรอะไรดี

แม่อร: มะพร้าวเอาไหม

ทหารญี่ปุ่น: ขาให้ เอา ทำทำคันเงิน

แม่อร: ไม่เป็นไร พ่อคุณ ไม่มีตังค์ก็เอาไปกินเถอะ ชื่นให้

อังศุมาลิน: ชุระอะไร แม่เอาไปให้มันหมด เราปลุกมันแทบตาย

แม่อร: แม่ไม่เคยเห็นหนูใจแคบอย่างนี้สักที ฟังจะมีครั้งนี้แหละ

อังศุมาลิน: ก็แม่เอาให้มันทำไมละคะ

แม่อร: เอ้า เค้าอยู่ใกล้ๆ เราที่ต้องมีน้ำจิต น้ำใจกับเค้ามั่งสิลูก ของเล็กๆ น้อยๆ

เราให้เค้ากินอะนะ เราก็ได้บุญ แล้ววันก่อนใครไม่รู้เอาน้ำตาลมาวางให้
ถูงนี้ น้ำตาลดีชะด้วย นั่นเพราะเรามีน้ำใจต่อเค้าไม่ใช่หรอ

อังศุมาลิน: หนูไม่เห็นอยากได้เลย กินน้ำตาลปี๊ปก็ได้

แม่อร: หนูก็คอยคิดแต่จะโกรธ จะเคืองเค้าเท่านั้น แม่ไม่เห็นเค้ามาทำอะไรหนู
สักหน่อย

อังศุมาลิน: ทำสิคะ ทำไมจะไม่ทำ หนูไม่ได้เรียนต่อเพราะใคร มันก็ต้องติดอยู่ใน
สงครามเพราะใคร ข่าวดร้าวอะไรก็ไม่ได้ ผู้คนลำบากกันไปหมด แม่เห็น
ไหมคะ

รวมถึงการโต้เถียงระหว่างอังศุมาลินกับโกโบริในหลายๆ ฉาก เช่น

โกโบริ: ผมขอโทษ

อังศุมาลิน: เรื่องอะไร

โกโบริ: ทุกเรื่องที่คุณเห็นว่าเป็นความผิดของผม

อังศุมาลิน: ถ้ายังงั้นคุณต้องไปกราบเท้าคนไทยทั่วประเทศทุกคนแล้วละ คุณถือ
อำนาจบุกรุกเข้ามาในประเทศของคนอื่น คิดว่าจะพ้นผิดง่ายๆ ด้วยคำว่า
ขอโทษยังงั้นหรือ

โกโบริ: ผมเองก็ไม่ได้อยากให้มันเป็นเช่นนั้น พอๆ กับคุณนั่นแหละ ผมจะ
พยายามทำให้ดีที่สุด

อังศุมาลิน: ถ้าคิดว่าชั้นทนนั่งอยู่ตรงนี้ เพื่อฟังความในใจของคุณล่ะก็ คุณคิดผิด
เพราะว่าบนบ้านเพ็งจะมีญี่ปุ่นเดินขึ้นไปอีกคนนึง ญี่ปุ่นอยู่ที่ไหนก็คือ
ญี่ปุ่น ถ้าอยากจะนั่งอยู่ตรงนี้ก็ล่ะก็กรุณาเงิบ อย่ารบกวนชั้น

อังศุมาลิน: พุดมาลี มีอะไรก็พุดมา

โกโบริ: คนเรามันมีอะไรบางอย่างที่เหมือนกันหมด คือ ความเป็นคนที่ชอบ
ที่ไม่ชอบ ที่เกลียด แล้วก็ ...ที่รัก... ถ้าตอนนี้มีผู้หญิงญี่ปุ่นต้องแต่งงานกับ
ต่างชาติเพราะต่างรักกันแล้ว เธอก็มีสิทธิ์ทำอะไรได้ทุกอย่าง ผมจะ
ไม่ตำหนิเธอเลย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

อังศุมาลิน: แต่จะมีคนญี่ปุ่นซักคนหนึ่งที่รู้สึกนิยมชมชอบผู้หญิงที่ทำตัวแบบนี้
นั่นนะ ...คนไทยทุกคนก็คิดอย่างนั้น เชื้อชาติของคุณนะมันสูงส่งนัก
ไม่ใช่หรือ คุณเคยบอกว่าคุณมาจากดวงอาทิตย์ คุณก็จงสถิตย์อยู่ตรงนั้น
เถอะ อย่ามายุ่งกับเรื่องของคนอื่นเลย ฉันยินดีที่จะแต่งงานกับคนที่เลว
ที่สุดในชาติของฉัน มากกว่าคนที่สูงส่งใน ชาติของศัตรู เพราะฉันจัด
ตัวเองอยู่ในประเภทคนที่หลงชาติเสียด้วย

อย่างไรก็ตามความรักชาติของอังศุมาลินที่ดูเหมือนว่าจะสะท้อนอุดมการณ์ชาตินิยมอย่าง
รุนแรงกว่าตัวละครอื่น ก็ได้รับการทำให้เบาบางลงจากตัวละครที่มีอิทธิพลต่อเธออย่าง แม่อร์ ที่
มักจะว่ากล่าวตักเตือนอังศุมาลินอยู่เสมอเมื่ออังศุมาลินแสดงกิริยา วาจา ที่ไม่เคารพหมอบโยชิที่มี
อาวุโสกว่า หรือพูดจาไม่เพราะ ใช้สรรพนามที่ไม่ให้เกียรติโกโบริที่มาแสดงไม่ตรีจิตด้วย

อังศุมาลิน: หนูเกลียด

แม่อร์: อังศุมาลิน หนูจะเกลียดใครก็ไม่ควรแสดงกิริยาไม่ดี หมอบเป็นคนดี
นี้ว่าไหนร้ายก็ควรจะตัดนี้วันนั้น หนูไม่ควรแสดงกิริยาอย่างนี้ใส่หน้าญี่ปุ่น
ทุกคน

อังศุมาลิน: หนูไม่ชอบมัน คนนิสัยไม่ดี

แม่อร์: พุดไม่เพราะเลย คำก็มัน สองคำก็มัน ยังไงๆ เขาก็เป็นนายทหารมียศ

มีศักดิ์ หนูไปเรียกจิกอย่างนั้นมันไม่งามนะลูกนะ ถึงเขาจะเป็นคนต่างชาติ
ต่างภาษาก็เถอะ แม้ว่าตาคนนี้เป็นคนดีที่เดียว เอาการเองงาน เวลางาน
ก็จริงจิงควบคุมคนได้

นอกจากนี้แม่อรยังเตือนอังศุมาลินให้แยกความรู้สึกส่วนตัวและเรื่องส่วนรวมออกจากกัน ซึ่งเป็นการวิ่งสวนทางกันระหว่างความรักระหว่างชายหญิงกับความรักชาติ ในความรู้สึกของอังศุมาลิน ซึ่งเธอก็ต้องพบกับปัญหาจริงๆ เมื่อไม่สามารถแยกความรู้สึกรักชาติกับความรู้สึกรักโกโบรีออกจากกันได้

โกโบรี: ผมได้อ่านหนังสือพิมพ์แล้ว ผมไม่ได้ตั้งใจจริงๆ ที่จะทำให้เรื่องแบบนี้เกิดขึ้น และผมก็ไม่ต้องการให้การเมืองมาเกี่ยวพันแม้แต่นิดเดียว

อังศุมาลิน: แต่มันก็เป็นไปแล้วนี่

โกโบรี: นั่นแหละคือสิ่งที่ผมเสียใจมากที่สุด

อังศุมาลิน: จะเสียใจทำไม สัมพันธมิตรอันสูงสุดของประเทศไทย มันจะได้กระชับเร็วยิ่งขึ้นไง (พูดแบบประชด)

โกโบรี: ผมไม่ต้องการรับรู้ไมตรีจอมปลอมอะไรทั้งสิ้น ผมเพียงต้องการอยากจะรู้ว่า คุณ รู้สึกยังไง

อังศุมาลิน: ชั้นเกลียดคุณ พอใจריך ถึงแม้ว่าคุณจะแต่งงานกับชั้น ชั้นก็จะเกลียดคุณ ชั้นจะทำให้คุณรู้ว่าการอยู่โดยมีความเกลียดชังหล่อเลี้ยงมันจะเป็นยังไง

โกโบรี: อีเดโกะ

แต่ในท้ายที่สุดแล้วตอนจบของเรื่องอุดมการณ์ชาตินิยมของอังศุมาลินก็พ่ายแพ้ให้ต่อความรักของโกโบรี

อังศุมาลิน: รอดีवानะคะ ยังไงทั้งแม่ และลูกจะต้องช่วยพ่อออกมาให้ได้คะ ทำใจดีๆ ไว้นะคะ

โกโบรี: อีเดโกะ

อังศุมาลิน: ทำใจดีๆ ไว้ นะคะ เดี่ยวหมอก็กี่มา อีกนิดเดียวเท่านั้นค่ะ

(ยกมือออกจากร่างของโก โบริ ที่บาดเจ็บสาหัส)

โกโบริ: ผมคิดใจที่เห็นคุณ

อังศุมาลิน: ยังไงๆ ชั้นก็ต้องมา คุณต้องไม่ตายนะค่ะ ชั้นมีอะไรมากมายที่ต้องพูดกับคุณ เดี่ยวชั้นกอดเลือดให้คุณก่อน พอคุณดีขึ้นชั้นจะพาไปโรงพยาบาลถึงที่นั่นแล้วคุณก็ไม่ใช่เป็นไรแล้วนะค่ะ

โกโบริ: อย่าพูดถึงอนาคต อนาคตของผมไม่มีแล้ว

อังศุมาลิน: ไม่ อย่าพูดอย่างนั้นนะค่ะ เราจะอยู่ด้วยกันไปอีกนาน นานจนคุณจะต้องถามชั้นว่า ฮิเดโกะ เราอยู่ด้วยกันมานานกี่ปีแล้วนะ

โกโบริ: อย่าโกหก ฮิเดโกะ ต้องยอมรับความจริงอย่างชายชาติทหาร ฮิเดโกะ อย่าร้องไห้ เวลาของเราเหลือไม่มากแล้ว คุณจำได้ไหม ผมเคยบอกว่า ถ้าผมต้องตายไป ผมจะเอาหัวใจรักของผมตายไปด้วย

อังศุมาลิน: ไม่ใช่หัวใจรักของคุณคนเดียวหรอกที่จะตายไปด้วย ที่คุณจะเอาไปด้วย ..หัวใจที่แตกสลายอีกดวงหนึ่งต่างหาก ...ถ้าชั้นรู้อนาคต ชั้นจะรักคุณตั้งแต่วันนั้น จะไม่รี้น ไม่ทูลี เพื่อที่จะกอบโกยเวลาที่เรามีความสุขอยู่ด้วยกันให้มากที่สุด ชั้นจำได้นะ ประโยคๆหนึ่งที่คุณสอนชั้นให้พูดไม่รู้ตั้งกี่ครั้ง จำได้ไหมคะ

โกโบริ: จำได้ แต่คุณไม่ยอมพูดเลย

อังศุมาลิน: ฟังนะค่ะ ..อะนาตะ โออาอิซิมัตสุ.. ชั้นรักคุณค่ะ คุณอย่าถามชั้นนะค่ะว่า มันมากแค่ไหน คุณเป็นคนได้มันไปเป็นคนแรก ..คนสุดท้ายด้วย

สำหรับอุดมการณ์ชาตินิยมที่ปรากฏในตัวละครที่ถูกกำหนดให้เป็นทหารญี่ปุ่น เช่น

โกโบริ หมอโยชิ มิได้เป็นอุดมการณ์ชาตินิยมในแบบของชาวญี่ปุ่น แต่เป็นการสะท้อนความรักชาติแบบไทยๆ ไม่สุดขั้ว ไม่รุนแรง ดังจะเห็นได้จากเป็นความรักชาติที่ยังคงคำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ของชาติ นับได้ว่าเป็นความรู้สึกรักชาติแบบไทยที่น่าเสนอต่อสังคมไทย ไม่ต่างจากตัวละครอื่นๆ

โดยสรุปแล้ว อุดมการณ์ชาตินิยมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์คู่กรรมชุดที่หนึ่งมิได้เป็นอุดมการณ์ชาตินิยมแบบสุดขั้วที่ยอมเสียสละทุกอย่างเพื่อชาติ หรือเห็นว่าชาติสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ความรักชาติที่ปรากฏแม้จะมีการต่อต้านชาติอื่น แต่ความรักชาติยังถูกลดทอนจากองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความดีความชั่วของคนคนนั้นด้วยเช่นกัน

สำหรับในละครชุดที่สอง ได้มีการเพิ่มเติมแง่มุมทางการเมือง และความรักชาติมากขึ้น ไม่จะเป็นการให้ความสำคัญกับขบวนการเสรีไทย และผู้ที่เป็นเสรีไทยอย่างลับๆ อย่างคุณหลวงชลาลินธราช ผู้เป็นบิดาของอังศุมาลิน การกล่าวถึงผู้นำทางการเมืองของไทยซึ่งเป็นหัวหน้าขบวนการเสรีไทยในประเทศที่ใช้นามแฝงว่า รุช การเพิ่มตัวละครอย่างแม่ทัพญี่ปุ่นซึ่งมีศักดิ์เป็นลุงของโกโบริ เข้ามา รวมถึงการเพิ่มฉากที่แสดงถึงความโหดร้ายของสงคราม และการเจรจาต่อรอง ล้วนเป็นส่วนที่เพิ่มให้เห็นถึงความรักชาติและอุดมการณ์ชาตินิยมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ชุดนี้เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ชมตระหนักถึงความพยายามและความยากลำบากในการปกป้องรักษาชาติของตนเอาไว้

อังศุมาลิน: มีทหารอังกฤษคนหนึ่งหนีมาพักที่บ้านนะคะ

คุณหลวง: แล้วพวกญี่ปุ่นรู้เปล่า

อังศุมาลิน: ยังไม่มีใครรู้ค่ะ พ่อว่าหนูควรจะทำอย่างไรดีคะ

คุณหลวง: มันเรื่องใหญ่ แล้วก็ไม่รู้ว่าเค้าเป็นพวกไหนฝ่ายไหนซะด้วย

อังศุมาลิน: แล้วคุณพ่อล่ะจะอยู่ฝ่ายไหน ฝ่ายญี่ปุ่น หรือว่าฝ่ายพันธมิตร

คุณหลวง: หนูไม่ควรถูกต้องรับรู้ว่าพ่ออยู่ฝ่ายไหน มันจะไม่ใช่ผลดีกับตัวหนูเอง

อังศุมาลิน: เค้าบอกว่าเค้ากำลังตามหาคนไทยที่ไร้หัตสว่า รุช นะคะ เค้าบอกว่าคนชื่อรุชจะใช้เป็นข้ออ้างสำหรับคนไทยได้ ถ้าญี่ปุ่นแพ้สงคราม พ่อพ่อก็รู้

มียะว่าใครคือรุธ

คุณหลวง: เรื่องที่หนูกำลังจะรับรู้ต่อไปนี้มันจะทำให้ชีวิตหนูไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ถ้าหนูยังไม่พร้อมก็บอกพ่อ พ่อจะพาไปส่ง แล้วหนูก็กลับไปใช้ชีวิตปกติตามเดิม เป็นลูกของแม่อรไม่ต้องรับรู้เรื่องราวอะไรทั้งสิ้น ปล่อยให้บ้านเมืองเป็นหน้าที่ของผู้หลักผู้ใหญ่

อังศุมาลิน: พ่อคะ หนูไม่ใช่เด็กแล้วนะคะ แล้วหนูก็เป็นคนไทยคนหนึ่งเหมือนกัน ถ้าคุณพ่อคิดว่าหนูพร้อม บอกมาเถอะคะ หนูไม่กลัวหรอกคะว่าจะเกิดอะไรขึ้น

คุณหลวง: คนที่ใช้รหัสว่า รุธ คือ ท่านปรีดี พนมยงค์

อังศุมาลิน: ท่านรองนายกรัฐมนตรีหรือคะ

คุณหลวง: ซึ่งถูกปลดไปแล้ว ทางญี่ปุ่นยังไม่รู้ว่าท่านคือรุธ มีคนรู้ไม่กี่คน

อังศุมาลิน: แล้วทำไมท่านถึงจะใช้เป็นชื่ออ้างสำหรับเมืองไทยได้ ถ้าญี่ปุ่นแพ้สงครามล่ะคะ

คุณหลวง: ทางรัฐบาลไทยกำลังสองจิตสองใจอยู่ ทางจอมพล ป. เชื่อว่าญี่ปุ่นจะเป็นฝ่ายชนะสงคราม แต่ท่านปรีดีไม่ได้คิดเช่นนั้น จึงดำเนินการทางลับเพื่อให้ทางฝ่ายพันธมิตรรู้ว่าทางไทยเราไม่ได้ยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่นเท่าไรนัก ที่ทำไปเพราะว่าความจำใจ

อังศุมาลิน: ก็หมายความว่าถ้าญี่ปุ่นแพ้สงคราม ชื่อที่ไทยเคยประกาศสงครามไว้กับพันธมิตรก็ถือเป็นโมฆะ

คุณหลวง: -พยักหน้า-

ความรักชาติของอังศุมาลินที่ปรากฏในละครชุดที่สอง ก็แน่วแน่ เด็ดเดี่ยว และรุนแรงมากกว่าที่ปรากฏในละครชุดแรก ซึ่งพิจารณาได้จากการที่เธอต้องมารับรู้และให้ความร่วมมือกับคุณหลวงผู้เป็นพ่อ ซึ่งเป็นเสรีไทย และจากการตัดสินใจไปร่วมงานเลี้ยง การประกาศตัดสินใจที่จะ

แต่งงานอย่างแน่นแฟ้น ล้วนแต่เป็นความตั้งใจของอังศุมาลินที่ต้องการทำเพื่อชาติบ้านเมืองอย่างเด็ดเดี่ยว มากกว่าที่มาจากการขอร้องหรืออยู่ในภาวะจำยอมดังเช่นในละครชุดที่หนึ่ง

ชาย: โห นี่พ่อเราเค้าเอาชุดนี้มาจากไหนเนี่ย

อังศุมาลิน: จากรูรค่ะ

แม่เอร: รุร ใช้รุรคนเดียวกันรีเปล่า

อังศุมาลิน: -พยักหน้า-

ชาย: แล้วนี้จะแต่งไปไหนหละลูก

อังศุมาลิน: หนูคงต้องไปงานเลี้ยงที่พวกญี่ปุ่นจัดขึ้นแล้วหละค่ะ

แม่เอร: นี่หนูไปหาคุณพ่อมาแล้วใช่ไหม

อัง: -พยักหน้า-

หนูเป็นลูกพ่อนะคะ หนูคงหลีกเลี่ยงชะตากรรมนี้ไม่ได้หรอก

แม่ทัพญี่ปุ่น: ผมรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้เป็นตัวแทนของแผ่นดินญี่ปุ่น มาสร้าง
ความสัมพันธ์กับแผ่นดินไทยโดยผ่านสายเลือดของคุณหลวง ถือว่าเป็น
โอกาสดีที่หลานชายของผม เรือเอกโกโบริ จะได้มาสู่ขอหมั้นหมายกับ
บุตรีของคุณหลวงตามที่ได้เคยพูดคุยกันไว้ ผมอยากได้ยินจากปากของ
คุณหลวงว่าคิดอ่านประการใด

คุณหลวง: เอ่อ คือ ผมเองจะไปตัดสินใจแทนลูกสาวคงไม่ได้ ยังไงก็อยากจะให้เค้า
เป็นคนตัดสินใจด้วยตัวเค้าเองมากกว่า

แม่ทัพญี่ปุ่น: ถ้าอย่างนั้น ลูกสาวของคุณหลวงจะให้คำตอบได้เมื่อไหร่ ว่ายินดีหรือไม่

อังศุมาลิน: ดินันชินดีตกลงค่ะ

แม่ทัพญี่ปุ่น: การแต่งงานของคนทั้งคู่จะต้องมีเกียรติยศศักดิ์ศรี แผ่นดินทั้งสองจะรวมเป็นแผ่นดินเดียวกันเร็วๆ วันนี้แหละ ฮ่า ฮ่า ฮ่า

สำหรับการจัดงานเลี้ยงเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นที่ดูเหมือนจะเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อเป็นสีสัน แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะพบการต่อรองทางการเมือง การชิงไหวชิงพริบ และความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันในสภาวะสงคราม ที่ไม่มีใครรู้ได้แน่ชัดว่าใครเป็นพวกใดกันแน่

ข้าราชการ1: รู้สึกว่าระยะนี้คุณหลวงจะสนิทสนมกับท่านแม่ทัพของญี่ปุ่นมากเหลือเกินนะ

คุณหลวง: เค้าเองคงกำลังติดตามดูผมอยู่

ข้าราชการ2: แต่ว่ามีคนเห็นเค้าไปหาคุณหลวงถึงที่บ้านเลขนะคุณหลวง หึ แล้วไม่รู้ว่าคุยเรื่องอะไรกันซะด้วยสิ

คุณหลวง: ก็ไม่มีอะไร ผมเองก็ไม่ได้เหมือนกันว่าเค้าแวะไปทำไม เค้าก็แค่ไปคุยเรื่องงานเลี้ยงกระชับมิตรเท่านั้นเอง

ข้าราชการ1: งานเลี้ยงกระชับมิตรหรือ ผมเองก็เห็นว่านายทหารผู้ใหญ่เค้าก็เชิญไปตั้งเยอะตั้งแยะ ทำไมเค้าต้องเจาะจงไปหาคุณหลวงเป็นกรณีพิเศษด้วย

คุณหลวง: เค้าอาจต้องการให้พวกคุณมาถามผมแบบนี้ก็ได้มั้ง ...กลับมาเรื่องปฏิบัติการ สรุปว่าเรือดำน้ำที่จะขนส่งเสบียงไปอังกฤษมาขึ้นบกที่ไทยจะขึ้นตรงไหน แล้วก็เมื่อไหร่

ข้าราชการ3: คุณหลวงอย่าเพิ่งรู้อะไรเลยครับ เพราะพวกเราก็ไม่มีใครได้รับรายงานเหมือนกัน

คุณหลวง: -เจียบ-

โกโบริ: คุณเดินร่าเริงมากเลยนะ

อังศุมาลิน: ชั้นก็เพิ่งรู้เหมือนกันนะคะ ว่ากองทัพญี่ปุ่นก็มีหลักสูตรสอนเดินร่าด้วย

โกโบริ: ผมมีความสุขมากที่สุดเลย

อังศุมาลิน: แต่ชั้น ไม่มีความสุขเลย รู้ไว้ด้วย

โกโบริ: ผมรู้ว่า คุณกำลังทำหน้าที่ของคุณอยู่

อังศุมาลิน: หน้าที่อะไร

โกโบริ: ไม่ให้ทหารญี่ปุ่นจับได้ ว่าพ่อคุณเป็นคนพาเชลยสงครามหนีไป
คิดซะว่าเราสองคน ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตัวเองไปแล้วกัน

ตุ๊กตาเรีงระบำ

รูปที่ 4.7 ฉากรโทรทัศน์เรื่องตุ๊กตาเรีงระบำ ชุดที่ 2

ข้อมูลเบื้องต้น

ประเภทละคร : ละครชีวิตเรีงรมย์ (Melodrama)

โครงเรื่อง : ความรักของชายหญิง, ใครทำอะไร

แก่นเรื่อง : ความรัก (Love Theme)

ตารางที่ 4.7 แสดงรายละเอียดละครโทรทัศน์เรื่องตุ๊กตาเรีงระบำ

ละคร ชุดที่	รายชื่อนักแสดงนำ	ปีที่ ออกอากาศ	สถานี โทรทัศน์	ผู้ผลิต
1.	อินทอร : สลิตา ปัญโญภาส ทยา : จิรายุส วรรณะสิน ศจี : วัลวิภา โยคะกุล	2537	3	บริษัท ริมายด์ จำกัด
2.	อินทอร : เหมนิจ จามิกรณ์ ทยา : ภัทรพล ศิลปาจารย์ ศจี : รชนิกร พันธุ์มณี	2550	7	บริษัท ดีต้า จำกัด

เนื้อเรื่องย่อ

อินทอรได้รับข่าวจาก ศจี ซึ่งมีศักดิ์เป็นแม่เลี้ยงแจ้งว่านายอนันต์ นักธุรกิจชื่อดัง บิดาของเธอฆ่าตัวตาย อินทอรนั่งมองตุ๊กตาแต่น้ำตาไหลพราก ตุ๊กตาตัวนี้บิดาซื้อให้เธอเป็นของขวัญวันเกิดเมื่อปีที่แล้ว สักพักสั่งหน่าว่าให้เก็บตุ๊กตาตัวนี้ไว้ให้ดี ณ วันนี้เธอไม่มีใครแล้วนอกจาก “ตุ๊กตาเรingers” ตัวนี้ที่เป็นตัวแทนบิดาของเธอ อินทอรเกลียดศจีแม่เลี้ยงและ สลิวัลย์ ลูกสาวของศจีที่เกิดจากสามีเก่า ศจีกับลูกสาวเข้ามาอยู่ที่บ้านของเธอได้ก็เพราะความสงสารของจันทรามารดาของ อินทอร เธอรับทั้งสองมาอยู่ด้วยหลังจากที่สามีของศจีตายกะทันหัน โดยให้ศจีช่วยดูแลความเรียบร้อยทั่วไป ศจียั่ววนจนอนันต์พลัดมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเธอ เมื่อรู้เรื่องจันทรากลายเป็นโรคซึมเศร้าอย่างรุนแรง แล้ววันหนึ่งจันทราก็เสียชีวิต หลังจากนั้นศจีก็ประกาศตัวเป็นภรรยาของอนันต์ อินทอรทนไม่ไหวต้องขออนุญาตบิดามาเรียนต่อต่างประเทศ

อินทอรพบกับ ทยา หนุ่มหล่อ นักธุรกิจไฟแรงบนเครื่องบินขณะกลับเมืองไทย ทยาสนใจเธอเพราะเห็นเธอนั่งกอดตุ๊กตาไว้นั่น สีหน้าเศร้าหมอง แต่เธอก็สวຍจับตา ทยารู้เพียงว่าเธอชื่ออินทอร เมื่อถึงกรุงเทพ ทยาก็อสาจะไปส่งอินทอรที่บ้าน ระหว่างเดินมาที่รถ สาวเปรี้ยวคนหนึ่งก็วิ่งถลามาถกดทยา อินทอรจำได้ว่าเป็น สลิวัลย์ ลูกสาวศจีนั่นเอง อินทอรรีบลากกระเป๋าหนีมาทันที เธอตรงมาที่สำนักงานทนายความประจำตระกูล อินทอรซักถามถึงการตายของบิดาอย่างละเอียด เพราะไม่เชื่อ แต่ ประชา ทนายความกับ ประพล ลูกชายยืนยันว่า อนันต์ฆ่าตัวตายจริง ที่สำคัญคือยังหาพินัยกรรมไม่พบ ประพลซึ่งแอบชอบอินทอรอาสาไปส่งเธอที่บ้าน ศจีและสลิวัลย์ตกใจที่เห็นอินทอรมาแบบกะทันหัน วันต่อมาอินทอรต้องโกรธศจีจนแทบบ้าเมื่อรู้ว่า นมอ่อน แม่นมและกึ่งแก้ว พี่เลี้ยงของเธอต้องไปอยู่เรือนคนใช้ทั้งที่เคยมีห้องพักบนดึกใหญ่ เธอพบว่านมอ่อนป่วยมาก อินทอรกลับขึ้นดึกและต้องทะเลาะกับศจีอีกรอบกว่าจะขับรถพานมอ่อนไปโรงพยาบาลได้ วันหนึ่งอินทอรอดเลิขณะกำลังไปเยี่ยมนมอ่อน ทยาผ่านมาช่วยหญิงสาวอย่างเต็มใจแม้อินทอรจะไม่เต็มใจก็ตาม ในที่สุดเธอต้องยอมและให้เขาตามไปเยี่ยมนมอ่อนด้วย ที่โรงพยาบาลทยาแปลกใจที่เห็นอินทอร ผู้หญิงกระด้าง เย็นชา กลับมีท่าทางอ่อนโยน น่ารักกับนมอ่อน

เวลาผ่านไปเหตุการณ์ในบ้านทำให้อินทอรเครียดมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะเมื่อเธอพบข้อมูลที่ทำให้อินทอรสงสัยศจีและ สมบูรณ์ น้ำชายแท้ๆ ของเธอที่ดูแลการเงินของบริษัท อินทอรอ่านรายละเอียดการตายของบิดาจนหมด เธอเชื่อว่าบิดาถูกฆาตกรรมแน่นอน เพราะบิดาเป็นคนถนัดขวาก็จริง แต่เมื่อยังป็นแล้วท่านจะใช้มือซ้าย ทว่าในรายงานกลับลงว่าบิดาใช้มือขวา เธอสืบจนมั่นใจว่า ศจีคือตัวการ อินทอรหาทางแก้แค้นศจีด้วยการแย่งทยาจากสลิวัลย์ อินทอรแกล้งยั่วจนสลิวัลย์แทบบ้า ยิ่งคบกันนานวัน ทยาก็รู้ว่าเขาชอบอินทอร เมื่ออินทอรไปพักผ่อนที่

บ้านพักตากอากาศของทยาตามคำชวน อินทอรคู่มือคนคลายและเป็นตัวของตัวเองจนทราบดีว่าจริงๆ แล้วอินทอรเป็นคนน่ารัก

คืนวันหนึ่งอินทอรบังเอิญเห็นสมบูรณ์เดินออกมาจากห้องนอนของศจี อินทอรเจ็บใจที่น้ำชายหลงเสน่ห์ศจีเข้าอีกคน เธอจึงยิ่งแกล้งหวานกับทยาเพื่อขั้วสลีวัลย์ จนทยาขอเธอแต่งงาน อินทอรสับสนจนไม่รู้ว่าเธอนั้นรักทยาเช่นกัน ขณะที่ศจีคิดว่าอินทอรเรื่องทยา อินทอรแกล้งบอกศจีว่าเธอแต่งงานกับทยาก็เพื่อแก้แค้นศจีเท่านั้น ทยาได้ยินพอดี เขาเสียใจมากผลุนผลันกลับไป ศจีกับอินทอรทะเลาะกันรุนแรง อินทอรบอกว่าเธอรู้ว่าศจีฆ่าบิดาและเธอจะแจ้งตำรวจ ศจีจึงย้อนกลับไปว่าจริงๆ แล้วจันทราเสียชีวิตเพราะว่านางวางยาพิษโดยมีอนันต์ร่วมมือด้วย อินทอรช็อกเมื่อรู้เรื่องทั้งหมด หลังงานแต่งงานเมื่อส่งตัวคู่บ่าวสาว ทยาหอบเสื้อผ้าไปนอนที่อื่น โดยที่อินทอรไม่เข้าใจ ทยากลับไปใกล้ศจีสลีวัลย์เพื่อประชดเธอ ทั้งคู่ทะเลาะกันบ่อยขึ้น สลีวัลย์ขั้วทยาให้หึงประหลวาร์รักอินทอรเพื่อจะให้ทั้งคู่หย่ากัน อินทอรเครียดมากไหนจะเรื่องพินัยกรรมที่ยังหาไม่เจอ และเรื่องของทยา จึงไม่รู้ว่าศจีเริ่มวางยาเธออีกคน

จนกระทั่งถึงวันเปิดพินัยกรรม อินทอรเก็บของใส่กระเป๋าอย่างหมดอาลัย ทยาเข้าไปหาเรื่องทะเลาะกับอินทอรเพราะหึงประหลจนทำให้ “ตุ๊กตาเริงระบำ” ตกแตก จึงรู้ว่าพินัยกรรมถูกซ่อนไว้ในตัวตุ๊กตานั่นเอง อินทอรไล่ศจีและสลีวัลย์ทันทีเมื่อพินัยกรรมระบุให้ทุกอย่างเป็นของเธอคนเดียว ทยาพยายามขอร้องอินทอรเพื่อเห็นแก่อนันต์ คำขอร้องของทยาทำให้อินทอรปวดใจที่สุด เธอเข้าใจว่าทยารักสลีวัลย์ อินทอรยอมโดยไม่รู้ว่าศจีเริ่มวางยาเธอแรงขึ้นเรื่อยๆ จนสมบูรณ์ทนไม่ไหว เขาไปบอกความจริงกับทยาว่าศจีเป็นคนฆ่าอนันต์ จันทรา ขณะนี้อินทอรกำลังอยู่ในอันตราย ศจีถูกทยาจับได้ สลีวัลย์เสียใจจนตลิด ส่วนทยากับอินทอรก็ปรับความเข้าใจกันได้ เขาสัญญาว่าเขาจะดูแลและปกป้องเธอไปจนตลอดชีวิต

ตารางที่ 4.8 แสดงอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องตุ๊กตาเริงระบำ

อุดมการณ์ ละคร	ศักดิ์นา		ทุนนิยม		ความสัมพันธ์ ระหว่างเพศ	การใช้ความรุนแรง				ชาตินิยม	ไสย ศาสตร์
	ชน ชั้น	อาว โส	ต้น	ปลาย		ร่างกาย	เพศ	จิตใจ	ลิดรอน สิทธิ		
ชุดที่ 1				x	x	x		x			
ชุดที่ 2				x	x	x		x			

จากตารางพบว่ามีอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) ในละครเรื่องตุ๊กตาเรingers ะบ้ำทั้ง

2 ชุด 3 อุดมการณ์ คือ

1. อุดมการณ์ทุนนิยม
2. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
3. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

และมีการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ของอุดมการณ์ที่ปรากฏในละครทั้ง 2 ชุดดังนี้

● ละครชุดที่ 1

1. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
2. อุดมการณ์ทุนนิยม
3. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

● ละครชุดที่ 2

1. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
2. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
3. อุดมการณ์ทุนนิยม

สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่า (Values) และความสัมพันธ์ (Relationship) ของเนื้อหา
อุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องตุ๊กตาเรingers ะบ้ำแต่ละชุดได้ดังนี้

อุดมการณ์ทุนนิยม

อุดมการณ์ทุนนิยมที่ปรากฏในละครเรื่องตุ๊กตาเรingers ะบ้ำ เป็นอุดมการณ์ทุนนิยมยุคปลาย
ที่เน้นบริโภคความสะดวกสบาย หูหระพุ่มเฟิย อำนาจของเงินมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

แก่นหลักในการดำเนินเรื่องของละครเรื่องตุ๊กตาเรingers ะบ้ำทั้งสองชุดอยู่ที่การตามหา
พินัยกรรม ซึ่งเป็นเอกสารแสดงสิทธิ์ในการเป็นทายาทรับทรัพย์สินมรดกทั้งปวง ตัวละครหลักสอง
ตัวคือ ศจี และ อินทอร ต่างคาดหวังและต้องการเป็นผู้ที่ได้รับสิทธิ์ในพินัยกรรมฉบับนี้ โดยอินทอร
ยึดหลักในสิทธิ์ของการเป็นลูกสาวเพียงคนเดียว สมบัติของครอบครัวของเธอก็ต้องตกเป็นของเธอ
มิใช่คนอื่น

ทยา : ทำไมคุณถึงได้หมกมุ่นอยู่กับพินัยกรรม แล้วก็การแก้แค้นจนไม่ยอม
เปิดหูเปิดตาฟังคนอื่นเขาบ้าง เมื่อเย็นวานผมไปหาคุณ คุณกลับไม่ยอม
ลงมาเพราะกำลังหาพินัยกรรม ในเมื่อหากันแทบเป็นแทบตาย แต่มันก็
อาจจะเป็นไปได้ว่า คุณพ่อคุณ ไม่ได้ทำเอาไว้

อินทอร : คุณพ่อทำไว้ อาทนายเป็นคนบอก แล้วอินก็เชื่อด้วย

ทยา : ก็แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ ถ้าคุณพ่อทำไว้จริงป่านนี้ก็น่าจะมีใครพบแล้ว
ทำไมคุณถึงไม่คุยกับคุณศจีดีๆ แล้วก็แบ่งมรดกไปตามสิทธิ์

อินทอร : ไม่ อินจะไม่แบ่งให้ฆาตกรฆ่าคุณพ่อคุณแม่แม่แต่สละทีเดียว แล้วอินจะเอา
เข้าคุกด้วย

ทยา : คุณหนูอิน

อินทอร : เชิญออกไปหาสลิวัลย์ได้แล้วล่ะ เขาทำงานที่นี้เหมือนกัน

ทยา : ผมไม่ได้มาหาคุณวัลย์ ผมมาหาคุณ

อินทอร : ไม่เชื่อ ลุ้นจนตัวโก่งเพื่อจะให้แฟนคุณได้มรดกล่ะไม่ว่า

ทยา : มีความสุขนักหรือที่ได้มองคนในแง่ร้ายไปหมดอย่างนี้ ผมเป็นห่วงคุณ
จริงๆ นะคุณหนูอิน

อินทอร : คนอย่างอินไม่ต้องการความห่วงใยจากใคร เชิญออกไปได้แล้ว อินจะ
ทำงาน

ทยา : ถ้าในหัวคุณมีแต่เรื่องพินัยกรรม ชีวิตคุณจะหาความสุขไม่ได้เลย

อินทอร : นั่นมันเรื่องของอิน คุณไม่เกี่ยว

ในขณะที่ศจิ ใช้ความพยายามในการทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ครอบครองทรัพย์สมบัติทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ของของตนเองก็ตาม อำนาจของเงินในอุดมการณ์ทุนนิยมที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นผ่านความขัดแย้งระหว่างตัวละครทั้งสองตัวที่กล่าวมา

อุดมการณ์ทุนนิยมยังปรากฏให้เห็นชัดเจน เมื่อพิจารณาจากตัวละครอย่าง ศจิ ที่ปล่อยให้ตัวเองตกอยู่ในความโลภยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองทรัพย์สมบัติไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม อำนาจของเงินสามารถทำให้ ศจิ ทำร้ายทุกคน หักหลังมิตรภาพระหว่างเพื่อน ประพฤติผิดในกาม ขอมเอาตัวเข้าแลกเป็นคู่กับสามีของเพื่อน และฆ่าคนตายได้เพียงเพื่อต้องการครอบครองสมบัติแต่ผู้เดียว

อินทอร : คุณแม่ของฉันไปคนหนึ่งแล้วทำไมถึงฆ่าพ่ออีก

ศจิ : เพราะป้าสั่งให้เขาทำพิธีกรรมยกทรัพย์สมบัติให้ป้าทั้งหมด แต่เขาไม่ยอม ป้าก็เลยต้องใช้ไม้ตาย คือความตาย เรื่องทั้งหมดก็มีแค่นี้แหละ ป้าขอมอบเป็นของขวัญวันแต่งงานนะ จะไปแจ้งความก็เชิญ รับรองจะเป็นข่าวใหญ่ให้หนังสือพิมพ์ขุดคุ้ยทั้งปีเลยล่ะ แล้วที่นี้ตระกูลอนันต์พิศาลก็จะได้นาวโน้ไปทั่วประเทศ

การใช้ชีวิตหรูหราฟุ่มเฟือยของศจิ และ สติวัลย์ ลูกสาว ก็แสดงให้เห็นถึงลัทธิบริโภคนิยมอันเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในอุดมการณ์ทุนนิยมยุคปลายเช่นกัน

เมื่อศจิถูกจับ เนื่องจากเล่นการพนัน

ศจิ : มันเป็นความสุขแบบหนึ่งของคนวัยอย่างป้านะ ไม่ได้เล่นอะไรมากมายหรอกค่ะ กับเพื่อนฝูง นิดๆ หน่อยๆ เท่านั้น

อินทอร : นิดๆ หน่อยๆ หรือ ก็แสน ก็ล้านแล้วละ

ศจิ : มีเสียแล้วก็ต้องมีได้สิ

อินทอร : แล้วคุณรู้ไหมว่าเงินของคุณได้มาจากไหน

ศจิ : คุณอิน

อินทอร : ใช้อย่างเดียวก็หน้าจะตะขิดตะขวงใจแล้วนะ นี่ยังจะผลาญอีกหรือ

ศจี : สิทธิของใครของมันนะ

อินทอร : ชั้นก็ไม่อยากจะยุ่งเรื่องส่วนตัวของคุณหรอกนะ แต่เงินนั่นนะ มันเป็นเงินในตระกูลของชั้น

ศจี : แน่ใจหรือคะ เงินของใครยังสรุปไม่ได้ อย่าเพิ่งแน่ใจจนเกินไปนักเลยคุณอิน

ไม่เพียงแต่ตัวละครที่เป็นตัวร้ายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิธีการดำเนินชีวิตของตัวละครหลักอีกสองตัวอย่าง อินทอร และ ทยา ด้วย ทั้งสองถูกสร้างให้เป็นตัวแทนของคนร่ำรวย มีฐานะ อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่ มีชีวิตสะดวกสบาย แวดล้อมด้วยบริวาร

สลีวัลย์ : คุณอินมาพอดี วัลย์กำลังฝากให้คุณทยาช่วยเลือกรถใหม่ให้คุณอินคะ ถ้าอยากได้คันใหม่ก็โทรไปเรียนคุณแม่ได้เลยนะคะ คุณแม่ท่านอนุญาต

อินทอร : อินไม่ได้อยากได้รถใหม่ แต่ถึงอยากได้จริงๆ ก็ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตใคร

อินทอร : คุณพ่อท่านถูกผลาญเงินไปมากแล้ว บางคนคอยแต่งตัววางแผนจับผู้ชายไม่ได้ทำงาน อะไรเป็นชิ้นเป็นอันยังมีหน้าได้เงินเดือนฟรีๆ เดือนละเป็นแสน

นอกจากนี้แล้วอุดมการณ์ทุนนิยมได้ปรากฏชัดเจนจากการเลือกฉากและสถานที่ถ่ายทำ โดยเฉพาะในละครชุดแรกมีฉากที่ถ่ายทำในต่างประเทศเกือบตลอดทั้งเรื่อง นับตั้งแต่การเริ่มเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของอินทอรที่ต่างประเทศ และการพบกันระหว่างทยากับอินทอรที่นั่นด้วยเช่นกัน และในช่วงพัฒนาเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ฉากบ้านพักตากอากาศของทยาในละครชุดที่หนึ่ง คือ ประเทศอเมริกา เป็นสถานที่ที่อินทอร และทยาไปพักผ่อนและไปฮันนีมูนหลังจากแต่งงานกัน และการศจีและสลีวัลย์บินตามไปรั้งความทุกข์ทั้งสองครั้ง ยิ่งเป็นการตอกย้ำถึงการใช้ชีวิตที่หรูหราฟุ่มเฟือย ของตัวละคร แต่สำหรับในละครชุดที่สอง มี

แต่เพียงการกล่าวถึงการไปเรียนต่อต่างประเทศของอินทอรเท่านั้น และไม่ได้มีฉากที่ไปดำเนินเรื่องในต่างประเทศดังเช่นในละครชุดที่หนึ่ง

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ปรากฏในละครเรื่องตุ๊กตาเรingers ะบำมีทั้งอุดมการณ์ที่เป็นไปตามอุดมการณ์หลักของสังคมที่ชายเป็นใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่แตกต่างจากความสัมพันธ์หลักที่ปรากฏทั่วไปในสังคมเช่นกัน นั่นคือความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหลักอย่างศจี กับตัวละครอื่นๆ

ศจีเป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง เธอเป็นผู้หญิงที่สามารถมีอำนาจในการควบคุมบงการผู้ชาย ซึ่งมีทั้งผู้ชายที่มีลักษณะอ่อนแอ จี๊ดลาด อย่าง สมบูรณ์ หรือแม้แต่ อนันต์ ผู้เป็นพ่อของอินทอร ที่เคยเป็นผู้นำครอบครัว เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงานและครอบครัว ต่างก็ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจ การบงการชีวิตของ ศจี ซึ่งเป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่ง จนชีวิตล้มเหลวทั้งคู่

อำนาจที่ศจีใช้ในการต่อรองเพื่อควบคุมผู้ชายนั้นมาจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ผิดหลักศีลธรรม ซึ่งโดยปกติทั่วไปแล้วอำนาจในการต่อรองเมื่อชายและหญิงมีเพศสัมพันธ์ ส่วนมากฝ่ายชายจะเป็นต่อ และฝ่ายหญิงจะเป็นผู้เสียเปรียบเสมอ แต่สำหรับละครเรื่องตุ๊กตาเรingers ะบำ ศจีเป็นผู้กับ อนันต์ พ่อของอินทอรและสามีของเพื่อนรัก เพราะความโลภ ต้องการในทรัพย์สินสมบัติเงินทอง แล้วก็สามารถใช้เรื่องการเป็นชู้ทำร้ายจิตใจจันทรา ผู้เป็นเพื่อนและเป็นเมียหลวงให้ตรอมใจ อีกทั้งยังวางยาให้ร่างกายอ่อนแอ จนกระทั่งเสียชีวิตในที่สุด แล้วตนเองก็ขึ้นมาเป็นภรรยาของอนันต์แทน มีหน้ามีตาในสังคม และมีทรัพย์สินเงินทองมั่งคั่ง ไม่เพียงเท่านั้น เพราะศจียังเป็นผู้กับ สมบูรณ์ นำชายของอินทอรอีก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการฉ้อโกงเงิน และร่วมกันทำร้ายคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นจันทรา อนันต์ และอินทอร เพียงเพื่อต้องการครอบครองทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว

ศจี : ป้ามีของขวัญวันแต่งงานมาให้ละ รับรองได้ว่าจะเป็นของขวัญที่ถูกใจ
คุณหนูอินที่สุด

อินทอร : ฉันไม่ต้องการ

ศจี : ไม่เป็นไรเพราะป้าเต็มใจให้...คุณหนูอินอยากทราบไม่ใจอะไรคะว่า
คุณพ่อหนูอินตายยังไง อ้อแล้วยังแถมเรื่องการตายของจันทราด้วย

อินทอร : อินมองศึนึ่งอิงไป

ศึ : แต่ก่อนอื่น ขอแนะนำให้วางตุ๊กตานั่นลงก่อน เพราะฟังแล้วคุณหนูอินอาจจะตกอกตกใจไปเลยมันแตกโดยไม่รู้ตัวก็ได้

ศึ : ป้าจะเปิดกล่องของขวัญให้ละนะ ตั้งใจฟังให้ดีละ เรื่องมันเริ่มต้นตอนที่คุณไปเรียนต่อใหม่ๆ นั่นแหละ คุณพ่อกับคุณป้าเกิดได้เสียกันเพราะความใกล้ชิด ท่านไม่อยากให้จันทรารู้ ตรงกันข้ามกับป้าซึ่งพยายามให้รู้จนได้ หลังจากนั้นจันทราก็ชอบผอมผอมใจจนล้มป่วยลง ยิ่งจันทราป่วยอย่างนั้นคุณอนันต์ก็ยิ่งหลงใหลมากขึ้นจนหัวปักหัวปำ อันจะนำไปสู่การเสียชีวิตของจันทรา

อินน้ำตาไหลพราก เซพจะไปสองสามก้าว มือกดตุ๊กตาแนบอกไว้แน่นเหมือนจะยึดเป็นที่พึ่ง

อินทอร : ไม่จริง เป็นไปไม่ได้ คุณพ่อไม่มีวันทำอย่างนั้นเด็ดขาด คุณพ่อรักคุณแม่

ศึ : คุณยังไม่รู้จักสันดานผู้ชาย ป้าจะเล่าต่อละคะ จันทราไม่ได้ตายในวันเดียว เพราะเราช่วยให้ยว้นละนิดละหน่อย ประกอบกับที่ร่างกายอ่อนแออยู่แล้ว ในที่สุดคุณแม่ของคุณก็จากไปอย่างสงบ พันทุกข์ทรมานแล้วก็พ้นทางของป้าด้วย

อินทอร : คุณมันชั่วร้าย ใจบาป หยาบช้าที่สุด

ศึ : คุณด่าป้าก็เท่ากับด่าคุณอนันต์ด้วย เพราะเราสองคนผิดพอๆ กัน หลังจากนั้นคุณอนันต์เกิดสำนึกผิด แต่ก็ช่วยอะไรไม่ได้ทุกอย่างในบ้านนี้รวมทั้งในบริษัทตกอยู่ในมือป้าทั้งหมด

อินทอร : เพราะอย่างนี้เอง คุณพ่อถึงได้กลัวคุณ

ศึ : ไม่ใช่คุณพ่อคนเดียวหรอก คุณน้ำสมบุญของคุณหนูอินด้วย ลองคิดดูสิผู้หญิงตัวเล็กๆ คนนี้สามารถกุมอำนาจเหนือผู้ชายได้ถึง 2 คน มันน่าภาคภูมิใจไหมละ

อินทอร : ทำไม ทำไมน้ำสมบุญถึงได้กลัวคุณ

ศศิ์สบตาอิน แล้วยิ้มอย่างมีเลศนัย

อินทอร : ไม่นะ ไม่จริง

ศศิ์ : ป้ามาคุณพ่อของคุณหนูอิน โดยที่คุณสมบุญก็อยู่ในที่เกิดเหตุด้วย
ซึ่งจะว่าไปมันก็เท่ากับรู้เห็นเป็นใจด้วย

อย่างไรก็ดี แม้ว่าละครเรื่องตุ๊กตาเรingersจะนำเสนอภาพของผู้หญิงที่สามารถมีอำนาจควบคุมผู้ชายอย่างศศิ์ แต่ก็อยู่ในรูปของตัวละครที่เป็น นางร้าย เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงในแบบที่สังคมไม่ยอมรับ เป็นผู้หญิงที่ไม่ดี และในท้ายที่สุดก็ต้องได้รับบทลงโทษอย่างสาสมกับการกระทำในตอนจบของเรื่อง เสมือนเป็นการบอกกับคนดูว่า ผู้หญิงที่มีความทะเยอทะยาน อยากมีอำนาจอยู่เหนือผู้ชาย เป็นผู้หญิงที่ไม่ดี เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการเป็นผู้หญิงที่ดีในสังคมก็ต้องไม่ควรจะเอาอย่างผู้หญิงแบบ ศศิ์ ในละคร

สำหรับตัวละครหลักอีกสองตัว คือ อินทอร และทยา ต่างก็เข้าไปตามแบบฉบับที่สังคมวาดเอาไว้ กล่าวคือ ผู้หญิงยังคงเป็นเพศที่อ่อนแอ ต้องการการปกป้อง คุ้มครอง และดูแลจากผู้ชาย ซึ่งจะต้องเป็นผู้นำ และเข้มแข็งกว่า อินทอรเป็นนางเอกแบบสาวสมัยใหม่ที่มีการศึกษาดี มีความมั่นใจในตัวเองสูง สามารถใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศคนเดียวได้ แต่เมื่อกลับเมืองไทยมาเพื่อแก้ไขสะสางปัญหาต่างๆของครอบครัว และได้พบพระเอก อย่าง ทยา เธอก็ต้องได้รับการช่วยเหลือจากทยาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ อย่าง การปลอมขวัญบนเครื่องบินขณะที่ตกหลุมอากาศ การช่วยเหลือเมื่อรถเสีย อีกทั้งในละครชุดที่สองยังเพิ่มประเด็นที่อินทอรขอความช่วยเหลือจากทยาในการรับเข้าทำงานอีกด้วย

อินทอร : คุณทยาจะรับสมัครพนักงานใหม่หรือเปล่าคะ

ทยา : คุณหนูอิน

อินทอร : ถ้ารับ...อินจะสมัครคะตำแหน่งอะไรก็ได้

ทยา : แล้วที่บริษัทของคุณหนูอินล่ะครับ

อินทอร์ไม่พอใจ ขยับลุกจะออกไป ทหาเดินเข้ามาคว้าแขนไว้

ทหา : เดี๋ยวล่ะครับ

อินทอร์หันมามองมือทหาที่จับแขนอยู่ ทหารู้สึกตัวรีบปล่อย

ทหา : ขอโทษครับ คือผมอดแปลกใจไม่ได้ว่าทำไมคุณหนูอินไม่ทำงานที่บริษัท

อินทอร์ : เพราะคุณสมบัติไม่เหมาะสมกะ อินยังเรียนไม่จบ

อินทอร์ขยับจะเดินออกไปอีก ทหาเข้ามาวางเอาไว้

ทหา : ตกลงครับ...ผมจะรับคุณหนูอินเข้าทำงานโดยไม่ถามอะไรอีกแล้ว

รวมถึงการค้นหาพินัยกรรม ถึงแม้ว่าจะเป็นภาระโดยบังเอิญขณะที่ทหาพยายามจะปล้ำอินทอร์เพราะความเมา แต่ละครก็ตั้งใจให้ผู้ที่มีสติและพบพินัยกรรมก่อนคือทหา หรือแม้แต่การช่วยเหลืออินทอร์จากการถูกวางยา แม้ว่าสมบุรณ์จะเป็นผู้ชายที่รู้เรื่องมาโดยตลอด แต่ก็ไม่มีเวลามากล้าหาญพอที่จะช่วยเหลือหลานสาวของตน เนื่องจากตนเองก็มีความผิดติดตัวอยู่ด้วย ท้ายที่สุดแล้วคนที่สามารถช่วยอินทอร์ให้รอดพ้นจากความตาย และสามารถจับศจีได้คือนางคาเขาก็คือ ทหา อีกเช่นกัน

ทหา : คุณน้ำทำอะไร คุณน้ำใส่อะไรในอาหาร

ศจี : พริกไทยกะ ถ้าเกิดว่าคุณทหาไม่ชอบ น้ำเททิ้งก็ได้ นะคะ

ทหา : พริกไทยหรือครับ ไม่ต้องเททิ้งก็ได้ แล้วขามคุณวัลย์อยู่ไหนล่ะครับ

ศจี : ทำไมคะ

ทหา : ผมจะกลับไปขามหนูอิน กับ ขามคุณวัลย์

ศจี : ไม่ได้ นะคะ

ทหา : ทำไมจะไม่ได้

ศจี : คือลูกวัดที่ไม่ชอบกินพริกไทยน่ะค่ะ

ทยา : ไม่ใช่เพราะคุณน้ำใสยาพิษลงไปใช่ไหมครับ

ศจี : คุณทยา

อินทอร : มีอะไรกันหรือคะ

ทยา : คุณศจีใส่น้ำในอาหารของคุณ

นอกจากนี้แล้วละครเรื่องตุ๊กตาเรingers บำยังนำเสนอความไม่เท่าเทียมกันในความสัมพันธ์ระหว่างเพศของชายและหญิง โดยเฉพาะในกรณีของการมีคู่ครอง จากประเด็นเรื่องการมีเมียน้อยของอนันต์ ละครไม่ได้สร้างภาพให้ผู้ชายที่หลายใจ ไม่ซื่อสัตย์ต่อภรรยาของตนอย่างอนันต์เป็นคนผิด แต่ความผิดทั้งหมดกลับมามากอยู่ที่ ศจีซึ่งเป็นผู้หญิง โดยละครได้ให้เหตุผลว่า ศจีช่วยอนันต์ให้ทำอนันต์จนกระทั่งอนันต์พอใจมีความสัมพันธ์ด้วย อินทอวยังคงเคารพผู้เป็นพ่ออย่างอนันต์ เธอไม่เคยโกรธพ่อเลยสักครั้งที่พ่อกับแม่ อีกทั้งยังคงแสดงความเกลียดชังศจีอย่างชัดเจน เพราะเธอมองว่าการที่แม่ของเธอต้องตรอมใจก็เพราะศจีแต่เพียงผู้เดียว ไม่เกี่ยวกับบิดาของเธอ

รวมถึงความสัมพันธ์หลังการแต่งงานระหว่างอินทอรกับทยา เนื่องจากทั้งคู่มีความบาดหมางเข้าใจผิดกัน ต่างคนจึงตีตัวออกห่างไม่เหมือนคนรักกัน ทั้งสองต่างกลับไปสนิทสนมกับคนอื่น ทยากลับไปสนิทกับสลีวัลย์ ส่วนอินทอรเองก็ให้ความสนิทสนมกับประพลมากกว่าเดิม แต่ผู้ที่ถูกดำเนินเรื่องการวางตัวที่ไม่เหมาะสมหลังการแต่งงานคือ อินทอรที่เป็นฝ่ายหญิงเพียงฝ่ายเดียว

อินทอร : มีอะไรหรือคะพี่เจนจิต

เจนจิต : คุณทยาโทรมาค่ะ

อินทอร : ต่อเข้ามาได้เลยค่ะ

ทยา : หายไปไหนมา

อินทอร : จำเป็นต้องบอกกรีเปล่าค่ะ

ทยา : จำเป็น

อินทอร : คิฉันแวะไปเอาตุ๊กตาที่บ้านมาแล้วก็ไปหาอาทนาย

ทยา : แวะไปหาอาทนายหรือลูกชายอาทนายกันแน่

อินทอร : คุณประพลทำงานอยู่ที่นี่..ไปพบอาทนายก็เท่ากับต้องพบคุณประพลด้วยอยู่แล้ว

ทยา : อ้อ ถึงได้ปิดโทรศัพท์

อินทอร : แค่นี้ใช้ไหมคะ

ทยา : ยัง อย่าลืมว่าคุณแต่งงานกับผมแล้ว จะทำอะไรตามใจชอบเหมือนตอนเป็นโสดไม่ได้

อินทอร : การแต่งงานไม่ได้หมายความว่าคนเราจะหมดอิสรภาพตามไปด้วยนะคะ

ทยา : ผมหมายถึงอิสรภาพในการคบผู้ชาย

อินทอร : คุณทยา!!

อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องตุ๊กตาเรingers เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ผู้ที่อ่อนแอข่มขู่เป็นเครื่องมือและพ่ายแพ้ให้แก่ผู้ที่เข้มแข็งกว่า ดังเช่นที่ปรากฏในละคร ผู้ที่เข้มแข็งคือ ศจี ที่ทำร้ายทุกคนเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ

ศจี : มีอะไรหรือคะ คุณสมบุญ

สมบุญ : คุณจะทำอย่างนั้นไม่ได้ ผมไม่ยอมเด็ดขาด

ศจี : ฉันทำอะไรไม่ได้คะ

สมบุรณ์ : โกงสมบัติของหนูอิน ผมขอมคุณมาหลายเรื่องแล้ว แต่เรื่องนี้ผมไม่ยอม

ศจี : แล้วยังง ถ้าไม่ยอมคุณจะทำยังงจะไปร้องแรกแหกกระเชอที่ไหน

สมบุรณ์ : ผมจะเปิดเผยความจริงทั้งหมด ต่อให้ต้องโดนตำรวจจับประหารชีวิต
ผมก็จะยอมแลกกับการฆ่าคนที่บาปหนาแล้ว นี่ยังง โกงสมบัติทายาทของ
คนที่ถูกฆ่าอีก มันจะยังงเป็นเวรเป็นกรรมไม่ได้พูด ไม่ได้เกิด

ศจี : ไปบวชเสียไป แล้วก็ไม่ตต้องสึกออกมาให้ฉันเห็นหน้าอีก

สมบุรณ์ : ผมเป็นคนบาปหนาจนแม้แต่ผ้าเหลืองก็ไม่อาจชำระล้างได้
ทุกวันนี้ผมขะเขย่งตัวเองจนไม่รู้จะทำอย่างไรรแล้ว

ศจี : งั้นก็ไปตายซะไป บนโลกใบนี้ไม่มีที่สำหรับคนอ่อนแออย่างคุณหรอก
คนที่แข็งแกร่งเท่านั้นถึงจะมีชีวิตอยู่รอดได้

ความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องตุ๊กตาเริงระบำทั้งสองชุด มีทั้งความรุนแรงทางจิตใจ
และความรุนแรงทางร่างกาย

ความรุนแรงทางจิตใจที่ปรากฏในละครนั้นผ่านทางวาจา และการโต้เถียง ระหว่างศจีและ
อินทอร ด้วยการเยาะเย้ยถากถางเรื่องที่อนันต์ไม่ซื่อสัตย์ต่อเมียและลูก เพื่อให้อินทอรเสียกำลังใจ
และเชื่อว่าพ่อยกสมบัติทั้งหมดให้ศจี หรือการทะเลาะเบาะแว้งระหว่าง อินทอรและทยา ในเรื่องฐั
สาว ต่างคนต่างประชดประชันเสียดสีกัน ทยามีสลิวัลย์ลูกสาวของศจีมาติดพัน ส่วนอินทอรเองก็
สนิทสนมกับประพล ลูกชายของทนายความประจำตระกูลที่คอยให้ความช่วยเหลืออยู่

ความรุนแรงทางร่างกายที่ปรากฏชัดเจน คือ การทำร้ายเพื่อหวังเอาชีวิต ศจีใช้การใส่ยาพิษ
ลงในอาหารเพื่อให้ร่างกายอ่อนแอเป็นวิธีหลักการในการทำร้ายผู้อื่นเพื่อให้ถึงแก่ชีวิต สำหรับใน
ละครชุดที่หนึ่งนอกจากจะวางยาแล้ว เมื่อสบโอกาสศจียังได้ใช้กำลังปลักจันทราแม่ของอินทอรให้
ตกบันไดจนเสียชีวิต อีกทั้งยังมีฉากการใช้ความรุนแรงระหว่างคนรับใช้ภายในบ้านที่แบ่งออกเป็น
สองฝ่าย ทะเลาะตบตี กันอยู่เสมอด้วย

สำหรับอำนาจที่ผลักดันให้ตัวละครหลักอย่างศจีใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นก็คือ อำนาจจาก
ความโลภ ที่ต้องการทรัพย์สินเงินทอง อยากได้สมบัติของคนอื่นเอามาเป็นของตน มีความต้องการ

เงินเป็นแรงผลักดันให้ทำทุกอย่าง เห็นความสำคัญของตนเองมากกว่าความสัมพันธ์ที่มีกับคนอื่น ๆ ซึ่งวิธีการที่ได้มานั้นก็คือ การยอมเอาตัวเข้าแลก เป็นซู้กับสามีของเพื่อน และทำร้ายเพื่อนจนเสียชีวิต จากนั้นศิจิยังใช้อำนาจในการต่อรองจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ผิดหลักศีลธรรม มาใช้เพื่อบีบบังคับ และบงการคนอื่น ๆ เพื่อให้ตนได้ในสิ่งที่ต้องการทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว

แต่ในท้ายที่สุดแล้ว ละครเรื่องนี้ก็ได้ให้บทเรียนแก่คนดูว่า คนที่กระทำผิดใช้อำนาจในการทำร้ายผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ของตน ย่อมได้รับบทลงโทษที่สาสม โดยในละครชุดที่หนึ่งนอกจากศิจิ จะถูกจับได้คาน้ำคางเข้าแล้ว ยังวังหนีเตลิดจนกระทั่งพลาดพลั้งตกบันไดเสียชีวิตเหมือนที่ได้ทำไว้กับจันทรา แต่สำหรับในละครชุดที่สอง เมื่อถูกจับได้แล้ว ก็มีการส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

สลีวัลย์ : ทำไมคุณแม่ต้องทำอย่างนี้คะ คุณแม่ฆ่าคน

สมบุญ : คุณทยา ตำรวจมาแล้วครับ

ศิจิ : สมบุญ แกทรยศ แกเข้าข้างพวกมัน ฉันจะฆ่าแก ฉันจะฆ่าแก

สลีวัลย์ : ทำไมคุณแม่ต้องทำอย่างนี้

อินทอร : เพราะความโลภใจวัด คุณฆ่าคุณพ่อ คุณแม่ของฉัน แล้วบอกว่าท่านฆ่าตัวตาย คุณทำอย่างนี้ทำไม

สลีวัลย์ : คุณแม่เป็นฆาตกร คุณแม่เป็นฆาตกร สลีวัลย์รับรู้ด้วยใจสลาย

ศิจิ : ไม่จริง ไม่จริง แม่ไม่เคยฆ่าใคร พวกนั้นมันอ่อนแอ คนอ่อนแอไม่สมควรมีชีวิตอยู่แล้ว

อินทอร : คุณใช้อะไรมาตัดสิน

ศิจิ : พวกแกไร้ราย มีกินมีใช้ มีเงินมีทอง ขึ้นกับลูกต้องอยู่ในสภามชอมช่อ ชีวิตของลูกจะต้องดีกว่าแม่ ขึ้นทำเกือบสำเร็จแล้ว อินทอรดันกลับมาเป็นมารชีวิตลูกของชั้น แกร้าย ร้ายกว่านางจันทรา ทำร้ายจิตใจของลูกชั้น ฉันจะฆ่าแก

สลิวัลย์ : คุณแม่ หยุตศักดิ์เดอะกะ ทำไมคุณแม่ถึงเป็นไปได้นานนี้
วัลย์ไม่ต้องการให้คุณแม่ฆ่าคน คุณแม่เป็นฆาตกร คุณแม่เป็นฆาตกร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ดั่งดวงหฤทัย

รูปที่ 4.8 ละครโทรทัศน์เรื่องดั่งดวงหฤทัย ชุดที่ 2

ข้อมูลเบื้องต้น

ประเภทละคร : ละครโรแมนติก (Romantic)

โครงเรื่อง : ความรักของชายหญิง, ใครทำอะไร

แก่นเรื่อง : ความรัก (Love Theme)

ตารางที่ 4.9 แสดงรายละเอียดละครโทรทัศน์เรื่องดั่งดวงหฤทัย

ละครชุดที่	รายชื่อนักแสดงนำ	ปีที่ออกอากาศ	สถานีโทรทัศน์	ผู้ผลิต
1.	รังสิมันต์ : ศรารม เทพพิทักษ์ ทรรศิกา : นัท มีเรีย ทฤษฎี : โอลิเวอร์ พูลพาร์ท มนิสรา : เกวลิน คอตแลนด์	2539	7	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
2.	รังสิมันต์ : สุกลวัฒน์ คณารศ ทรรศิกา : อุษามณี ไวทยานนท์ ทฤษฎี : วงศกร ปรมัตถากร มนิสรา : คะเนิงนิจ จักรสมิทธานนท์	2550	7	บริษัท โพลีพลัส จำกัด

เนื้อเรื่องย่อ

กาลิก พันธรัฐ และทานตะ เป็นสามแคว้นที่อยู่ติดกัน กาลิกอยู่ด้านเหนือสุด เป็นแคว้นที่ร่ำรวย และมีทรัพยากรมาก แต่ไม่มีทางออกทะเล พันธรัฐอยู่กลาง ก่อนข้างอุดมสมบูรณ์ และทานตะอยู่ใต้สุด ซึ่งเป็นแคว้นที่ค่อนข้างอ่อนแอ แต่มีทางออกทะเล กาลิกต้องการทางออกทะเลเพื่อขนส่งสินค้า รังสิมันต์ เจ้าหลวงแห่งกาลิกจึงตัดสินใจอภิเษกกับเจ้าหญิงแห่งทานตะ ขณะที่ขบวนเสด็จส่งตัวเจ้าสาวมาถึงยังบริเวณรอยต่อสามแคว้น เจ้าหญิงมณิสรา พระคู่หมั้นจากแคว้นทานตะทรงหลบหนีจากขบวนเสด็จเพราะไม่ต้องการแต่งงานกับชายที่ไม่ได้รัก โดยเฉพาะยังเป็นเจ้าหลวงกาลิก ผู้มีชื่อเสียงเลื่องลือทางด้านความโหดเหี้ยม เจ้าหญิงควมม้าหนีเข้ามาในชายแดนพันธรัฐ และได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าชายทฤดิธร องค์รัชทายาทของแคว้นพันธรัฐ เจ้าชายทฤดิธรรพเจ้าหญิงมณิสราไปพำนักที่ตำหนักป้อมปืน เจ้าหญิงจึงขอร้องเจ้าชายขอลี้ภัยอยู่ในพันธรัฐ เมื่อเจ้าหญิงทรรศิกา พระชนิษฐาของเจ้าชายทฤดิธร ทรงทราบข่าวว่าก็ร้อนใจ เพราะเหตุการณ์ครั้งนี้อาจทำให้เกิดสงครามตามมาได้ จึงตัดสินใจจะไปตำหนักป้อมปืนเพื่อทูลเชิญเจ้าหญิงมณิสรามาประทับฝ่ายในเพื่อไม่ให้เสื่อมเสียพระเกียรติ แต่ระหว่างทางกลับถูกซุ่มโจมตี ม้าของเจ้าหญิงเตลิดเข้าไปในป่าเจอกับชายชุดดำ จึงขอร้องให้ช่วยเหลือแต่ปรากฏว่าเจ้าหญิงถูกวางยาสลบ เมื่อฟื้นขึ้นเจ้าหญิงทรรศิกาก็รู้ว่าถูกเจ้าหลวงแห่งกาลิกจับตัวมา

เจ้าหลวงพาเจ้าหญิงทรรศิกาเดินทางลี้กเข้ามาในกาลิกเรื่อย ๆ ทั้งคู่เริ่มเรียนรู้นิสัยซึ่งกันและกัน ในขณะที่เจ้าหลวงเริ่มรู้จักทั้งความอ่อนหวานและเด็ดเดี่ยวของเจ้าหญิงทรรศิกา เจ้าหญิงทรรศิกาก็เรียนรู้ว่าเจ้าหลวงผู้เอาแต่ใจ ก็มีความอ่อนโยนอยู่เช่นกันและไม่โหดร้ายอย่างที่รำลือทางด้านเจ้าชายทฤดิธรและเจ้าหญิงมณิสรา ก็ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันในระหว่างที่พำนักอยู่ พระตำหนักป้อมปืนเช่นกัน เจ้าหลวงรังสิมันต์พาเจ้าหญิงทรรศิกามายังตำหนักอภิสิทธิ์ และให้ เจ้าหญิงปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ พร้อมพระองค์ เจ้าหลวงรังสิมันต์ตัดสินใจส่งข้อเสนอใหม่ไปยัง พันธรัฐ นั่นคือพันธรัฐจะต้องรับผิดชอบในการเสื่อมเสียพระเกียรติของเจ้าหญิงมณิสรา และกาลิกจะรับผิดชอบต่อเจ้าหญิงทรรศิกา

เจ้าหญิงทรรศิกาแอบได้ยินเรื่องข้อเสนอที่เจ้าหลวงส่งไป และพร้อมจะทำสงครามถ้าพันธรัฐไม่ตกลง จึงพยายามหาทางหนีกลับพันธรัฐแต่ไม่สำเร็จ เจ้าหลวงจัดพิธีมอบมงกุฎแห่งกาลิกให้กับเจ้าหญิงทรรศิกา และสารภาพรักเจ้าหญิงทรรศิกาออกมา เจ้าหลวงตกลงใจจะส่งเจ้าหญิงทรรศิกากลับพันธรัฐ เพื่อยุติการเกิดสงคราม เจ้าหลวงรังสิมันต์เจรจาตกลงเรื่องถอนหมั้นกับเจ้าหญิงมณิสราโดยไม่มีเงื่อนไข และปรับความเข้าใจกับเจ้าหญิงทรรศิกา

แต่สำหรับละครชุดที่ 2 ได้มีการเพิ่มตัวละครสำคัญเข้ามาสองตัวด้วยกัน คือ สาธิน เสนาบดีมหาไทยของแคว้นกาสิก และ มินา ลูกสาวคนเดียวของสาธินซึ่งเป็นหนึ่งในองครักษ์ของเจ้าหลวงรังสิมันต์ ภายใต้ทำที่ที่สุขุมและจงรักภักดีของสาธิน แฝงไว้ซึ่งความทะเยอทะยาน โหดร้าย เจ้าเล่ห์ คิดเป็นใหญ่ครอบครองบัลลังก์กาสิก เนื่องจากต้องการขยายแผ่นดินกาสิกซึ่งเต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันล้ำค่าให้แก่ชาวต่างชาติที่ต้องการมาดำเนินธุรกิจเหมืองอัญมณี เมื่อมินารู้ถึงแผนการของพ่อก็ตกใจมาก รีบเดินทางไปหาเจ้าหลวงรังสิมันต์เพื่อแจ้งข่าว แต่ก็พบว่าเจ้าหลวงรังสิมันต์ที่ตนแอบหลงรักนั้นได้มอบหัวใจทั้งหมดให้แก่เจ้าหญิงทรรติการไปแล้ว มินาเสียใจมากเมื่อเจ้าหลวงไม่มีใจให้เธอ เธอจึงร่วมมือกับพ่อชิงบัลลังก์ เจ้าหญิงทรรติการถูกจับเป็นตัวประกันและบังคับให้แต่งงานกับสาธิน เจ้าหลวงรังสิมันต์บุกเข้าไปช่วยแต่เพียงพลั่วต่อสาธินถูกจับตัวและกำลังจะโดนประหาร มินารู้สึกสำนึกผิดจึงเข้ามาช่วยเหลือ พร้อมกับองครักษ์และเจ้าชายทฤษฎี จนตัวเองได้รับบาดเจ็บสาหัส เจ้าหลวงรังสิมันต์กลับมาเป็นฝ่ายชนะและจะฆ่าสาธิน แต่มินาขอร้องขอให้ชีวิตสาธินก่อนจะสิ้นใจ สาธินยังไม่ยอมแพ้จึงถูกประหารชีวิตในที่สุด

เมื่อเรื่องราวทุกอย่างคลี่คลาย เจ้าหญิงมินาสราเสด็จกลับทานตะ เจ้าหลวงรังสิมันต์ก็เสด็จกลับกาสิกเพื่อไปรักษาตัว ทั้งสองสัญญาว่าจะกลับมาฟื้นฟูรัฐเพื่อร่วมพระราชพิธีราชาภิเษกขึ้นเป็นเจ้าหลวงของเจ้าชายทฤษฎี โดยเฉพาะเจ้าหลวงรังสิมันต์ที่ตั้งใจจะมารับเจ้าหญิงทรรติการไปครอง บัลลังก์แห่งแคว้นกาสิกด้วยกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องดังดวงหฤทัย

อุดมการณ์	ศักดิ์นา		ทุนนิยม		ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ	การใช้ความรุนแรง				ชาตินิยม	ไสยศาสตร์
	ชนชั้น	อาวุธ	ต้น	ปลาย		ร่างกาย	เพศ	จิตใจ	ลิดรอนสิทธิ		
ละครชุดที่ 1	x				x						
ชุดที่ 2	x			x	x	x				x	

จากตารางพบว่าอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) ในละครเรื่องดังดวงหฤทัยทั้ง

2 ชุด 2 อุดมการณ์ คือ

1. อุดมการณ์ศักดิ์นา
2. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

และมีอุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏ (Existence) เฉพาะในละครชุดที่ 2 อีก 3 อุดมการณ์ คือ

1. อุดมการณ์ทุนนิยม
2. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง
3. อุดมการณ์ชาตินิยม

โดยมีการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ของอุดมการณ์ที่ปรากฏในละครทั้ง 2 ชุดดังนี้

- ละครชุดที่ 1
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์ศักดินา
- ละครชุดที่ 2
 1. อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
 2. อุดมการณ์ศักดินา
 3. อุดมการณ์ทุนนิยม
 4. อุดมการณ์ชาตินิยม
 5. อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณค่า (Values) และความสัมพันธ์ (Relationship) ของเนื้อหา อุดมการณ์ทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องดังดวงหฤทัยแต่ละชุดได้ดังนี้

อุดมการณ์ศักดินา

อุดมการณ์ศักดินาที่ปรากฏในละครเรื่องดังดวงหฤทัยทั้งสองชุดเป็นอุดมการณ์ระหว่างชนชั้น เนื่องจากโครงเรื่องซึ่งเป็นเรื่องราวความรักโรแมนติกระหว่างเจ้าชายและเจ้าหญิงของแคว้นทั้งสาม ซึ่งอยู่ในชนชั้นกษัตริย์ เป็นผู้ปกครอง เป็นเจ้าของแผ่นดิน เป็นเจ้าชีวิต จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีอุดมการณ์ศักดินาปรากฏออกมาจากทุกฉากทุกตอนของการดำเนินเรื่อง เมื่อมีกษัตริย์ย่อมจะต้องมีข้าราชการคอยปรนนิบัติรับใช้ อุดมการณ์ศักดินาที่ปรากฏนั้น ออกมาในรูปแบบของการใช้ภาษา คำราชาศัพท์ที่เน้นให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้นกษัตริย์และสามัญชน ความเป็นผู้นำและอำนาจในการสั่งการที่แสดงให้เห็นสิทธิของกษัตริย์ในการเป็นเจ้าของแผ่นดินและเจ้าของชีวิตของคนในแผ่นดินของตนด้วย รวมไปถึงภาระหน้าที่ที่กษัตริย์ในการรับผิดชอบชีวิตของผู้ถูกปกครอง การรักษาบ้านเมืองให้สงบสุข อันจะนำไปสู่ความรู้สึกจงรักภักดีของข้าราชการ

บริการ และประชาชนทั้งหลาย ยกตัวอย่างเช่น ฉากที่พระเทวีฝากคำสอนของตนไปถึงเจ้าชาย
ทวยธรผู้เป็นลูกชาย และองค์รัชทายาท

พระเทวี: หญิง บอกพี่ชายลูกนะ เจ้าหลวงคือผู้มีภาระยิ่งใหญ่ ไม่ใช่ผู้ยิ่งใหญ่
ทรรศิกา: ค่ะ แม่

รวมถึงการที่เจ้าหญิงทรรศิกา และเจ้าหลวงรังสิมันต์กล่าวถึงหน้าที่ของกษัตริย์ที่ปฏิเสธไม่ได้

ทรรศิกา: สงสารเจ้าหญิงทานตะนะที่ต้องแต่งงานกับผู้ชายที่โหดร้ายแบบนี้
นี่หญิงพูดในฐานะที่เป็นผู้หญิงเหมือนกัน แต่ในฐานะของขัตติยกุมารี
ที่เกิดมาพร้อมภาระหน้าที่ เจ้าหญิงทานตะนะก็ทรงปฏิเสธหน้าที่นี้ไม่ได้

ทรรศิกา: ทำไมตรัสแต่เรื่องผลประโยชน์ มีแต่พันธรัฐ กาสิก ทานตะ
แล้วความรักล่ะทำไมไม่เห็นตรัสถึง ทรงรักเจ้าหญิงมณิสราแค่ไหน

รังสิมันต์: ไม่เห็นจำเป็นนี่ นี่เป็นหน้าที่ของเจ้าหลวงที่ควรทำก็ถูกต้องแล้วนี่

นอกจากนี้แล้วยังมีบทสนทนาที่แสดงความจงรักภักดีของข้าราชการที่มีต่อกษัตริย์ของ
ตน ยกตัวอย่างเช่น

มินา : ข้าไม่เคยเห็นด้วยกับพ่อ เจ้าน่าจะรู้จักข้าดี ข้าไม่มีวันทรยศเจ้าหลวง
แล้วเจ้าละเจ้าหลวงมีคำสั่งให้ข้าไปอยู่ในคุกมิด ข้าไม่โกรธเจ้าหลวง

หรือหรือ

ราชิด : เลือดเนื้อข้าถวายแล้วแต่เจ้าหลวง ไม่ว่าจะบัญชาเช่นไร ข้ายินดีทำตาม
พระประสงค์ แต่ไม่คิดเลยว่าจะเกิดเหตุเช่นนี้ สาธินคือเสนาคีที่ทรง
ไว้วางใจที่สุด ถ้าไม่เห็นพระศพข้าไม่เชื่อว่าเจ้าหลวงตายจริงๆ

สำหรับละครชุดที่ 1 อำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศอยู่ที่ชนชั้นกษัตริย์ทั้งหมด แต่
ในละครชุดที่ 2 ได้มีการเพิ่มตัวละครที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองการปกครองในเรื่องเข้ามา คือ
เสนานิการสาธิน ซึ่งเป็นชนชั้นปกครองที่มีอำนาจรองลงมาจากกษัตริย์ และคิดก่อ
การกบฏเพราะต้องการเป็นเจ้าของประเทศ ส่งผลให้มุมมองที่มาของศักดินาและอำนาจไม่ได้มา

จากชาติกำเนิดที่สูงศักดิ์ที่สืบทอดกันมาเพียงเท่านั้น แต่อำนาจของศักดินาอยู่ที่ความเป็นเจ้าของ และการทรัพยากรมากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดการแก่งแย่งเพื่อเป็นเจ้าของทรัพยากร และขึ้นเป็นชนชั้นปกครองที่มีอำนาจสูงสุดแทนในละครชุดที่ 2

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ปรากฏในละครเรื่องดังดวงหฤทัยนั้นเป็นไปตามหลักปิตาธิปไตย กล่าวคือ ชายเป็นใหญ่ในสังคม มีแนวความคิดหลักที่เชื่อว่า ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหญิงทรรติกา และเจ้าชายทฤษฎีร์ ทั้งสองเป็นเชื้อพระวงศ์แห่งแคว้นพันธรัฐ เจ้าหญิงทรรติกาเป็นน้องสาว แต่มีความคิดละเอียดรอบคอบสุ่มมากกว่าเจ้าชายทฤษฎีร์ซึ่งเป็นพี่ชายที่โปรดปรานแต่เรื่องการทหารไม่ค่อยสนใจเรื่องการปกครองบ้านเมืองเท่าใดนัก หากพิจารณาด้วยเหตุผลแล้วผู้ที่สมควรจะขึ้นครองราชย์คนต่อไปน่าจะเป็นเจ้าหญิงทรรติกา แต่ในสังคมที่ชายเป็นใหญ่นั้นผู้ที่ขึ้นเป็นกษัตริย์ครองบัลลังก์ได้จะต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ไม่ว่าเจ้าชายทฤษฎีร์จะเป็นเช่นไร ก็ยังคงเป็นผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นกษัตริย์สืบครองราชบัลลังก์ต่อไป

นอกจากนี้แล้วปิตาธิปไตยยังเชื่อว่า ผู้ชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ต้องได้รับการดูแลปกป้อง ปรากฏชัดเจนจากภาวะปัญหาของแคว้นทานตะที่มีเจ้าหญิงมณีสราเป็นรัชทายาทเพียงองค์เดียว เมื่อไม่มีเจ้าชายมาสืบทอดราชวงศ์ การมีลูกสาวเพียงคนเดียวที่สนใจแต่เรื่องการบ้านการเรือน สร้างความลำบากใจในการปกครองบ้านเมืองของพระราชแห่งแคว้นทานตะ พระราชาจึงจำต้องตัดสินใจให้เจ้าหญิงมณีสราอภิเสกสมรสกับเจ้าชายรังสิมันต์แห่งแคว้นกาลิกผู้ที่มีทั้งความมั่งคั่ง และความมั่นคงแข็งแรง โดยเชื่อว่าจะช่วยปกป้องดูแลทั้งเจ้าหญิงและปกครองแคว้นทานตะได้

เจ้าหลวงทานตะ:

พ่อเคยเสียใจที่ไม่มีลูกผู้ชายเอาไว้สืบราชกุล จึงหวังว่าการที่เจ้าอภิเษกกับเจ้าหลวงกาลิก จะทำให้ทานตะของเราเข้มแข็งขึ้น ถึงตอนนี้พ่อเพิ่งรู้ว่า ความเข้มแข็งไม่ได้อยู่ที่ความเป็นหญิงหรือชาย อยู่ที่หัวใจต่างหาก จิตใจของเจ้าทั้งเข้มแข็งและเด็ดเดี่ยวกล้าทำในสิ่งที่ต้องการ นั่นเป็นสิ่งที่กล้าหาญเสียยิ่งกว่าการออกรบเสียอีก

ถึงแม้ว่าเจ้าหญิงมณีสราจะตัดสินใจหลบหนีจากการอภิเษกสมรสกับชายที่ตนไม่รัก แต่ก็ยังต้องมาอาศัยพึ่งพาชายอีกคน นั่นก็คือ เจ้าชายทฤษฎีร ให้ช่วยปกป้องคุ้มครองตนเอง ยกตัวอย่างเช่น บทสนทนาระหว่างเจ้าหญิงมณีสรากับเจ้าชายทฤษฎีร ถึงแม้จะเป็นฉากพ่อแม่แม่งอน แต่บทสนทนาจึงแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ผู้หญิงก็ย่อมต้องพึ่งพาผู้ชาย

มณีสรา : หม่อมฉันแข็งแรงเพคะ ไม่ล้มป่วยง่ายๆ ที่ผ่านมาทรงช่วยไว้ ก็เป็นพระกรุณาอย่างสูง หม่อมฉันจะไม่สร้างความลำบากใจให้ฝ่ายบาทอีก

ทฤษฎีร : ใครเดือดร้อนเข้ามาเราก็ต้องช่วยทั้งนั้น

มณีสรา : หม่อมฉันทราบดีเพคะ ด้วยความเป็นสุภาพบุรุษทำให้ทรงปฏิเสธไม่ได้ เมื่อสุภาพสตรีร้องขอความช่วยเหลือ เพื่อเป็นการขอบพระทัยอีกครั้ง เพคะต่อแต่นี้ไป หม่อมฉันจะไม่ทำตัวเป็นภาระอีก

ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในละครเรื่องดังดวงหฤทัยทั้งสองชุดยังแสดงถึงคุณค่าของผู้หญิงซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเครื่องแลกเปลี่ยน เป็นเครื่องบรรณาการ อันเกิดจากการเจรจาตัดสินใจระหว่างผู้ชาย โดยที่ผู้หญิงไม่มีสิทธิเรียกร้องสิทธิของตนเอง หรือเมื่อขัดแย้งดังเช่นเจ้าหญิงมณีสราที่เสด็จหนีพิธีอภิเษกสมรส ก็ยอมถูกมองว่าเป็นความผิด ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ภาระของตนเอง สร้างปัญหาระหว่างแคว้นซึ่งอาจจะก่อให้เกิดสงครามได้ หรือแม้แต่การที่เจ้าชายรังสิมันต์จับตัวเจ้าหญิงทรรศิกามา ถึงแม้ว่าเจ้าชายรังสิมันต์จะทรงทำไปเพราะความรัก แต่เจ้าหญิงทรรศิกาก็มีฐานะไม่ต่างจากเชลยเพื่อใช้ในการต่อรองทางการเมือง ดังเช่นบทสนทนาต่อไปนี้

มินา : เรื่องนั้นหม่อมฉันเข้าใจที่ทรงอภิเษกก็เพื่อเปิดทางขนส่งสินค้าจาก

ทานตะ แต่เมื่อสถานการณ์พลิกไปเช่นนี้ เราอยู่เหนือทานตะ การอภิเษกก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป แต่เจ้าหญิงทรรศิกาละเพคะ ทรงประทับอยู่ที่นี้ต่อไปทำไม

รังสิมันต์ : นี่เจ้าไม่เข้าใจจริงๆ เหรอ เจ้าหญิงทรงประทับอยู่เพื่อบีบให้พันธมิตรทำตามข้อเสนอของเรา

มินา : นั่นก็ทรงเป็นแค่ตัวประกัน

รังสิมันต์ : ใช่ แต่เมื่อทรงมรณานันดรศักดิ์ เราก็ต้องปฏิบัติให้สมพระเกียรติ นี่เป็นเหตุผลอันเหมาะสมจริงๆ

รวมถึงการที่เจ้าหญิงทรรติกาถูกสาธินจับเป็นตัวประกันและบังคับให้แต่งงานด้วยในละครชุดที่ 2 ก็ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังเป็นการตอกย้ำคุณค่าของเพชฌัญหที่เป็นเพียงเครื่องบรรณาการของเพศชาย แม้ว่าเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม

- สาธิน : บอกให้ไปเอาหัวรังสีมันต์ เจ้ากลับเอาเจ้าหญิงทรรติกากลับมา ทำแบบนี้
เราต้องรับศึกสองด้านหรือหรือ
- มินา : ฟังลูกก่อนสิ ทำไมเราต้องวิ่งจับรังสีมันต์ให้เหนื่อย แค่วัว
เจ้าหญิงทรรติกา รังสีมันต์ ก็จะวิ่งมาหาเราเอง
- สาธิน : ด้วยกิริยาราวกับวัวบ้ามันหรือ
- มินา : อย่าลืมว่าวัวบ้าย่อมไม่มีหัวใจ เพียงแค่ตัวเข้ามาในกับดัก
- สาธิน : เตรียมลั่นหอกแหลมๆ ไว้หลายๆ อันแทงไอ้วัวบ้าก็พอใช่ไหม
(หัวเราะด้วยความขบขัน)
- มินา : มีอีกอย่างที่คุณอยากให้พ่อทำ อภิเษกกับเจ้าหญิงทรรติกาเสีย
- สาธิน : จะมาแต่งงานอะไรกันตอนนี้ ฟ้าหญิงอายุคร่าวลูกเล่นนะ เจ้าไม่โกรธ
หรือที่จะมีแม่เลี้ยงอายุพอๆกับเจ้า
- มินา : ข้าเป็นคนเสนอเองจะโกรธทำไม พ่ออภิเษกกับเจ้าหญิง ก็เท่ากับเป็นเขย
ของพันธุรัฐ กำลังเราก็คงยิ่งมั่นคง

อุดมการณ์ทุนนิยม

อุดมการณ์ทุนนิยมเป็นอุดมการณ์ที่ปรากฏชัดเจนในละครชุดที่ 2 แต่ไม่ปรากฏในละครชุดที่ 1 เนื่องจากดัดแปลงบทละครของผู้เขียนบทละครชุดที่ 2 การดัดแปลงบทและเพิ่มตัวละครเข้ามาในละครชุดที่ 2 อย่าง สาธิน และมินา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอุดมการณ์ทุนนิยมที่มีลักษณะการต่อต้านอุดมการณ์ศักดินาที่ปรากฏอยู่แต่เดิม แม้ว่าอุดมการณ์ทุนนิยมจะเป็นอุดมการณ์ที่ปฏิเสธความเหลื่อมล้ำของคนจากชาติกำเนิด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเกิดการเสมอภาคเข้ามาแทนที่ เพราะความเหลื่อมล้ำยังคงดำเนินต่อไปจากการใช้เงินตราและความมั่งคั่งเป็นเครื่องแบ่งแยกชนชั้น

อำนาจเงินตราเริ่มมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงแนวความคิด หรือแบบแผนเดิมๆ ปรากฏผ่านทางตัวละครที่ถูกเพิ่มเข้ามา เป็นตัวละครผู้ซึ่งมีความโลภ ต้องการมีความมั่งคั่ง เพราะเชื่อว่าเงิน

สามารถซื้อได้ทุกอย่าง เพื่อเป็นอำนาจในการอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ชีวิตตนเองอย่าง
สาธิน ยกตัวอย่างเช่น คำพูดของสาธินกับลูกน้องที่กล่าวถึงความไฝ่ฝันของตน

อันดา : เหตุไฉนนายท่านจึงโกรธเป็นฟืน เป็นไฟนัก เมื่อเปลี่ยนพระทัยเช่นนี้
โอกาสเกิดสงครามก็น้อยลงมิใช่หรือ

สาธิน : ใช่ ถ้าพันธุรัฐ ตกลงยอมนั้นหมายความว่า สามแคว้นก็จะปรองดองกัน
เจ้าหลวงก็จะมีฐานกำลังที่มั่นคงยิ่งขึ้น

อันดา : ก็เป็นไปดังที่ท่านรับปากกับพ่อค้าไว้

สาธิน : เจ้ามั่นใจจริงๆ เรื่องผลประโยชน์ กับพ่อค้ามันเป็นเรื่องเล็กน้อยมาก
ไม่อยู่ในสายตาข้า สิ่งที่สำคัญการมั่นคงใหญ่กว่านั้น บังลังก์เจ้าหลวงแห่ง
กาสิกควรตกเป็นของข้า สาธิน มิใช่เจ้าหลวงรังสิมันต์

อุดมการณ์ทุนนิยมแสดงออกมาให้เห็นถึงการแก่งแย่งเพื่อครอบครอง เป็นเจ้าของมีอำนาจ
สิทธิขาดในทรัพยากรและแผ่นดิน ไม่ใช่เพื่อเสริมบารมีหรือเป็นเพียงแค่การเปลี่ยนอำนาจการ
ปกครอง เนื่องจากความความคิดของสาธินที่ปรากฏในละครนั้น เป็นความต้องการที่จะครอบครอง
เป็นเจ้าของแคว้นกาสิกเพื่อที่จะได้เอาทรัพยากรของแคว้นไปเสนอขายเพื่อแลกมาเป็นเงินตราและ
ความมั่งคั่งของตน

พ่อค้า : เจ้าหลวงตัดสินพระทัยแบบนี้เหมือนต้องการให้เกิดสงครามมากกว่าการ
ปรองดอง แบบนี้แล้วทางหลวงที่จะเชื่อมสองแคว้นมิต้องเกิดขึ้นรี

สาธิน : แต่เราได้กักตุนสินค้าไว้หมดแล้วนะ

พ่อค้า : ทางทานตะก็เช่นกัน แบบนี้สัญญาที่ท่านให้ไว้ละ ก็เท่ากับหลอกลวงพวก
เรา

สาธิน : อย่าเพิ่งตกใจ ธุรกิจระหว่างเรายังเหมือนเดิม

พ่อค้า : จะไม่ให้ตกใจได้อย่างไร ท่านไม่ได้ลงทุนเช่นพวกเรา มีแต่เราที่ให้ท่าน
เอาเป็นว่าท่านคืนสวนที่เราให้ท่านมาก็แล้วกัน

อันดาลูกน้องคนสนิทของสาธินเห็นท่าไม่ดี ทั้งดาบลงบนโต๊ะเสียงดังโครมเพื่อขู่พ่อค้า

อันดา : มีแต่นี้จะเอาไหม

บรรดาพ่อค้ามองกันหน้าซีดด้วยความตกใจกลัว

สาธิน : ลูกน้องข้ามันล้อเล่นเท่านั้น ข้ามีวิธีการเรื่องนี้ รับรอง เรื่องทุกอย่าง
จะเป็นไปเหมือนเดิม แต่ระหว่างเราข้าขอสัดส่วนเป็นครึ่งต่อครึ่ง
ลองเทียบกับผลประโยชน์ที่ท่านจะได้ตามมาอีกเท่าไร มันก็คุ้ม
ไม่ใช่หรือ ทำการค้ามันต้องมีการลงทุนกันบ้าง
พ่อค้า : ก็ได้ พวกเรามั่นใจว่าท่านต้องทำสำเร็จ

อุดมการณ์ทุนนิยมที่ปรากฏในละครชุดที่ 2 นั้น นอกเหนือจากอำนาจของเงินที่สามารถก่อให้เกิด
ความโลภได้แล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น บทสนทนาระหว่างมินา
กับสาธิน ซึ่งมีนาพยายามโน้มน้าวใจให้พ่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แต่ก็ไม่เป็นผล

มินา : นี่มันเท่ากับขายชาติขายแผ่นดินที่เราเกิดนะ
สาธิน : ไม่ได้ขาย แต่มันคือการให้คนอื่นมาดูแลแทนเรา
ใครถนัดด้านไหนก็ทำไป
มินา : มันก็คือการขายชาตินั่นเอง
สาธิน : มันเป็นเรื่องของการค้าต่างหาก เมื่อเราให้เขาดูแล ก็ต้องให้เขาเก็บเกี่ยว
ผลประโยชน์บ้าง นิดๆ หน่อยๆ แลกกัน กับการที่เราไม่ต้องเหนื่อย
แถมยังได้กำไรอีก
มินา : แล้วประชาชนชาวกาลิกทั้งหลาย จะอยู่เช่นไร กาลิกจะดำรงอยู่ได้
อีกหรือ ท่านเป็นเจ้าหลวงนะ (ต่อว่าสาธินด้วยความโมโห)
สาธิน : ก็เพราะเป็นเจ้าหลวงนะสิ ข้าถึงทำแบบนี้ได้ ข้ารอวันนี้มานานแล้ว
ในเมื่อมันเป็นแผ่นดินของข้า ข้าจะทำเช่นไรก็ได้
มินา : ข้าไม่ได้ช่วยเพื่อให้ท่านทำแบบนี้
สาธิน : จั๊นหรือ แต่แผนทั้งหมดก็เป็นฝีมือเจ้าทั้งนั้น เจ้าก็ได้แก้แค้นเจ้าหลวง
สมใจแล้วนี่ กลับไปได้แล้ว อย่าขัดขวางการค้าของข้า
มินา : พ่อ...นี่คือความตั้งใจสูงสุดของท่านจันหรือ
สาธิน : แน่แน่นอน ข้าคือพ่อค้าที่เก่งและฉลาดที่สุด

แต่ในท้ายที่สุดแล้ว แม้ว่าอุดมการณ์ทุนนิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจะโดดเด่นขึ้นมา
เพียงใด ก็ไม่สามารถผ่านอุดมคติของสังคมที่ยังคงยึดสถาบันกษัตริย์เป็นหลัก ดังนั้นจุดจบของ

สาธินซึ่งเป็นตัวแทนของอุดมการณ์ทุนนิยมจึงไม่สวयงาม พ่ายแพ้หมดรูปให้แก่ เจ้าหญิงและเจ้าชายทั้งหลายรวมถึงเหล่าทหารที่จงรักภักดี ตัวแทนของอุดมการณ์ศักดินาในที่สุด

อุดมการณ์ชาตินิยม

สืบเนื่องมาจากการดัดแปลงและเพิ่มเติมบทละครในละครชุดที่ 2 นอกเหนือจากอุดมการณ์ทุนนิยมที่ปรากฏขึ้นมาเพิ่มเติมแล้ว อุดมการณ์ชาตินิยมก็เป็นอีกหนึ่งอุดมการณ์ที่ปรากฏขึ้นมาต่างจากละครชุดที่ 1

มิติทางการเมืองที่ปรากฏในละครเรื่องดังกล่าวชุดที่ 2 เป็นเรื่องราวของความขัดแย้งของผู้มีอำนาจ หรือชนชั้นปกครองในแคว้นกาสิก ฝ่ายหนึ่ง คือ เจ้าหลวงรังสิมันต์ กษัตริย์ผู้มีสิทธิตามชาติกำเนิดในการปกครองและเป็นเจ้าของแคว้น กับอีกฝ่ายหนึ่ง คือ สาธิน เสนาธิการผู้ได้รับอำนาจจากเจ้าหลวงให้ช่วยดูแลชาติบ้านเมือง เมื่อสาธินมีอำนาจและความโลภอยู่ในมือพร้อมๆ กัน จึงคิดการกบฏ อยากรื้อถอนแคว้นกาสิกให้เป็นของตน เพื่อที่จะได้เอื้อผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจและกอบโกยเงินทองเข้ากระเป๋าดตนเอง ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในอุดมการณ์ทุนนิยมข้างต้น

เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น สิ่งตามมาก็คือการปลุกระดมความรู้สึกรักชาติ เพื่อรวบรวมกำลังในการสู้รบ แย่งชิงแคว้นกลับคืนมา ของฝ่ายที่เป็นเจ้าของแผ่นดินมาแต่เดิมอย่างเจ้าหลวงรังสิมันต์ อุดมการณ์ชาตินิยมที่ปรากฏไม่ใช่มาจากความรักชาติ และต้องการปกป้อง หรือป้องกันแผ่นดินของตนจากศัตรูต่างสัญชาติ แต่เป็นการปกป้องแผ่นดินและสถาบันกษัตริย์จากความคิดของคนในแผ่นดินเดียวกันที่ต้องการมีอำนาจ ขึ้นมาเป็นเจ้าของแผ่นดินแทน ดังนั้นแล้วอุดมการณ์ชาตินิยมที่ปรากฏในละครชุดที่ 2 นอกเหนือจากการกระทำที่แสดงออกถึงความรักชาติบ้านเมืองแล้ว เป็นอุดมการณ์ชาตินิยมที่มีความจงรักภักดีในสถาบันกษัตริย์ปรากฏควบคู่ไปกับการรักชาติ รักแผ่นดินของตน อย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ยกตัวอย่างเช่นบทสนทนาดังต่อไปนี้

ราชิดและเบนลี ราชองครักษ์ของเจ้าหลวงรังสิมันต์กราบทูลเจ้าชายทฤษฎีว่า

ราชิด : พวกเราเป็นทหารของเจ้าหลวง ถวายคำสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าพระพักตร์ว่า จะจงรักภักดีแด่เจ้าหลวงและกาสิกจวบจนชีวิตจะหาไม่

เบนลี : ถ้าพวกเราจะตาย พวกเราก็ขอตายเพื่อปกป้องเจ้าหลวงและแผ่นดินกาสิก

เบนลีตะโกนให้สัญญาณกำลังพล เพื่อบุกเข้าไปช่วยเหลือเจ้าหลวงรังสิมันต์

เบนลี : เพื่อเจ้าหลวงและกาสิก !!!

อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

เมื่อมีการเพิ่มปัญหาความขัดแย้งขึ้นในละครชุดที่ 2 อุดมการณ์ที่ปรากฏตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ อุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง จากการต่อสู้ และสงคราม เพื่อสิทธิในการครอบครองแคว้น และอำนาจในการจัดการ บริหารแผ่นดิน ซึ่งความรุนแรงที่ปรากฏนั้นเป็นความรุนแรงของการต่อสู้ แก่งแย่งระหว่างคนในชาติเดียวกันเองเสียส่วนมาก มิใช่การร่วมมือกันต่อสู้กับผู้อื่น ยกตัวอย่างเช่น ฉากการสู้รบระหว่างกลุ่มราชวงศ์และชาวบ้านกับกลุ่มกบฏของสาธินเพื่อช่วยเจ้าหลวงรังสิมันต์และแย่งชิงแคว้นกาสิกคืน

รูปที่ 4.9 ฉากการต่อสู้ ในละครเรื่องดังดวงหฤทัย ชุดที่ 2

นอกจากนี้แล้ว ในละครชุดที่ 2 ยังมีฉากที่ใช้กำลังและความรุนแรงในการตัดสินใจ ปัญหาเกี่ยวกับความรัก ซึ่งประเด็นเรื่องการใช้ความรุนแรงมาตัดสินปัญหาเรื่องความรักนั้นไม่พบในละครชุดที่หนึ่งแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น การที่มินาทำร้ายเจ้าหญิงทรรคิศาอันเนื่องมาจากการที่ตนผิดหวังในความรักที่มีให้เจ้าหลวงรังสิมันต์

มินาหลอกทรรคิกาให้ไปเก็บเกสรของดอกบัวในบึงมาทำยารักษามนิสรา ขณะที่ทรรคิกากำลังว่ายน้ำไปเก็บดอกบัว มินาก็จับทรรคิกาดลงไปใต้น้ำ ทรรคิกพยายามดิ้นรนแต่ก็สู้แรงของมินาไม่ไหวจนในที่สุด ก็ทิ้งร่างอันไร้สติลงสู่ก้นบึง รังสิมันต์ผ่านมาพบเข้าพอดีรีบดำลงไปช่วยทรรคิกาแล้วพาเธอขึ้นไปบนห้อง เฝ้าดูแลปฐมพยาบาลจนเธอฟื้นขึ้นมา

รังสิมันต์: อย่าเพิ่งทรงลุกขึ้น

ทรรคิกา: หม่อมฉันไม่เป็นไรแล้วเพคะ

รังสิมันต์: ทรงตกน้ำได้ยังไง เล่าประทานให้หม่อมฉันหน่อย มีอะไร ตรัสมาได้โดยไม่ต้องเกรงผู้ใด

ทรรคิกา: มีนาชวนหม่อมฉันไปเก็บดอกบัว ขณะเก็บอยู่เรือโคลงมาก จากนั้น... หม่อมฉันก็ไม่รู้เรื่องอะไรอีก รู้สึกเพียงว่านอนหลับไป โดยมีสตรีชุดขาว ขับกล่อมเพลงให้หม่อมฉันฟัง

ทรรคิกาโกหกเพราะ ไม่อยากทำให้มีนาโดนทำโทษ แต่รังสิมันต์ไม่เชื่อที่ทรรคิกาล่าจึงไปถามความจริงกับมีนา

รังสิมันต์: เรามีเรื่องอยากคุยกับเจ้า

มีนา: หม่อมฉันไม่สบาย ค่อยคุยทีหลังเพคะ

รังสิมันต์: เรื่องที่เจ้าหญิงทรงตกน้ำวันนี้ เป็นฝีมือเจ้าไข่ม้อย

มีนา: ไซ้...หม่อมฉันจงใจให้เกิดเหตุเช่นนั้น

รังสิมันต์: เจ้ากำลังทำอะไรมีนา เจ้าทำแบบนั้นได้ยังไง บังอาจมากนะ

มีนา: หม่อมฉันก็อยากรู้เหมือนกัน ถ้าเป็นหม่อมฉันจะทรงหว่านเช่นนี้หรือไม่

รังสิมันต์: เราก็เป็นห่วงทุกคน

มีนา: ถ้าเป็นเมื่อก่อนหม่อมฉันคงเชื่อ แต่ตอนนี้หม่อมฉันรู้แล้ว หม่อมฉันหลุดตัวเองเรื่อยมา หม่อมฉันสู้อุตส่าห์ทรยศพอเพื่อมาช่วยฝ่าบาท แต่ไม่เคยทอดพระเนตรเห็นหม่อมฉัน ในพระทัยของฝ่าบาทมีแต่เจ้าหญิงเท่านั้นไข่ม้อย..ไข่ม้อยเพคะ

รวมถึงการประลองดาบระหว่างเจ้าชายทฤษฎีและเจ้าหลวง รังสิมันต์ อันเนื่องมาจากความหึงหวงเจ้าหญิงมณิสราของเจ้าชายทฤษฎี

รังสิมันต์จึงมอมมิสราแอบหลบหนีไปจากค่านัก ทฤษฎีกลับมาจากเมืองหลวงพร้อมกระวานมาพบเข้าพอดีจึงเดินเข้ามาขวางไว้

ทฤษฎี: ปล่อยตัวทูลหม่อมฟ้าหญิงเดี๋ยวนี้

มณิสรา: เจ้าชาย

รังสิมันต์: เจ้าหญิงจะเสด็จไปกับหม่อมฉัน ฝ่าบาททอยไปดีกว่า

ทฤษฎี: แผ่นดินพันธุรัฐไม่ใช่แผ่นดินที่ใครๆจะเดินเข้าออกได้ตามใจชอบ ทหารเอาเชลยผู้นี้ไปขัง

มณิสรา: หม่อมฉันไม่ได้โดนจับตัวนะเพคะ

รังสิมันต์: คนอย่างรังสิมันต์ก็ไม่เคยต้องทำตามคำสั่งผู้ใด...แล้วถ้าหม่อมฉันจะไป
ละผู้ใดกล้าขวาง

ทฤษฎี: จังคงต้องถามดาบในมือของหม่อมฉัน

ทั้งคู่ต่อสู้กันอย่างไม่มีใครยอมใคร มณิสราจึงรีบสั่งให้กระวานไปตามพรรคิกา เมื่อ
พรรคิกามาถึงก็รีบห้ามทั้งคู่ออกจากกันทันที

พรรคิกา: ทำไมทำแบบนี้ หยุดๆ เดียวนี้ หม่อมฉันบอกให้หยุด

รังสิมันต์กำลังจะได้เปรียบทฤษฎีพอดีได้ยินเสียงพรรคิกาจึงชะงักหันไปดู ทฤษฎีจึงฉวย
โอกาส ฟันดาบใส่รังสิมันต์โดนแผลเดิม รังสิมันต์ล้มทรุดลงทันทีด้วยความเจ็บปวด ทฤษฎีจึงวาง
ดาบพาดไว้ที่คอของรังสิมันต์

รังสิมันต์: จะทรงรอช้าทำไม บั่นหัวหม่อมฉันได้เลย

มณิสรา: หยุดนะ พระทัยร้ายที่สุด หม่อมฉันไม่นึกเลยว่าฝ่าบาทจะเป็นเช่นนี้

ทฤษฎี: ในการสู้รบไม่มีฝ่ายไหนใจร้าย มีแต่คนแพ้และคนชนะ

มณิสรา: แต่นักรบที่แท้จริงย่อมไม่รังแกคนที่อ่อนแอกว่าหรือเพคะ เจ้าหลวงทรง
ได้รับบาดเจ็บอยู่แล้วตั้งแต่ต้น ไม่พร้อมจะสู้กับใคร

ทฤษฎี: ดูเหมือนฝ่าบาทจะทรงเป็นห่วงเป็นใยเจ้าหลวงรังสิมันต์เสียเหลือเกินนะ

ทฤษฎีจึงมองมณิสราด้วยความหึงหวง

มณิสรา: ก็ทรงเป็นพระคู่หมั้นของหม่อมฉันทำไมหม่อมฉันจะเป็นห่วงไม่ได้